

1 § Debatt om aktuella frågor i EU-samarbetet inför 2006

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

Anf. 1 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det är nu mer än tio år sedan Sverige blev medlem i Europeiska unionen. Under de åren har självfallet Europeiska unionen förändrats på väldigt många områden. Sverige har haft möjlighet att också utöva ett inflytande på den europeiska unionens utveckling.

Det som kännetecknar de tio senaste årens Europeiska union är framför allt att frågor om arbetslöshet, jobb och sysselsättning har kommit helt i centrum. Varje toppmöte har haft som ett av sina huvudämnen kampen mot arbetslösheten. Det var något som Sverige från allra första början föresatte sig att sätta på dagordning i EU och också lyckats med tillsammans med andra medlemsstater.

Under dessa år har också Europeiska unionen utvidgats. De 15 har blivit 25. När vi kom med blev EU lite större. Några år senare blev EU ännu större. Vi ser åren framöver att EU ytterligare kommer att kunna växa i omfattning och därmed representera en allt större del av Europa.

Under dessa tio år har Sverige arbetat tillsammans med andra att föra in miljöfrågorna i centrum. Miljöfrågorna finns i Lissabonprocessen och i den så kallade hållbarhetsstrategin som EU fattade beslut om under det svenska ordförandeskapet.

Under dessa år har jämställdhetsfrågorna och frågor om öppenhet kommit alltmer i centrum i Europeiska unionen.

Jag vill inte hävda att Sverige ensamt har bidragit till detta. Men vi har tillsammans med andra varit pådrivande och tagit många initiativ för att just lyfta fram frågor om jobb och kamp mot arbetslöshet och frågor om utvidgning, miljö, jämställdhet, demokrati och öppenhet.

Europapolitiken handlar – och vi diskuterar den i dag med utgångspunkt från det dokument som kommissionen har tagit fram för 2006 års arbete – i sista hand om våra politiska värderingar. På samma sätt som vi i den här kammaren har skilda politiska värderingar från olika partier har man i Europaparlamentet, i kommissionen, i ministerrådet, i Europeiska rådet och i alla andra sammanhang när vi diskuterar Europapolitiken skilda politiska värderingar.

Det finns också ett kitt som håller samman Europapolitiken. Det är ett kitt som över partigränserna gör att vi ser EU som ett bra instrument för att skapa fred och säkerhet i Europa. Vi ser EU som ett bra instrument för att skapa tillväxt, ekonomisk utveckling och social sammanhållning i

Europa, ett Europa som är mer hållbart utifrån ett miljöperspektiv för framtiden och ett Europa som har ett större socialt värde än det gamla Europa.

Det är också intressant att se under de drygt tio år som Sverige har varit medlem hur den svenska modellen, eller den nordiska välfärdsmodellen, alltmer har kommit att bli ett föredöme i många EU-sammanhang. Den modell som vi har utvecklat i Sverige och i många andra nordiska länder handlar om att vi ska ha en välfärd för alla och inte bara för några. Vi ska ha ett välfärdssamhälle som också bidrar till att jämna ut skillnader människor emellan.

Vi ska ha ett välfärdssamhälle som bygger på att vi kollektivt, gemensamt via vårt skattesystem, finansierar välfärdssamhället. Det är också ett samhälle som har visat sig väldigt framgångsrikt under de tio senaste åren. De nordiska länderna har i nästan alla jämförelser som har gjorts visat sig ligga i täten. Oavsett om man har gjort ekonomiska, sociala, miljömässiga eller andra jämförelser har de nordiska länderna haft väldigt stora framgångar och tätpositioner.

Det gör att vi har skäl att ställa frågan: Vad kan vi lära av andra länder i EU? Men vi har också skäl att ställa den omvända frågan: Vad kan vi bidra med till EU? Vi påverkas av det som händer i andra länder och EU. Men vi kan också påverka EU. De gångna åren visar att vi har alla möjligheter att utifrån vårt svenska perspektiv påverka Europeiska unionen. Det gäller inte minst den svenska välfärdsmodellen som alltfler tittar på med respekt i olika EU-sammanhang.

Det som har karakteriserat mycket av den ekonomiska debatten i EU har handlat om hur vi kan snabba på tillväxten, det som ibland kallas för Lissabonprocessen. Det är kanske lite obegripligt för många. Det har sin grund i att statscheferna och regeringscheferna för drygt fem år sedan i mars 2000 i Lissabon när Portugal hade hand om ordförandeskapet i EU fattade beslut om att försöka snabba på den ekonomiska utvecklingen i Europa.

Det gör man inte därför att det är ett självändamål utan därför att den ekonomiska utvecklingen är ett verktyg för att öka välfärden för Europas befolkning. Där har Sverige hela tiden varit oerhört pådrivande för att vi ska kunna använda den ekonomiska utvecklingen, välfärdsutvecklingen och miljöutvecklingen som en gemensam agenda för att kunna skapa bättre förhållanden för medborgare i de olika europeiska länderna.

Vi tycker att det är bra att man i nästa års arbetsplan nu fullföljer det steg som togs i våras av stats- och regeringscheferna på Europeiska rådet. Varje lands parlament och även den svenska riksdagen ska kunna hantera ett nationellt sysselsättnings- eller handlingsprogram som handlar just om Lissabonprocessen.

Regeringen har som kammaren väl känner till lämnat ett nationellt handlingsprogram för ungefär en månad sedan till riksdagen. Så har också gjorts i alla andra EU-länder. Nu ska kommissionen sammanställa och värdera detta. Sedan ska det diskuteras under det kommande året i olika EU-sammanhang.

Det tror jag är ett bättre sätt att se till att det vi kommer överens om politiskt i olika sammanhang förmår vi också genomföra. Det får inte bara bli målsättningar utan ska också bli en faktisk förändring av verkligheten. Det tror jag att de nationella handlingsplanerna kan bidra till.

Det är därför bra att riksdagen på det här sättet ger oss möjlighet att diskutera Europapolitiken. Det ger oss möjlighet att fundera på hur de nationella handlingsplanerna kan genomföras på ett mer effektivt sätt i varje land än tidigare.

Det finns mycket positivt som har hänt under de dryga tio åren under Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Men det finns naturligtvis också bakslag. Det finns också det som har bromsat och det som inte har varit lika spännande ur utvecklingssynpunkt.

Jag tänker på de folkomröstningar som hölls i våras och som ledde till att man både i Frankrike och i Holland sade: Stopp, vi vill inte gå vidare med fördraget. Det hade mycket omsorgsfullt arbetats fram i olika sammanhang och skulle i sista hand ratificeras av varje land.

Det var ett bakslag för dem som vill ha ett EU där vi kan använda ett mellanstatligt samarbete som huvudregel. Vi kan på vissa områden bestämma oss för: Här vill vi bekämpa internationell brottslighet, internationell narkotikabrottslighet eller vad det kan vara för någonting, genom att göra gemensamma insatser och fatta gemensamma beslut, och låta Europeiska unionen få spela en stor roll i de sammanhangen.

Framför allt skulle det nya fördraget ge de nya medlemsstaterna större möjligheter att påverka EU. Det var definitivt ett bakslag för vårt arbete att folkomröstningsresultaten i Frankrike och Holland stoppade upp den processen.

Det europeiska råd som samlades i somras kom till slutsatsen att vi nu en tid får ägna oss åt reflexion om hur ska ta nästkommande steg. Inte minst måste Frankrike och Holland vara beredda att visa korten om hur de ska agera för framtiden.

Tyvärr måste man vara realistisk och inse att det kanske kommer att dröja ett bra tag. Det går inte i morgon, och kanske inte ens i övermorgon. Det kommer att dröja en tid innan både Frankrike och Holland kan starta på nytt efter sina bakslag i folkomröstningarna.

Vi har anledning att inte sitta still här hemma i Sverige och i andra medlemsländer. Vi har anledning att själva fundera: Vad kan vi göra för att förbättra vårt arbete?

Jag hoppas att vi via EU 2004-kommittén, som inom kort kommer att få ett nytt namn, i de politiska partiernas hägn också kan vara med i debatten om hur vi kan gå vidare efter folkomröstningen i våras.

Får jag till sist säga att det naturligtvis är oerhört viktigt att vi under nästa år också får en fortsatt diskussion om hur vi ska modernisera EU:s budget. Där har vi haft mycket starka krav från svensk sida.

Vi ser också fram mot en fortsatt diskussion om tjänstedirektivet, som är utomordentligt viktigt. När det gäller tjänstedirektivet tycker vi naturligtvis att den som arbetar i ett land ska ha samma villkor som alla övriga som arbetar i det landet. Det är inte så att man ska använda sig av lönedumpning eller på annat sätt försämra de sociala villkoren som ett slags konkurrensmedel.

Den svenska regeringen är mycket angelägen om ett tjänstedirektiv som skapar klara och bra regler för en ökad handel med tjänster över gränserna. Det är viktigt för svenska företag som konkurrerar på utländska marknader. Men det får inte ske till priset av just lönesänkning eller negativa sociala konsekvenser. Vi är mycket tydliga på den punkten.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

Här går en skiljelinje mellan oss och några av de borgerliga partierna. De borgerliga vill använda EU-medlemskapet till att tvinga på Sverige sådant som aldrig skulle få stöd av svenska väljare. Regeringen tänker värna den svenska arbetsrätten, vårt välfärdssamhälle, våra miljöregler och våra sociala hänsyn. Vi vill inte ha ett samhälle som har mindre av sociala trygghetssystem, mindre jämställdhet och lägre miljöambitioner. Här går en stark skiljelinje mellan socialdemokratiens Europa och några av de borgerliga partiernas lägre ambitionsnivåer.

Anf. 2 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag skulle vilja inleda med att hälsa Europaministern välkommen till Europadebatten, och inte bara till denna debatt utan till den pågående Europadebatten i samhället. Det är en något knepig ordning att vi i EU-nämnden aldrig ser röken av Sveriges Europaminister. Där företräds regeringen av statssekreterare Lars Danielsson vid allmänna frågor och av statsministern vid toppmötena.

Inte heller är Ringholm en särskilt frekvent besökare i Bryssels sammanträdesrum och befinner sig inte direkt i debattens centrum. Det känns därför lite konstigt att Europaministern gör några gästspel i kammaren en till två gånger per år under dessa något högtidliga former. Därför kan man undra vad den här debatten kommer att leda till. Men vi får väl hoppas att Lars Danielsson lyssnar på debatten eller läser protokollet.

Herr talman! Jag tänkte försöka lyfta perspektivet lite grann från EU-kommissionens arbetsprogram. Ska jag sammanfatta vår uppfattning om det kan jag väl säga att det till stora delar är ett mycket bra program som vi kan ställa oss bakom.

Men det finns stora frågor som vi måste sätta fokus på. Europa står i ett vägsval för tillfället. Ska vi fortsätta på den framgångsrika vägen vi börjat under de första 50 åren, eller ska organisationen stanna upp och blekna bort? Jag vill mena att unionens läge är mycket kritiskt. EU-arbetet har på många sätt gått i stå.

Vi står inför en mängd avgörande frågor, och utgången är oklar.

Ett exempel är det konstitutionella fördraget som ligger i frysboxen efter de två förödande folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna.

Ett annat exempel är utvidgningen. Den tuffar förvisso på med förhandlingsstart för både Turkiet och Kroatien. Bulgarien och Rumänien är båda på väg in, och fler länder får associationsavtal med EU. Men samtidigt reses röster i EU:s äldre medlemsländer om att nu får det räcka. Man för diskussioner om att vi måste hitta EU:s gräns. Vissa ifrågasätter till och med den genomförda utvidgningen, en utvidgning som jag skulle vilja säga är EU:s mest framgångsrika fredsinsats tillsammans med bildandet av Kol- och stålunionen från början.

Ett tredje exempel är att vi fortfarande saknar en långtidsbudget för nästa år och framåt. Det brittiska ordförandeskapet gör stora insatser för att komma framåt, men samtidigt står parterna i förhandlingen väldigt långt ifrån varandra. Om vi inte når en överenskommelse i december riskerar vi att hela budgetförhandlingen skjuts upp, kanske ända till i juni månad – i slutet av det österrikiska ordförandeskapet.

Redan nu riskerar vi att många av de projekt som ska sjösättas i de nya programmen inom till exempel forskningsområdet, som vi i Sverige

gemensamt värnar, inte kommer i gång i tid. Kommissionen måste också få tid att arbeta igenom de här olika programmen, men nu är kommissionen låst eftersom det inte existerar några ramar för den att arbeta efter. Där är läget också väldigt allvarligt.

Det fjärde är att Europakommissionen i stort sett driver på i en bra riktning när det gäller WTO-förhandlingarna, det vill säga att öppna för mer frihandel i världen. Där skulle jag faktiskt vilja passa på att berömma regeringens insatser som är helt i enlighet med vår uppfattning, det vill säga att man driver en frihandelsinriktad linje, vilket är mycket bra.

En ökad frihandel är här i riksdagens kammare ingen stridsfråga, men tyvärr är det inte så i alla Europas parlament och regeringar. Vissa vill att vi ska slå in på den förödande vägen att stänga in oss och bilda ett söndervittrande museum över ett gammalt Europa. Jag tror att det är fel. Vi har allt att vinna på att vara aktiva i globaliseringen och möta framtiden med ansiktet före och inte, som en del andra vill, backa med bakspeglarna i framtiden.

Många reducerar vårt ansvar mot tredje världen till ett biståndsansvar. Jag tror att vägen genom marknadstillträde och egen tillväxt och utveckling är betydligt bättre. Men i den frågan är det ännu inte avgjort hur regeringen ska ställa sig.

Europas konkurrenskraft är den femte stora utmaningen. Lissabonstrategin, som Europaministern nämnde, sätter fingret på många av de förändringar som måste till i Europa. Samtidigt är det riktigt farligt att som regeringen slå sig till ro och konstatera att allt är bra och att vi i jämförelse med många andra EU-länder ligger bra till. Vi får inte glömma bort att vi jämför oss med en region som nu sjunker i konkurrenskraft relativt sin omvärld. Det finns många som störs av jämförelserna med USA, men det stora hotet kommer från Asien. Kina och Sydostasien växer så att det knakar. Därför är det viktigt att Lissabonstrategin får vara fortsatt viktig och tillväxtinriktad.

Dessutom måste vi komma fram med viktiga direktiv som tjänstedirektivet och se till att det skapar förutsättningar för en växande tjänstemarknad och inte är ett hinder för detta.

Det är därför som det är oerhört knepigt att höra ministern i dag tala sig varm för en ökad tjänstehandel samtidigt som han försöker spela på en oro som finns på framför allt den fackliga sidan när det gäller vilka risker detta kan innebära. Det är oerhört oklart vilken den svenska positionen är när det gäller tjänstedirektivet. Jag får indikationer från mina vänner i Europa, som arbetar i Bryssel, att den svenska regeringen minsann bedriver ett ganska aktivt arbete för att få igenom tjänstedirektivet, och ett rätt långtgående sådant. Men i den svenska debatten och här i kammaren är man mycket tydlig med att man är emot väldigt mycket.

Vad EU behöver allra mest just nu är ett tydligt ledarskap. Jag är bekymrad över att kommissionen har en alltför svag roll i samarbetet i dag. Och inte blir det bättre av att Sveriges regering har drivit att kommissionens roll ska försvagas ytterligare jämfört med ministerrådet. Jag saknar bland presidenter och premiärministrar den som kan axla ansvaret på det sätt som kanske Helmut Kohl gjorde en gång i tiden när det gäller att se över den egna nationsgränsen. Och jag saknar ett tydligt ledarskap i den svenska Europadebatten.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

Jag är bekymrad, herr talman, och min fråga till Europaministern är: Är du bekymrad, och i så fall, hur ska regeringen bidra till att EU kommer på rätt stig igen?

(Applåder)

Anf. 3 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Är den europeiska unionen i kris? Nej, faktiskt inte. EU är inte i kris, men väl EU-samarbetet.

Hur kan jag säga så när tillväxt- och stabilitetspakten, som ska säkerställa EU:s ekonomiska stabilitet, inte tillämpas för så stora länder som Tyskland och Frankrike?

Lissabonprocessen, som ska öka EU:s ekonomiska tillväxt, fungerar inte heller, annat än på papperet.

På försommaren röstade Frankrike och Nederländerna nej till förslaget om ett nytt EU-fördrag, och dessutom bröt förhandlingarna om att få fram en ny EU-budget samman.

Hur kan man då vara så stollig och säga någonting så paradoxalt som att EU-samarbetet är i kris men faktiskt inte EU?

Jo, till skillnad mot till exempel FN, OECD, Efta, Nordiska rådet och alla andra internationella organisationer är EU från början medvetet byggt på ett sådant sätt att det ska tåla kriser och nedgångsperioder. Ja, för att sammanbinda länderna inför den värsta krisen av alla tänkbara kriser, det vill säga hotet om ett nytt europeiskt krig. Det hotet är naturligtvis inte närvarande i dag, men de politiska stålbanden som skapades för att hålla samman länderna finns där alltså.

Pionjörerna från 1940- och 1950-talen, Jean Monnet, Robert Schuman och andra, konstruerade ett EU som skulle skydda medborgarna mot tvära kast och politisk oro. Det skulle vara baserat på urstarka institutioner, urstark byråkrati och bindande rättsgemenskap med överstatliga regler och en överstatlig domstol.

Tage Erlander, svensk socialdemokratisk statsminister 1946–1969, myntade på sin tid begreppet ”det starka samhället”. Erlander tänkte då naturligtvis på Sverige. Det egendomliga är dock att Erlander och hans generation aldrig upptäckte att samma grundtanke, det vill säga behovet av ett samhälle med starka institutioner som skydd för medborgarna, också fanns i det då framväxande fredliga samarbetet på kontinenten. Att det starka samhällets och gemenskapens idé också fanns på kontinenten, praktiserades i Luxemburg och Bryssel och var en förutsättning för det nya Tyskland efter nazismen, skymdes sannolikt av den inledande konstruktionen med en kol- och stålkartell, den svenska neutralitetspolitiken och Sveriges orientering mot Storbritannien samt sist, men inte minst, den svenska socialdemokratis fördomsfulla syn på kontinentens kristdemokrater och liberaler.

”Det starka samhället” kan kanske någon tro vara ett svenskt politiskt begrepp, men det är också en kontinentaleuropeisk idé där den finns som den starka europeiska gemenskapen.

EU har alltså för sin funktion aldrig krävt att det i medlemsländerna alltid måste finnas kloka och däckkraftiga ledare som kan och vill utöva ett starkt ledarskap. Nej, pionjörerna tänkte snarare tvärtom, att organisationen ska kunna fungera även med en svag kommission, oeniga medlemsstater, oinspirerande regeringar och oinspirerande ministrar. Det var

själva grunden att i just sådana krislägen skulle organisationen vara den räddande ängeln.

Människor och ledare är förgängliga. De kommer och går i historien. Men starka institutioner består. Så kan man sammanfatta den grundläggande idén om den starka europeiska gemenskapen. Som beskrivning av Europasamarbetet fungerar detta än i dag.

Det är också de starka institutionerna och rättsgemenskapen som efter Berlinmurens fall har gjort EU-medlemskap så oerhört eftersträvarsvårt för länderna i Öst- och Centraleuropa, på Balkan och i Turkiet.

Det finns många internationella organisationer som arbetar med demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och ekonomiskt samarbete – för att ta några frågor. Men det finns bara en enda organisation, EU, som har fått befogenheterna, institutionerna, byråkratin, till och med ett parlament, att också i praktiken säkra att dessa värden och mål kan uppnås. Det är just den skillnaden mellan EU och andra organisationer som gör EU så värdefullt, särskilt för Europas sämst ställda länder och sämst ställda människor. För de enskilda människorna i Europas fattigaste land, Moldavien, tror någon där att det är medlemskapet i FN som är det mest lockande, eller WTO, IMF eller ett frihandelsområde? Nej, det är EU de känner till, och det är i EU de vill att Moldavien ska bli medlem.

Just därför att EU är så urstarkt uppbyggt är EU illa sett av Europas nationalisterna och nostalgiker som kanske drömmer om 1960- och 1970-talen. I praktiken är Europa en världsdel, i deras synsätt, där varje land är sig självt nog, där solidariteten och ansvaret tar slut vid nationsgränsen, och där arbetsgivardevisen ”satsa på dig själv” är den praktiska innebörden av politiken, vare sig vi talar om svenska Vänstern, Miljöpartiet, Junilistan eller EU-motståndare i största allmänhet.

Herr talman! Det är klart att det blir en ny EU-budget, men kanske inte nu i december. Tjänstehandelsdirektivet och tjänstehandeln ska jag återkomma till liksom arbetsvillkoren.

Det är klart att det blir ett nytt EU-fördrag. Tyskland kommer att dra i gång det arbetet igen 2007 när landet är ordförande i EU.

Och vad händer hösten 2009? Jo, då är Sverige ordförande i Europeiska unionen igen. Då, mina vänner, och förhoppningsvis redan nästa höst, ska Sverige med en alliansregering vid rodret driva en både engagerad och positiv EU- och Europapolitik.

Anf. 4 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Dagens debatt handlar om ”aktuella frågor i EU-samarbetet”. Det finns alltid många viktiga frågor som EU kan och bör lösa för medlemsstaterna, men vi kristdemokrater är allvarligt bekymrade över den brist på energi och visioner som det europeiska samarbetet visar upp för närvarande. Det förefaller att vara ”krypskyttarnas tid”, de som vill punktera gemenskapens framtidsvisioner.

Ett samarbete som EU:s kräver ett momentum. Ett stillestånd är allvarligt därför att omvärlden ständigt befinner sig i en utveckling och pockar på gemensamma lösningar för vår del av världen.

Herr talman! Någon har tidigare jämfört EU:s utvecklingsprocess med en cykel: den måste alltid röra sig framåt för att fungera.

EU-cykeln rör sig visserligen framåt, men den utvecklar alltför lite energi. Den utvecklar varken vitt ljus framåt eller rött ljus bakåt. Både

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

visionärerna och kritikerna tycks för närvarande sakna vägledning. Dessutom är det oklart vad resan framåt får kosta rent budgetekonomiskt. EU-cykeln kommer inte att välta eftersom vi har ett starkt behov av dess funktion, och den har många stödhjul.

Herr talman! Slut på travesteringen, men det ligger ett djupt allvar i min jämförelse. EU har problem att hålla den tätposition som medlemsländerna vill att EU ska ha. I stället slits unionens krafter itu av medlemsländernas egoistiska särintressen!

Den kristdemokratiska ideologin är gemenskapsbyggande och internationalistisk. Därför är det ingen slump att många av pionjärerna bakom EU-samarbetet var just kristdemokrater. De hade genomlevt två världskrig och upplevt krigets lidande och vanvett på nära håll. De insåg att Europas framtid måste bygga på fredlig konfliktlösning, demokratiskt styre och mänskliga rättigheter.

För att bära detta arv vidare behövs både effektivare beslutsregler och en kraftsamling kring den ekonomiska utvecklingen inom och kring unionen.

Herr talman! Det är bara några år sedan den svenska statsministern bar upp Europavisionen så kraftfullt att många trodde att han skulle bli Europeiska rådets första valda ordförande, men i dag har vi lyssnat till Sveriges Europaminister som mest verkar vara ansvarig för att genomföra en svensk nollvision för Sveriges EU-arbete!

Herr talman! Sverige behöver samlas kring en vision för EU-samarbetet. Det är ett samarbete som vi är gränslöst beroende av. EU har hittills tjänat oss väl genom att bevara freden, men i dag är de stora utmaningarna att förbättra miljön, att förhindra terrorismen, att bekämpa fattigdomen i och framför allt omkring unionen samt att bekämpa mänsklig- och droghandel.

Herr talman! Vi ansvariga politiker borde leva med ett ständigt dåligt samvete tills vi har stoppat nöden hos de människor som drabbas av nutidens slavhandel med barn och kvinnor. Det handlar om konsekvenserna av pedofilnätverken som plågar vårt fria samhälle varje dag. Vi måste prioritera en intensifierad kamp mot människohandeln och pedofilnätverken. Årligen smugglas 700 000 kvinnor och barn till EU. Flertalet av dessa går en mycket osäker framtid till mötes. Ofta hamnar de på en illegal arbetsmarknad, men många tvingas till prostitution.

Kristdemokraterna vill införa stränga minimistraff för människohandel på gemenskapsnivå, just för att hindra internationella ligor att utnyttja skillnader i medlemsländernas straffskalor. Barn som kränks och exploateras av internationella barnpornografi- och pedofilnätverk måste få ett skydd av oss politiker. Polissamarbetet inom Europol, EU-ländernas gemensamma polisbyrå, måste därför stärkas så att dessa nätverk kan oskadliggöras. Detta är, mina vänner, vårt ansvar.

Anf. 5 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Herr talman! *Att tillvarata hela EU:s potential* heter kommissionens lagstiftnings- och arbetsprogram 2006. Programmet presenterades och debatterades vid Europaparlamentets session den 15 november. Debatten var, enligt rapport från riksdagens utsände, förhållandevis lam, och inläggen var ofta allmänt hållna. Nu får vi se hur vår debatt blir.

Detta arbetsprogram ska tydligen diskuteras i samtliga medlemsländers nationella parlament. Men några förslag till förändringar får ju inte de nationella parlamenten ta – så långt sträcker sig inte demokratin – utan det är EU-kommissionens tjänstemän som har ensamrätt på initiativ till lagar inom EU.

I början av sin mandatperiod fastställde kommissionen de viktigaste strategiska målen fram till slutet av detta årtionde. Målen anses fortfarande vara aktuella och ska även framöver utgöra kärnan i kommissionens arbete. Några nya fräscha idéer verkar inte finnas, utan det är mer det gamla vanliga, men det är klart att man kan säga något om dessa mål.

Välstånd: Här sägs det att 2006 kommer att vara ett avgörande år för att gå från ord till handling i enlighet med Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning och att EU måste främja ett klimat i vilket medborgare och företag kan uppnå sin fulla potential.

Vi pratar här om den europeiska sociala modellen, och här är det med all säkerhet bättre att försöka utveckla den europeiska modellen mer till att likna den nordiska välfärdsmodellen, inte att, som nu, mer titta på den amerikanska och försöka kopiera den.

Hållbar tillväxt och det sociala perspektivet har inte prioriterats när det gäller Lissabonprocessen, utan det har mest varit vackra ord. Och hur är det egentligen med jämställdhetsarbetet när det gäller Lissabonprocessen? Göran Persson lovade att ta itu med detta. Kan inte vice statsministern berätta hur det fortskrider och vilka framsteg som har gjorts? Detta var väl ett av de mest prioriterade områdena, men informationen kring allt det som ska göras för att öka jämställdheten tycks inte nå ut. Eller är det kanske så att det inte görs något?

I arbetsprogrammet skriver man att innebörden av solidaritet är att utveckla en sammanhållen union, som erkänner att den har ett gemensamt ansvar och förstärker välståndet. Solidaritet kräver också att vi arbetar tillsammans för att ta oss an utmaningar på lång sikt, och här ger man exempel på demografiska förändringar och klimatfrågor.

Vissa meningar i detta arbetsprogram kunde vara hämtade ur mitt partis, Vänsterpartiets, partiprogram. Man säger att solidaritet och social rättvisa är avgörande för hur EU fungerar. Det gäller att främja livskvalitet och erkänna att det finns områden för vilka vi har ett gemensamt ansvar, som till exempel miljön.

Kommissionen följer inte ens sitt eget program. För bara några veckor sedan beslöt EU-kommissionen att tillåta flamskyddsmedlet deka-BDE. Beslutet togs trots att det finns en rad varningstecken som tyder på att medlet kan medföra hälsorisker och att det ackumuleras i kroppen. Kommissionens beslut togs trots att EU-parlamentet och ministerrådet tidigare har beslutat att ämnet ska fasas ut. Beslutet togs trots att det finns mindre farliga flamskyddsmedel som alternativ.

I en annan mycket viktig miljöfråga, Reach, alltså EU:s nya kemikalielagstiftning, har kommissionen i sista stund försökt försämra det förslag som man själv lade fram för flera år sedan. Det är något som är mycket ovanligt.

Dessa beslut är bara två exempel på en ny trend. Den EU-kommission som har suttit i drygt ett år saknar nästan helt ambitioner på miljöområdet. Däremot tycks den mycket gärna lyssna på storindustrin när den

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

kräver att förslag ska försvagas eller stoppas. Och någon förändring av detta tror jag inte att det blir 2006 trots välformulerade ord.

Hur blir det med klimatfrågan? Det är mycket troligt att dessa förslag kommer att urvattnas och försvagas, som en hel del av förslagen till handlingsplaner på miljöområdet tyvärr har gjort. För miljöns skull hoppas jag att jag har fel, men med den verklighet som vi ser går det inte att ha några högre förväntningar.

Tyvärr är det så att kommissionen alltmer får karaktären av en beställarorganisation för storkapitalets lobbyister som flockas i Bryssel. Pengar och tillväxt blir viktigare än folkhälsa och en giftfri miljö.

Nu är det inte bara en högermajoritet i kommissionen. Den nya majoriteten lutar åt höger även i parlamentet, och där blir det säkert också allt svårare att få igenom progressiva beslut när det gäller till exempel miljö.

När det gäller social rättvisa och de fina målen är tjänstedirektivet ett känsligt område. Men samtidigt tror jag att kommissionären för inre marknaden är mycket nöjd just nu, när principen om ursprungsland fick stöd av en majoritet i parlamentets utskott för den inre marknaden i tisdagens omröstning. Principen, den mest kontroversiella delen i EU-kommissionens utgångsförslag till tjänstedirektiv, innebär enkelt uttryckt att ett företag som erbjuder tjänster inom EU ska få göra det enligt de villkor som råder i företagets hemland. Och visst kan vi här få se en social dumpning.

Anf. 6 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! EU har just nått en av sina största framgångar någonsin, att lyckas ena och hela Europa. När de före detta kommunistländerna i öst blev medlemmar i unionen öppnade Europas länder gränserna mot varandra för första gången sedan 1939. Ändå talar många om att EU är i kris.

Som svar på krisen sjösatte kommissionen i fredags sin plan D, för demokrati, dialog och debatt. Och visst behöver EU både demokrati, dialog och debatt. Men vad unionen framför allt behöver är tydligt ledarskap och handling. EU:s ledare måste tala om vilken färdriktning unionen ska ha och bevisa att unionen kan leverera resultat.

Sveriges regerings Europaminister har här hållit ett anförande som saknar varje vision om Europa. En kommitté ska föra debatten. Vad duckar regeringen för i EU-arbetet? Det är dags att ta ledarskapet.

Det är en ynkedom att Europas kris handlar om bristande ledarskap. Europas utmaningar är större och viktigare än så.

Unionen måste bli bättre på att lösa de stora utmaningarna och sluta lägga sig i frågor som de enskilda länderna sköter bättre själva. EU måste bli smalare men vassare. Unionen måste sluta lova att lösa problem som inte är unionens problem. Det är inte EU som ska ordna fram jobb och trygghet. EU:s uppgift ska främst vara att undanröja regler och system som hindrar Europa från att vara konkurrenskraftigt. Då kommer jobben och med dem tryggheten.

Att ge de före detta kommunistiska länderna i öst medlemskap i EU var Europas senaste stora utmaning. Det är dags för en ny utmaning.

Min och Centerpartiets dröm är att EU blir världsledande inom grön industripolitik.

Europa står år 2005 inför två enorma problem. Det ena är den låga ekonomiska tillväxten och den oroande arbetslösheten. Det andra är klimatförändringarna, den tilltagande miljöförstörelsen och en ohållbar situation inom energisektorn.

Det är här Europas medborgare förväntar sig att unionen ska leverera. Det är dags att se miljöutmaningen som ett sätt att skapa arbetstillfällen. Det är dags att vi förstår att en grön industripolitik i framtiden kommer att vara den största konkurrensfördel vi kan ha i Sverige och i Europa.

För fem år sedan kom Europas ledare fram till ett samarbete för jobb och tillväxt, den så kallade Lissabonstrategin, som här har nämnts. Men inte mycket har hänt. Lissabonstrategin har främst handlat om att jämföra data. Vi har från Sverige infört miljöpolitiken i Lissabonstrategin, säger Bosse Ringholm, men faktum är att man har prioriterat bort miljöfrågorna och energifrågorna i handlingsprogrammet för 2006. Och kommissionen väljer att fokusera än mer på samma strategi. Centerpartiet ser en stor fara i ett sådant synsätt. Tillväxt måste också byggas på en socialt och miljömässigt hållbar grund.

Om vi ska få fart på Lissabonstrategin krävs en storsatsning just inom den miljömässigt hållbara utvecklingen. Det är den stora tillväxtsektorn. Låt oss börja med att så långt det går göra oss fria från oljeberoendet! Vårt beroende av olja är en stor risk för miljön, ekonomin och säkerheten i Europa.

Det är en stor risk för miljön, eftersom utsläppen av växthusgaser är ett av de största hoten mot mänskligheten. Vi har redan sett prov på vilken enorm skada uppvärmningen orsakar. Stormen Gudrun kommer att upplevas som en västanfläkt i jämförelse med vad vi kommer att få uppleva om uppvärmningen får fortgå.

Det är en stor risk för ekonomin, eftersom stigande oljepriser hindrar ekonomisk tillväxt och gör sårbarheten i ekonomin stor.

Det är en stor risk för säkerheten, eftersom merparten av all olja i dag produceras i de mest instabila regionerna i världen, Mellanöstern och Ryssland. Oljan har därmed blivit krutdurken i en instabil värld.

Transportsektorn står för en ansevärd del av utsläppen av växthusgaser. Samtidigt kan vi inte blunda för att vi i Europa är beroende av transporter. Det är alltså inte transporterna som ska upphöra utan drivmedlen som ska bytas ut.

Det är hög tid att göra EU smalare och vassare, att satsa på breda övergripande frågor och lämna de snäva detaljerna till medlemsländerna själva. Då får vi effektivitet och en union som kan leverera resultat.

Anf. 7 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Det är trevligt att se EU-ministern i EU-debatten här i riksdagen i dag. EU-ministern började med tio år med svenskt EU-medlemskap. Mycket har hänt, och det var ungefär det vi sade från Miljöpartiets sida inför EU-förhandlingarna. Det mest sanna som EU-förespråkare säger är att EU är en process. Frågan är då åt vilket håll EU går. Det är här bakslag efter bakslag har hamnat på Sveriges bord.

EU-ministern förde fram att inflytandet under de tio åren varit stort. Sverige har fått igenom många viktiga punkter som kampen mot arbetslöshet och jämställdhet. Men frågan är om det inte är vårt arbete här i riksdagen som mycket ligger till grund för det. Det är den ekonomiska

politik som fastslås här i riksdagen och som i samarbetet mellan Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet drivs för att skapa fler jobb. Det är de besluten vi tar här. EU har inte varit till fördel utan tvärtom en nackdel i detta arbete i många av de punkter som i dag finns på bordet.

Vi har fått bakslag. Det handlar om drogpolitiken. Senast i dag kom rapporten att narkotikan flödar än mer inom EU och till Sverige. Det har handlat om alkoholpolitiken, där vi har stora problem med alkoholflödet genom att EU tvingar oss till att ha öppna gränser där man får ta in i princip hur mycket som helst för eget bruk. Var försvann den aktiva alkohol- och narkotikapolitiken som man lovade så vitt och brett för tio år sedan?

Argumentet för att vara med i EU var att vi ska påverka. Hur mycket har då regeringen påverkats? Hur många gånger har regeringen lagt in veto under ett ministerrådsmöte för att försöka stoppa någonting som går emot Sveriges politik eller ståndpunkt? Inte en enda gång. Inte en enda gång har man tagit i ordentligt och sagt att det är en viktig fråga för Sverige.

I stället sitter man och väntar in EU-beslut som kan komma någon gång i framtiden. Det gäller till exempel den aktiva kemikalielagstiftningen, där vi nu har väntat in ett beslut på EU-nivå där det tyvärr verkar som att det blir en *backlash* för en bra kemikaliepolitik. Margot Wallströms förslag som EU-kommissionär för några år sedan var bra, men nu har det processats i EU och verkar komma ut som en halvprodukt som inte leder framåt samtidigt som enskilda EU-länder faktiskt har väntat med att införa en strängare kemikalielagstiftning med hänvisning till EU-arbetet.

Sverige tar inte heller initiativ till att vi ska införa märkning av hund- och kattsinn som kommer från Asien till EU med argumentet att vi väntar in ett EU-beslut. Då kan inte vi ta ett eget beslut här i riksdagen så länge, utan vi får se vad som händer. Detta eviga väntande på EU! Vi måste kunna föra en aktiv politik framåt också.

På miljöområdet framställs fortfarande EU som en miljöorganisation, samtidigt som Sverige aktivt driver på för att tillåta GMO-produkter. Några länder i EU ville för några veckor sedan stoppa en GMO-produkt. Vilken sida stod Sverige på? Inte på den som ville stoppa GMO:n, utan på den som ville tillåta den och därmed tvinga några EU-länder till att införa GMO-produkter fast de inte ville det. Det är en teknisk fråga, men det bevisar att det är långt mellan ord och handling när det gäller vad regeringen säger här hemma och vad den i praktiken driver i EU-samarbetet.

Jag kan hålla med flera av föregående talare. Sverige måste bli en mer aktiv röst i EU-politiken, inte bara i Sverige utan framför allt i EU. Det är där vi skulle använda medlemskapet. Jag gillar inte Sveriges EU-medlemskap, men så länge vi är medlemmar måste vi aktivt utnyttja möjligheterna till en bättre miljöpolitik. Jag vet att motståndet från vissa EU-länder är hårt när det gäller kampen mot klimatförändringarna, att vi ska ha fler förnyelsebara energikällor och så vidare, men Sverige måste då använda sin kraft och sitt veto på EU-toppmötena för att lägga mer tyngd vid de här frågorna. Det klarar regeringen inte riktigt av.

Sedan kommer det bittra markeringar, både i EU-kommissionens papper och i Sveriges arbetsprogram för EU nästa år gällande EU-konsti-

tutionen. Det är tårar som faller, enligt Bosse Ringholm. Det stoppar upp en process. EU-kommissionen gråter också nästan tårar. Men se möjligheterna i stället! EU-konstitutionen har inte EU-folkets stöd. Vi behöver ett alleuropeiskt samarbete, men vi måste ha ett annat samarbete än det som EU-konstitutionen plockade fram. Ta möjligheten! Ta initiativet till en bredare debatt om ett alleuropeiskt samarbete och ett annat EU nu när EU-konstitutionen har fallit! Jag önskar att regeringen med Bosse Ringholm i spetsen kan ta initiativ till en sådan process här i riksdagen i dag.

Anf. 8 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Lars Lindblad tyckte att regeringen hade en oklar position när det gällde tjänstedirektivet. Jag undrar var han har varit under debatten, eftersom han inte uppfattat den mycket tydliga linje som Socialdemokraterna och regeringen har drivit när det gäller tjänstedirektivet.

Vi tycker att det är bra om man kan åstadkomma ett tjänstedirektiv för ökad handel av tjänster, naturligtvis. Men vi är väldigt tydliga med att det ska handla om att vi också ska värna den svenska arbetsrätten, vårt välfärdssamhälle, våra miljöregler och sociala hänsyn. Det är sådana viktiga politiska krav som måste finnas i ett tjänstedirektiv.

Vi vet ju att Moderaterna oftast talar om att det är andra saker som ska känneteckna svensk politik och som ska hämtas från Europa. Ofta talar Moderaterna om att vi ska gå ned till en genomsnittlig europeisk skattenivå. Det innebär alltså att vi skulle ha 250 miljarder kronor mindre i skatteintäkter. Det är klart att med ett sådant Genomsnitts-Europa som Moderaterna drömmer om får vi också högre arbetslöshet, sämre offentliga finanser, sämre sociala trygghetssystem, mindre jämställdhet, och vi måste sänka miljöambitionerna rätt ordentligt. Det är här skiljelinjen går mellan oss socialdemokrater och de borgerliga när det gäller synen på hur EU ska utvecklas och framför allt synen på hur vi vill att de frågor som vi tycker är viktiga – kollektivavtal, arbetsrättslagstiftning och annat – också ska präglade ett tjänstedirektiv.

Vi socialdemokrater vill föra ut Sveriges goda sidor i Europa; den höga sysselsättningen, bra välfärd och en bra miljöpolitik som ligger i framkant. Moderaterna vill föra in Europas dåliga sidor i Sverige; lägre skatter och därmed sämre välfärd, större klyftor och minskade ambitioner i miljöpolitiken. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara ett föredöme i EU-samarbetet. Den svenska högern vill i stället att Sverige ska vara ett genomsnittsland. Det är där skiljelinjen går politiskt.

Jag förstår att Lars Lindblad drömmer sig tillbaka till den kristdemokratiska förbundskanslern Helmut Kohls tid på 80-talet och i början på 90-talet. Men det var en tid då EU inte ägnade sig åt arbetslöshetsbekämpning. Det goda med det tyska regeringsskiftet 1998, när EU och Tyskland blev befriade från Helmut Kohl, var att det blev en möjlighet att bedriva en ordentlig antiarbetslöshetspolitik, en politik för sysselsättning, när det väl blev så att de tyska Kristdemokraterna inte längre fick styra i Tyskland från 1998 och framåt.

Det sägs både från Lars Lindblad och från Agne Hansson att det saknas visioner. Jag tycker att det är djupt orättvist, därför att EU har satt upp visioner i Lissabonprocessen fram till 2010, som vi inte minst från svensk sida har värnat om och arbetat hårt för. Det handlar om en massa olika visioner på sysselsättningsområdet, miljöområdet, det sociala om-

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

rådet och så vidare. Visionerna står ju inte bara för sig, utan vi har ju exempelvis åstadkommit 6 miljoner nya jobb i Europa sedan beslutet togs om Lissabonprocessen. Det visar att det inte bara handlar om att besluta om visioner. Det handlar också om att genomföra någonting praktiskt.

Jag vill till sist gärna säga till Agne Hansson, som drömmer om en grön industripolitik, att de borgerliga och Agne Hanssons partivänner i Europaparlamentet väl inte har varit de som i första hand har slagits för en grön kemikaliepolitik, en grön industripolitik. Det har snarare varit så att de har motsatt sig många av de idéer som Margot Wallström och andra socialdemokrater har arbetat för i EU. Så jag tror att Agne Hansson har en del att göra på hemmaplan, bland sina borgerliga fränder i Europaparlamentet, om ni ska kunna komma fram till en grön industripolitik.

Anf. 9 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Nog var vi många som såg gnistan i Europaministernas ögonvrå nu, men det var ju när han gick in på den nationella debatten. Den europeiska debatten berör han inte särskilt mycket. Det är ganska spännande, tycker jag. I och för sig nämnde han tjänstedirektivet, så låt oss ta den diskussionen igen.

Sveriges regering är nämligen inte ensam i Europa om att se problemen med tjänstedirektivet. Just nu behandlas detta tjänstedirektiv i Europaparlamentet, och beslut har fattats i utskottet för inre marknadsfrågor. Man har nu tagit ett första steg mot en första behandling av direktivet, vilket är bra. Det tror jag att vi alla tycker är bra. Det tyckte även Europaministern. Men vi kan nu konstatera att det är en huggsexa om antalet undantag från direktivet. I parlamentet säger man att man ska undanta hälsa, sociala tjänster, transporttjänster, vattentjänster, audiovisuella frågor, banktjänster, spel och lotterier.

När vi sedan dessutom för in den här diskussionen bland medlemsländerna kan man fråga sig vilka nya undantag medlemsländerna vill ha, det vill säga: Vad är det för tjänstedirektiv vi vill ha? Bryr sig regeringen om hur det ska gå egentligen, eller är jakten efter de nationella valfrågorna så oerhört mycket viktigare än tjänstedirektivets utgång?

Jag kan också nämna att när EU-nämnden befann sig i London och besökte det brittiska ordförandeskapet, mötte vi den socialdemokratiske, alltså Labours arbetsmarknadsminister. Jag kan tala om för Europaministern att han såg ut som en fågelholk när Bosse Ringholms partikollegor tog upp att det är så oerhört viktigt för oss att ha kvar våra kollektivavtal och att vi därför är skeptiska mot tjänstedirektivet. Det här är en minister som har lång erfarenhet av facklig verksamhet, och han förstod inte vad ni pratade om. Han såg inga konflikter här. Så låt oss fortsätta den diskussionen mer i detalj så småningom.

Herr talman! Jag talade i mitt inledningsanförande om att EU:s framtid är oklar och att det därför behövs ett aktivt Sverige i de diskussionerna. Jag vill därför återkomma till att jag är mycket bekymrad över regeringens sätt att bedriva EU-arbetet. Jag är fundersam över hur regeringen bygger sina allianser. Tidigare har jag fört diskussioner med regeringsföreträdare om att Sverige så tydligt inriktat sitt samarbete på gamla medlemsländer som Frankrike och Tyskland.

Min åsikt är att ett tydligare engagemang för att samordna sig med de övriga nordiska länderna, och inte minst med de baltiska länderna, inom ramen för EU-samarbetet är något som skulle behövas. Men det har inte direkt varit regeringens fokus. Jag blir därför ännu mer bekymrad över att regeringen verkar missköta sina kontakter med till exempel Tyskland. Låt mig ta ett exempel.

Efter det tyska valet var statsminister Göran Persson otroligt snabb. Redan den 18 september utbrast han att han var "glad att Gerhard Schröder har erbjudit sig att själv leda en kommande tysk regering. Det känns naturligt efter detta valresultat". Det var en slutsats som denna vecka visat sig förödande felaktig. Om jag är rätt underrättad finns Sverige inte med bland de prioriterade länder som Tysklands nya kvinnliga förbundskansler Angela Merkel ska besöka. Så min fråga till Europaministern är: Vilka länder är Sveriges vänner i EU i dag?

För att fortsätta resonemanget handlar väldigt mycket, för att nå framgång i det europeiska arbetet, om att bygga just strategiska allianser. Det borde ju rimligen vara en Europaministers mer grundläggande uppgifter. Så jag skulle vilja ställa en fråga till Europaministern: Vilka länders huvudstäder har Europaministern besökt under det senaste året i syfte att hitta strategiska allianser?

Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Kunde jag väcka misstroendevotum på grund av bristande Europakunskap skulle jag yrka på det efter att ha hört Sveriges Europaminister säga att Tyskland befriades från Helmut Kohl 1998. Det är ju en oförsämdhet som jag tror saknar motstycke i svenska Europadebatter i denna kammare. Han är en person som hade visionen att se att man måste acceptera att Östtyskland skulle tas in i Västtyskland och bli ett stort gemensamt Tyskland, mot franskt och brittiskt motstånd och med amerikanskt gillande. Att Bosse Ringholm inte har fattat denne Helmut Kohls historiska storhet är otroligt genant. Nu får han hjälp här med historiekunskaperna av sin medarbetare, ser jag, och det kanske är bra.

Det var en stor framgång en gång i Europaparlamentet när tjänstehandelsdirektivet, inklusive ursprungslandsprincipen, passerade i utskottet för inre marknadsfrågor. Men det pågår i Sverige en bluffkampanj mot detta direktiv och inte minst ursprungslandsprincipen.

LO och regeringen påstår att kollektivavtalen är hotade. Hotade av vem? Av Ulf Holm, Holger Gustafssons parti, Moderaterna? Det finns inga texter, inte kongressbeslut, inga motioner i riksdagen om att de här partierna eller några andra partier i Sveriges riksdag vill avskaffa kollektivavtalen. Det är ingen fråga. Det är en fråga endast för er därför att ni använder det för att mobilisera LO och förbunden i valrörelsen.

Arbetsvillkor, social dumpning, ja, tillåt mig 20 sekunders undervisning. Jag ser att ministern får hjälp igen från medarbetaren. Permanent anställda i ett annat land som kommer till Sverige lyder under svenska arbetsvillkor och kollektivavtal, hela rubbet. Är man här temporärt skyddas man av utstationeringsdirektivet, som har en kärna av tvingande regler för minimiskydd och som ska följas av värdlandet, i detta fall Sverige beträffande arbetskraften från Lettland. I själva verket skyddar utstationeringsdirektivet personer som kommer från andra länder mot att

facket och arbetsgivarna överenskommer om att de som kommer från andra länder ska ha lägre lön. Det är faktiskt ett skydd mot ett fackligt övergrepp. Det är ett EG-direktiv. Här hemma får vi höra bluffar och LO, som slarvar med sanningen om vad som faktiskt hände i Vaxholm och som talar om ordning och reda på arbetsmarknaden när det var LO själv som bröt mot de grundläggande reglerna.

Jag ska ta mig an också Ulf Holm. Det är så otroligt genant och pinsamt när du står här och lamenterar gentemot vice statsministern om att det inte läggs in tillräckligt många veton för att skydda miljön. Hade du fått din politik genomförd hade vi aldrig ens kunnat sitta där och ha en potentiell möjlighet att utöva vetorätt. Enligt er politik skulle Sverige inte vara med i EU. Det är er vision. Det hänger inte ihop. Det här ständiga klankandet på att Sverige inte har tillräckligt inflytande faller platt därför att er politik går ut på att Sverige skulle stå vid sidan om, sitta på läktaren och titta på medan andra länder fattar beslut. Sverige skulle då ha absolut noll inflytande och noll inflytande på kemikalielagstiftningen, Reach. Den *backlash* som Ulf Holm talar om hade bara varit någonting att titta på.

Nej, sluta med det där. Ansök i stället om medlemskap i den europeiska unionen även för Miljöpartiets räkning.

Anf. 11 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Jag hoppas verkligen för Sveriges skull att både svenska och internationella medier har stängt av den här kammarsändningen ett ögonblick och ägnar sig åt kaffedrickande så att man inte hörde vad vice statsministern och Europaministern sade här förut – att Tyskland och EU befriades från Helmut Kohl. Att denna person som symboliserade det största fredsprojektet någonsin i Europa ska få ett sådant tilltal av vår vice statsminister är ynkedom.

Vi har inte bara mött en trött EU-minister utan en förvirrad minister, och vi möter hans kolleger från Vänsterpartiet och Miljöpartiet som sätter sig på bakhasorna och åker efter regeringskollegan. Miljöpartiet tycker att EU åtminstone skulle ha haft rollen att märka hund- och kattskinn då vi står inför en klimatförändring som vi behöver hantera.

Har någon sett visionen från regeringen eller ens en kortsiktig handlingsplan för vad man ska göra i arbetet med EU? Vi borde här i dag ha haft en prioriterad handlingsplan där regeringen talar om vad man vill arbeta med i förhållande till kommissionen. Vi har aldrig någonsin sett en sådan plan. Vi får i stället diskutera kommissionens plan direkt. Vad vi skulle kunna påverka i den här kammaren är regeringens agerande mot kommissionen, men det får vi aldrig se.

Kristdemokraterna har några idéer om vad Europaministern kan ta med sig. Vi vill se att regeringen arbetar för bland annat en höjd alkoholskatt i de länder inom unionen som har en mycket låg eller ingen skatt alls. Reglerna för EU:s gemensamma marknad innebär svårigheter för Sverige att i dag upprätthålla en god alkoholpolitik. Sverige har, genom sitt EU-medlemskap och en passiv svensk regering, förlorat viktiga instrument för att komma till rätta med en alltför hög alkoholkonsumtion och dess skador. Vi har inte kunnat vidmakthålla de införselregler för alkohol som folkhälsoskälerna kräver. I stället har Socialdemokraterna kapitulerat och vill sänka alkoholskatterna i Sverige. Detta är en oaccep-

tabel hållning. Vi kräver nu att Europaministern ”lägger sig i selen” för att få en ändring till stånd inom unionen.

Kristdemokraterna agerar här för folkhälsomotiven så att inte enbart den fria marknadens krafter ska bli styrande för alkoholpolitiken. Regeringen bör verka för höjda alkoholskatter i övriga EU-länder också i syfte att bekämpa den svarta alkoholmarknaden.

Vi kristdemokrater ifrågasätter skarpt den reklam som Systembolaget har producerat för att påverka kommissionens inställning till Systembolaget. Vi värnar visserligen Systembolagets fortlevnad, men det bör vara Göran Persson som driver svensk alkoholpolitik, inte ledningen för Systembolaget. Det är någonting för Europaministern att ta tag i.

Herr talman! Bristen på energi i EU:s rörelse framåt, som jag inledningsvis berörde, ger också sitt utslag i resultaten av den så kallade Lissabonstrategin, en strategi som mer är ord än handling i medlemsländerna. Målet med Lissabonstrategin var att göra Europa mer dynamiskt med mer kunskapsbaserad ekonomi och med hållbar tillväxt. Detta är i dag mycket avlägset.

Vi får hoppas att den tyska koalitionen som har bildats mellan kristdemokrater och socialdemokrater sätter fart på Tyskland. Det skulle gynna hela EU. Personligen tror jag att det finns enorma möjligheter med den nya marknaden på östsidan med de nya länderna som kan skapa ekonomisk tillväxt.

Vi står inför viktiga avgöranden om Lissabonstrategin. Det är framför allt att den blir mer målinriktad, att den förenklas och stramas upp. Det behövs tydliga och realistiska mål så att det inte bara leder till att varje medlemsland hemma viftar med sin flagga om vad man har lyckats göra. Det behöver vara en tydlig politik. Utan arbete för EU:s medborgare finns bara nedskärningar att fördela.

Anf. 12 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Herr talman! Vad gäller det fallna konstitutionsförslaget står det att Europeiska kommissionen har gett ett starkt stöd till ratificeringen av konstitutionen och erbjudit samtliga medlemsstater hjälp med deras informationskampanjer. Konstitutionen skulle innebära ett viktigt steg framåt i arbetet att göra Europeiska unionen mer demokratisk, öppen, effektiv och stark gentemot omvärlden. Det står också att kommissionen därför beklagar att det under nuvarande omständigheter är osannolikt att konstitutionen kommer att ratificeras under överskådlig framtid.

Det är så som Ulf Holm tidigare sade, att kommissionen tycks vara mycket besviken. Men är man besviken över att man inte har fått ännu mer makt, eller är man besviken över att det stora projektet med konstitutionen har misslyckats? Det som jag och naturligtvis många andra blev mycket irriterade över är: Var finns respekten för andra människors åsikter? Har inte kommissionen insett att EU har en reflexionspaus som behöver vara ganska lång, åtminstone till 2007, kanske längre?

Man säger att kommissionen genom sin plan D för demokrati, dialog och debatt aktivt kommer att delta i de nationella debatterna och ge dem allt tänkbart stöd. Stöd för vad? Stöd för att EU:s medborgare ska övertalas att rösta rätt för en konstitution och inte tänka själva? Jag tror att vi för Sveriges del nog vill tänka själva, och det gäller inom hela EU. Vi har

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

många som är kritiska, och vi måste få i gång den här dialogen i samtliga medlemsländer.

Varför tar inte kommissionen den här handsken och tar upp den viktiga tråden? Vi behöver debatt, och vi behöver dialog.

Att – som kommissionen gör – påstå att EU:s institutioner står över partipolitik är knappast längre möjligt. Under Sveriges tio år i EU har nog unionen eller kommissionen inte varit mer högervriden än vad den är nu. Det är något att fundera över för dem som odlat visionen och drömmen om ett progressivt EU.

En effektiv sammanhållnings- och landsbygdspolitik ligger i linje med Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning. Men för att lösa landsbygdsutvecklingspolitiken och de nya programmen kring strukturfonder, forskning, innovation och utbildning måste ju frågan om förhandlingarna kring det finansiella perspektivet lösas. Denna känsliga fråga nämns knappt i kommissionens handlingsprogram för 2006. Man vill inte prata om det, utan man tror bara att det ska lösas. Det är klart att det måste lösas. Förr eller senare har vi nog en budget, men det kommer nog att bli ganska mycket vånda fram till dess.

I arbetsprogrammet sägs det att reformerna inom jordbruket och fisket redan har banat vägen för hållbarhet och konkurrenskraft, men här återstår mycket att göra. Ett exempel är ICES, alltså den vetenskapliga biologiska rådgivningen inom EU. Där säger man att den totala mängden torsk som vi kan ta upp i det östra beståndet årligen är 14 000 ton. Men inför de årliga förhandlingarna som nu inleds ligger kommissionens förslag på 48 000–49 000 ton, cirka tre gånger så mycket som enligt rekommendationen. Och det leder ju inte till ett hållbart fiske.

Jordbrukets utgifter måste också ned. Men även här finns det ett stort motstånd från vissa länder. Vi har ju inte lyckats att få bort exportstödet för tobak eller exportbidraget för djur. Någon bra lagstiftning för långa djurtransporter finns ju inte heller.

Anf. 13 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Agne Hansson och Centern drömmer om en grön industripolitik, säger vice statsministern. Det är sant. Men då har han en hel del att lära de borgerliga kamraterna när det gäller kemikaliedirektivet. Jag tror också att jag har en del att lära vice statsministern och Socialdemokraterna.

Centerpartiet har spelat en mycket väsentlig roll i arbetet med att få fram ett kemikaliedirektiv i Europaparlamentet. I det arbetet har regeringen inte varit särskilt konstruktiv. Jag förstår att vice statsministern hänvisar till Margot Wallström. Men vad har regeringen medverkat till för att man ska få ett bra kemikaliedirektiv som kunde ha varit ännu bättre?

Nu blev det ju en kompromiss. Sanningen är också den att både regeringens parti i Europaparlamentet och mitt parti röstade lika i slutvoteringen. Så det angreppet tycker jag kanske var lite omotiverat.

Så till visionerna. Socialdemokraterna har en vision om att föra ut den fulla sysselsättningens politik, miljön och välfärden i Europa. Då undrar jag vad som konkret egentligen har kommit ut av det. Vad har Lissabonstrategin åstadkommit i praktiken i dessa fall?

I kommissionens program finns miljöfrågorna och energifrågorna visserligen med, men det är närmast som en bisats. När det gäller energifrågorna är det mera fråga om att skapa säkra energileveranser, underförstått import av olja och gas från länder utanför EU men också inom EU. Det här är gammalmodig och uttjänt politik som leder in i en återvändsgränd. Det leder in i ännu mer otrygghet, ännu mer miljöförstöring och försämrad ekonomi och tillväxt. Vad vill regeringen egentligen göra åt det? Eller vill ni göra någonting över huvud taget?

Vi från Centerpartiet ser att under de kommande åren måste Europa byta spår i flera avseenden. Det har talats mycket här om jordbruket och jordbrukssubventioner i EU-debatten. Den gemensamma jordbrukspolitiken kan bli ett viktigt medel i kampen mot oljan och för en energiomställning mot förnybara energikällor.

Det nya spåret i jordbrukspolitiken bör vara att stöpa om jordbruksstödet för att stimulera till produktion av mera energigrödor som vi har brist på och mindre produktion av livsmedel som vi har överskott på. Är regeringen med på den vagnen?

Jag har nämnt att Europa måste byta spår i industripolitiken från det bruna och svarta spåret till det gröna och förnybara, uthålliga industrispåret.

Europa måste också byta spår i trafikpolitiken. Då gäller det att ha betydligt större målsättningar och ambitioner än 5,75 % förnybara drivmedel år 2010. Är regeringen beredd att driva frågorna om betydligt högre mål när det gäller energikällor som bör komma från det förnybara hållet?

Slutligen: Nu har Europa och regeringen möjligheter att ta ledartröjan i förhandlingarna i Montreal om klimatpolitiken. Är regeringen beredd att visa ledarskap och ge Europa ledarskap i de förhandlingarna? Med tanke på de beslut som nu har fattats i EU-parlamentet, finns de möjligheterna?

Anf. 14 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Vice statsministern tog inte upp EU-konstitutionen särskilt mycket i sitt andra inlägg. Det skulle dock vara intressant att få veta vad regeringens uppfattning är och hur frågan om EU-konstitutionen ska behandlas. Flera av oss anser att den ligger i frysboxen eller att den – vilket är min åsikt – är stendöd. Men i EU-sammanhang kan man aldrig veta.

Den nya tyska regeringen med Angela Merkel i spetsen gick i går ut och sade att Frankrikes och Hollands nej inte betyder att idén om EU-konstitutionen ska ges upp. Hur ska man tolka detta? Kommer Tysklands nya regering med konservativa och socialdemokrater att verka för att man under det tyska ordförandeskapet ska försöka att driva igenom något som liknar en EU-konstitution? Skulle inte den här debatten handla om att vi måste ta nya tag i EU-frågorna och det alleuropeiska samarbetet framöver efter att det holländska och franska folket har röstat nej? Hur är regeringens linje i denna fråga?

Sedan har jag fått kritik från Carl B Hamilton för att jag tar upp mindre väsentliga frågor. Men jag tog upp ett exempel på ett av alla de bakslag som vi har råkat ut för efter EU-medlemskapet.

Det handlar om fiskepolitiken. Vi från Sverige med Vänstern, Miljöpartiet och Socialdemokraterna i spetsen har försökt att driva igenom ett

ensidigt stopp för torskfisket på grund av att Östersjön håller på att utfiskas. Vad hände? EU sade nej. Sverige får inte ha en egen politik för att skydda havet.

Det är de exempel som finns. Hur mycket har Sverige agerat för att jordbrukspolitiken i EU ska avskaffas? Man subventionerar fortfarande tobaks- och vinproduktion. Det förekommer fortfarande långa djurtransporter. Där finns mycket mer att göra.

Jag må kritisera regeringen för svagheter i den förda EU-politiken. Även som EU-motståndare tycker jag att det krävs lite mer ”klös” i den svenska positionen. Men det betyder inte att jag tror att alla frågor hade blivit bättre med den borgerliga alliansen, och framför allt inte inom miljöpolitiken.

Går man igenom Moderaternas och Kristdemokraternas miljöpolitik är den i princip obefintlig. Ni vill ta bort varenda framgång som Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänstern har haft på miljöområdet under de senaste fem åren. Dem har ni konsekvent tagit bort i ert förslag till ny budget för Sverige.

Javisst. Det går bra att prata om bra miljöpolitik i EU, men vi ska inte ändra på någonting i Sverige. Vi måste göra något åt klimatförändringarna. Vi måste ta vårt ansvar på samma sätt som vi ska driva politiken i EU och sätta upp klara mål för vad som behöver göras.

Vi vill inte, som Kristdemokraterna, sänka skatten och momsens på bensin. Vad är det för konsekvens i en aktiv klimatpolitik? Glöm det! Jag må kritisera Socialdemokraterna. Jag tror att det är bättre att lyssna och försöka påverka Socialdemokraternas EU-politik än alliansens miljöfientliga politik och övriga politik.

Anf. 15 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Både Carl B Hamilton och Holger Gustafsson är bekymrade över att det tyska folket befriade sig från Helmut Kohl 1998. Det tyska folket befriade även EU från Helmut Kohl. Det hade den mycket positiva effekten att vi äntligen fick i gång en bra diskussion om att man skulle bekämpa arbetslösheten, något som inte var Helmut Kohls favorittema under sina många år i EU.

Jag är förvånad över att flera borgerliga talare säger att det inte är något fara med de svenska kollektivavtalen. Samtidigt angriper man från borgerligt håll ständigt de svenska kollektivavtalen, inte minst i EU-sammanhang.

Det är viktigt för den socialdemokratiska regeringen att säga att vi kommer att se till och arbeta hårt för att det tjänstedirektiv som ska fram de närmaste åren kommer att värna de svenska kollektivavtalen och rätten att ingå och teckna kollektivavtal, rätten att strejka och vidta stridsåtgärder och säkerställa att det är värdlandets regler som ska gälla för arbetsmiljön, säkerheten och hälsan på arbetsplatserna. Vi kommer att arbeta för att säkerställa att vi själva kan definiera arbetstagarbegreppet.

Vaxholmskonflikten och annat har visat att där svävar de borgerliga partierna på målet; där är de osäkra och kanske till och med negativa och tveksamma. Därför är det oerhört viktigt att vi får full klarhet om att vi har stöd för de synpunkter vi har på svenskt kollektivavtal också i ett EU-sammanhang.

Om man är orolig för något så är det för att det inte finns fullt stöd från alla borgerliga partier på den punkten.

Agne Hansson är i den situationen att han säger att Centern har bidragit till den gröna industripolitiken i EU-sammanhang, senast när det gällde kemikaliedirektivet.

Jag vet inte om det är det Agne Hansson tänker på, men det har ju funnits starka krafter bland borgerliga partier i EU-parlamentet som har velat försvaga och tunna ut kemikaliedirektivet. I den mån Centern har försökt stå emot de krafterna och lyckats är det en framgång. Vi socialdemokrater har snarare drivit på för att få till stånd ännu grönare kemikaliepolitik och kemikaliedirektiv.

Det är en sak att vilja förbättra direktivet och en annan att bedriva någon sorts försvarsposition och förhindra att det inte försämrats, vilket Agne Hanssons partivänner har tvingats ägna sig åt bland de borgerliga kollegerna i Europaparlamentet.

Sven-Erik Sjöstrand efterlyste vad som händer på jämställdhetens område. Jag vill påminna om att statsministern så sent som på det senaste toppmötet i Europeiska rådet utanför London för någon månad sedan förde fram förslag om en jämställdhetspakt i EU för att stärka kvinnors ställning i arbetslivet. Det skulle vara en jämställdhetspakt på samma sätt som den ungdomspakt som EU tidigare har antagit som en del i Lissabonstrategin.

Det är naturligtvis oerhört viktigt att en sådan jämställdhetspakt exempelvis kan bidra till att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Det talas om bristen på visioner i debatten, inte minst på miljöområdet. Jag vill påminna om att Sverige har gått före på många håll i EU, alltifrån vårt ordförandeskap 2001. Vi går före på hemmaplan också. På den socialdemokratiska partikongressen för någon vecka sedan bestämde vi oss till exempel för att arbeta för att fasa ut det svenska oljeberoendet till 2020. Det vore väl något för de borgerliga partierna i den här kammaren att ta upp – och också något för EU att diskutera – om vi kan fasa ut oljeberoendet inte bara i Sverige utan i hela Europa och därmed skapa en betydligt grönare politik för framtiden.

Jag vill ställa en fråga till Lars Lindblad. Moderaterna vill sänka skatterna ned till EU-nivå, med 250 miljarder kronor, och försämla välfärden i Sverige. Varför ska vi ta de dåliga inslagen som finns i EU-sammanhang? Varför ska vi inte i stället försöka förstärka EU och se till att vi för ut sysselsättning och svensk välfärdspolitik? Sverige har gång på gång av EU-kommissionen rankats som det land som bäst uppfyller villkoren och målen i Lissabonprocessen. Vore det inte bättre att EU tog till sig lite av det som Sverige har varit framgångsrikt med som föredöme än att Sverige ska bli något slags normalt EU-land och försämla sina finanser, försämla sin arbetslöshetsbekämpning och tappa 250 miljarder kronor i skatteinkomster?

Anf. 16 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Till skillnad från Europaministern är jag en ganska hyfsad prick som svarar på frågor. Jag noterar att ministern över huvud taget inte svarar på mina frågor kring det oerhört bekymmersamma läget i Europadebatten.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

Jag vet inte om det är någon form av bitterhet över att Ringholm inte längre är finansminister. Jag trodde att vi hade skattedebatten och finansdebatten i kammaren i går. Då trodde jag att finansministern hette Pär Nuder. Jag vill helt enkelt hänvisa till protokollet från i går när det gäller svaren på frågorna.

Låt mig i denna nationella debatt säga att Bosse Ringholm försöker konstruera en skillnad kring de svenska kollektivavtalen. Jag vill uppmana honom att sluta med det. Du läser antagligen tidningar och tittar på tv. Efter vår partistämma var det väl inget tvivel alls om att vi står bakom de svenska kollektivavtalen och inte vill hota dem.

Den debatten kan vi alltså också lämna därhän.

I den här debatten efterfrågar vi regeringens syn på ett antal viktiga Europafrågor och får i princip inget svar. Problemet är att debatten då inte kan handla om det, utan den handlar om Ringholms och regeringens engagemang i Europafrågorna. Det måste den göra.

Jag har noterat att under den tid som Bosse Ringholm har varit Europaminister har han inte varit på ett enda EU-nämndssammanträde.

Jag tänkte att det måste finnas något engagemang hos Bosse Ringholm, så jag gick in på regeringens hemsida och tittade på Europaministerns kalender för att se vad den svenska Europaministern sysslar med när han driver Europafrågor.

Jag kunde konstatera att det i dag är en riksdagsdebatt, vecka 47. Om man går fem veckor tillbaka, till vecka 42, hittar man ett anförande och en EU-konferens. Bra, tänkte jag. Men den handlade om idrottens roll och möjligheter i det nya Europa.

Går man vidare till vecka 37 ser man att Bosse Ringholm hade en träff med Nederländernas talman Frans Weisglas. – Det hade jag också, utan att vara minister. – Om det var i rollen av vice statsminister eller EU-minister är oklart.

I vecka 36 hade han ett anförande och ett seminarium om Lissabonstrategin i Rosenbad. Där har vi en första träff som handlar om hans roll.

Vecka 34 var han åskådare vid finnkampen i Göteborg. Vill man tolka det lite välvilligt kan man säga att det var en Europainsats, men jag tror knappast det.

Om vi går ytterligare tio veckor tillbaka var det ett möte med Storbritanniens ambassadör.

Veckan innan hade han möte med Nederländernas och Luxemburgs ambassadörer i Stockholm. Bra.

Vecka 22 var det möte med Spaniens finansminister och ett inledningsanförande vid seminariet Tio år i EU. Det är faktiskt också en träff.

Ytterligare två veckor tillbaka, vecka 20, deltog han i Europaportalens webbddebatt. Det var en EU-debatt. Jag var också där. Jag såg honom.

Vecka 19 var det anförande på seminariet Sverige i EU – EU i Sverige i Norrköping.

Vecka 11 var det ett rundabordsamtal om Lissabonstrategin. Vecka 8 var det möte med EU-kommissionär Günter Verheugen. Lysande!

Man får gå ända tillbaka till vecka 7 för att se att Bosse Ringholm var i Bryssel. Han hade då överläggningar i Bryssel.

Hur kan en Europaminister inte vara i Bryssel under så lång tid?

Före det var han där vecka 49, alltså för ungefär ett år sedan, men då var det idrottsministermöte i Haag.

Det är mycket idrott och lite EU. Det visar på något sätt engagemang i den här frågan.

Då skulle jag vilja ställa följande fråga: Visar detta på ett ointresserat och oengagerat EU-ministerskap, eller har du bara en dålig sekreterare som inte för in dina anteckningar?

Anf. 17 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Bosse Ringholm går från dåligt till ännu sämre. Han sade: Befria Tyskland från Helmut Kohl. Men han menade egentligen: Befria EU från Helmut Kohl.

Helmut Kohl ledde ett land som ständigt ställde upp och betalade när de andra inte kunde komma överens. Helmut Kohl var tillsammans med socialisten Mitterand helt avgörande för att det svenska medlemskapet skedde så snabbt. Helmut Kohl genomdrev EMU och är en av EU:s stora arkitekter under efterkrigstiden.

Hur kan man säga att EU skulle befrias från Helmut Kohl? Skäms, Bosse Ringholm! Skäms för din historielöshet och din bristande historiekunskap! Ta tillbaka detta, be om ursäkt, och erkänn att det var en förloppning det som du sade om Helmut Kohl, EU och Tyskland! Annars bör vi omedelbart befria Sverige från Bosse Ringholm.

Ulf Holm talade om fisk och utfiskning. Han klagar på att vi i Sverige minsann inte får fatta egna nationella beslut om minskat fiske eller upphörande av fiske. Men fisken simmar ju över gränserna, eller under gränserna. Det hjälper inte om vi i Sverige fattar ett beslut om att minska fisket om det bara leder till att utfiskningen blir ännu större på andra sidan gränsen.

Jag tycker att detta var ett väldigt bra exempel på ihålligheten i Ulf Holms uppfattning om miljöpolitiken. Det är plakat. Men om man faktiskt ska driva en effektiv miljöpolitik i Europa, då måste man göra det med gränsöverskridande samarbete. Och EU är den enda fungerande miljöorganisationen i Europa som har dessa egenskaper. Det är plakatpolitik, Ulf Holm, när du samtidigt vill förbättra miljön och driver linjen att Sverige ska lämna Europeiska unionen.

Jag håller helt med Agne Hansson. Lena Ek, hans partikamrat i Europaparlamentet, har varit mycket framgångsrik på det normala parlamentariska sättet att få en kemikalieuppgörelse. Den borde ha varit mycket bättre. Ja visst, men nu kom man så långt som man kunde.

Man kan undra över Bosse Ringholms engagerade plädering för miljöpolitiken. Denna politik drivs ju tillsammans med två partier som vill att Sverige ska lämna Europeiska unionen och därmed rycka undan EU som ett instrument för svensk miljöpolitik. Det hänger inte heller ihop. Det är inte trovärdigt.

Sedan talar Bosse Ringholm om dessa ständiga angrepp från de borgerliga partierna på kollektivavtalen. Det är struntprat. Det är ju en bluff. Kan jag få citat, Bosse Ringholm, från kongressbeslut, motioner, linjetal och stora artiklar i Dagens Nyheter eller liknande på att detta skulle vara sant? Men det går inte. Ni kan inte leta fram det.

Jag har följt denna debatt oerhört noga, och det är patetiska citat från någon lösryckt tv-debatt eller någon morgonsoffa i radio som ni lyckas

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

prestera som något slags grund för detta påstående. Det finns ju inte. Det är en bluff som är till för att mobilisera era egna mot de borgerliga partierna i valrörelsen. Gå inte på det, säger jag till de socialdemokratiska sympatisörerna. Ni luras.

Anf. 18 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Europaministern gör något slags pudel för att komma ifrån sitt klavertramp med Helmut Kohl och gömmer sig bakom att han inte skulle ha arbetat för att minska arbetslösheten. Men man behöver väl inte vara socialdemokrat för att anses arbeta för att minska arbetslösheten? Jag uppmanar Europaministern att titta på arbetslöshetsstatistiken för att se om arbetslösheten var större under Kohls tid än under Schröders tid. Det finns anledning att titta på det.

Jag efterlyser en handlingsplan för Europasamarbetet från Socialdemokraterna, där vi kan se vad som är viktigt för närvarande i en rullande arbetsplan och som vi kan diskutera i sådana här sammanhang. Vi har inte sett det. Jag tycker att det vore rimligt att oppositionen och alla som engagerar sig i politiken hade tillgång till det. Det är en brist att det inte finns. Jag hoppas att dagens debatt leder till att Europaministern får ett eget samtal med sin chef redan i eftermiddag.

Ulf Holm påstod här att Kristdemokraterna skulle sakna miljöpolitik. När vi började vårt politiska arbete redan på 60-talet fick vi ett epitet, nämligen vatten- och luftpartiet, därför att vi ägnade mycket omsorg och mycket tid åt det som vi i dag kallar för miljöfrågor. Det fanns inget som hette så på den tiden och inte heller Miljöpartiet. Så långt innan Miljöpartiet var påtänkt utpekades Kristdemokraterna som ett parti som arbetade för naturnära frågor och frågor om ansvar för det som vi i dag kallar miljö. Det visar bara att man är dåligt påläst.

Om man tror att en sänkning av bensinskatten skulle fördärva miljön gör man det nog lite enkelt för sig. Vi vet att människor kör precis lika mycket bil om skatten är X som om den är Y. Lite bättre påläsning skulle uppskattas.

Jag ska därefter gå över till mitt manus och de saker som jag tycker är viktiga att lyfta fram.

De senaste planerna på att inrätta en EU-fond för strukturrationaliseringar i syfte att lindra internationell konkurrens tycker vi är helt fel-tänkt. En sådan konstruktion skulle endast fördröja en nödvändig strukturuomvandling. Detta har vi många exempel på i vår egen ekonomiska historia. Nu tycker vi att det är regeringens ansvar att se till att denna kontraproduktiva fond aldrig inrättas.

Sverige är ett nettobetalande land när det gäller EU:s budget, vilket innebär att vi svenska skattebetalare förväntas bygga upp, eller delta i uppbyggandet av, denna ekonomiska fond.

Det är textilindustrin i Sydeuropa som har svårt att klara konkurrensen från Kina. Men det är inte rimligt att vi ska betala denna omstrukturering. Det är de italienska och spanska regeringarnas ansvar. Sverige har redan så att säga betalt detta genom våra omstruktureringar av teko- och varvsindustrin redan på 1960- och 1970-talen. Det är lika orimligt att vi ska betala för detta som att andra EU-länder skulle betala om svensk industri inte klarar av den internationella konkurrensen.

Fonden är kontraproduktiv och leder till att medlemsländernas regeringar inte genomför nödvändiga effektiviseringar i tid. Allas ansvar blir lätt ingens ansvar. Det vill vi inte vara med om.

Herr talman! Jag vill också angripa Storbritanniens EU-rabatt. Rabatten till Storbritannien är osolidarisk. Storbritannien är ett rikt land, och de pengar som nu går till denna rabatt skulle i stället kunna användas i fattigare delar av EU, det vill säga i de nya medlemsländerna. EU:s budgetflöden får inte vara skrivna i sten. De måste anpassas till en förändrad verklighet inom och kring EU.

Budgetens nettobidragstagare är de gamla EU-länderna Irland, Grekland, Portugal och Spanien. Nettobetalare är Nederländerna, Belgien, Sverige och Tyskland. De oproportionerligt stora bidragen till framför allt Irland måste ändras. Per capita får en irländare 25 gånger så mycket pengar från EU:s budget som en ungrare. Detta är orimligt.

Anf. 19 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Herr talman! Ministern får inte höra många positiva ord i dagens debatt. Därför ska jag säga några. Jag vill tacka för svaret. Det var väldigt bra att statsminister Göran Persson lyfte fram detta med jämställdhetspakten på Hampton Court. Men samtidigt är jämställdhetsfrågorna frågor som vi måste jobba mycket mer med både här i Sverige och, naturligtvis, inom EU. Det bör vara de absolut mest prioriterade frågorna i unionen.

Säkerhet betonas mycket i kommissionens arbetsprogram. Bombattentaten i Madrid och London liksom naturkatastrofer på hemmaplan och ute i världen gör att de här frågorna uppmärksammas. Ingen accepterar terrorism eller att den gränsöverskridande brottsligheten inte bekämpas. Men det är samtidigt viktigt att rättssäkerheten betonas. Medborgarnas behov av säkerhet och respekt för sina rättigheter är två aspekter som måste väga lika tungt.

I ett EU utan gränser är säkerheten vid de yttre gränserna central. Inom unionen är man överens om att det krävs gemensamma åtgärder. Detta sägs också i kommissionens arbetsprogram. Men – för att titta tillbaka på asylpolitiken inom unionen – det direktivförslag som tidigare år kommit från kommissionen syftade i ursprungligt skick till att tillförsäkra asylsökande och emigranter minimirättigheter. Efter årtal av utdragen behandling av rådet och dess arbetsgrupper har det blivit tomt på nästan allt positivt innehåll. Däremot har man snabbt kunnat enas om genomförandet av repressiva åtgärder riktade mot flyktingar och invandrare från tredjeländ.

Det gäller förstärkta gränskontroller vid EU:s yttre gränser och hårda krav riktade mot de nya medlemsstaterna för att förhindra att flyktingar tar sig in i EU via dessa länder. Det tas steg mot en gemensam gränspolis, och det riktas hot mot tredjeländer för att tvinga dessa att ta emot inte bara egna medborgare utan även medborgare från andra länder. Denna utveckling tycker jag med all önskvärd tydlighet visar det problematiska och olämpliga med att göra asylpolitiken till föremål för överstatliga beslut inom EU.

Vänsterpartiets kritik mot EU:s flyktingpolitik grundas såväl på den restriktivitet som blivit kännetecknande för innehållet som på det faktum att dessa frågor beslutas på överstatlig nivå inom EU. Vad vi kan se är att EU ägnar sig åt att bygga allt högre murar runt ”Fästning Europa” i stäl-

let för att genom mellanstatligt samarbete ta ansvar för de flyktingar som söker skydd undan förföljelse.

När det gäller behandlingen av flyktingar från Marocko – en del av er har väl sett tv:s bilder – har vi blivit vittnen till att flyktingar drivits ut i öknen. I oktober sköts ett stort antal flyktingar till döds när de skulle försöka ta sig över staketet vid unionens, EU:s, yttre gräns. Vilka åtgärder vidtogs då? Jo, staketet höjdes från tre meter till sex meter!

Detta är inte bara Spaniens ansvar. Också Sverige är med om det gemensamma ansvaret. Vi är ju med i EU. Därmed är det också vår yttre gräns. Därför har vi ett ansvar att ta. Jag hoppas att vi och regeringen kan arbeta mycket mer för att få en mycket mer humanitär flyktingpolitik; det är någonting som behövs. Det får inte vara bara repressiva åtgärder som beslutas väldigt snabbt inom EU.

Anf. 20 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Det är skillnad mellan att hålla emot församringar och att driva på mot förbättringar, säger Bosse Ringholm och pekar på arbetet i fråga om kemikaliedirektivet. Jag upprepar därför min fråga till Bosse Ringholm: På vilket sätt vill regeringen göra kemikaliepolitiken och industripolitiken grönare?

Jag vill anknyta till mitt inledningsanförande där jag tog upp ledarskapsfrågan inom EU och vill gärna jämföra regeringens ledarskap i detta hänseende med min partikamrat Lena Eks ledarskap i Europaparlamentet. Vad är det egentligen för ledarskap, Bosse Ringholm, att, som Lena Sommestad gör – när hon var i ministerrådet talade hon för kompromissförslaget om Reach – sedan vid hemkomsten skriva ett brev och uppmana de socialdemokratiska ledamöterna i Europaparlamentet att rösta nej till förslaget? Vilket intryck ger det i Europa? Vad blir det för ledarskap av detta?

Margot Wallström har välkomnat kompromissen. De svenska socialdemokratiska ledamöterna i Europaparlamentet röstade för kemikaliepolitiken. Men sanningen är att Lena Ek, min partikollega och ledamot i Europaparlamentet, har vunnit en enorm seger till förmån för en grönare industripolitik i och med att hon varit med om att ta fram kompromissen om kemikaliepolitiken. De allra farligaste kemikalierna byts ut efter fem år, något som inte fanns med i ursprungsförslaget. Det blir också bättre information till kunderna – två förbättringar av kemikaliepolitiken som går mot vad kommissionen tidigare har sagt.

Återigen: Vilken är regeringens hållning i dag i kemikaliepolitiken och i den gröna industripolitiken?

Det är inte konstigt att medborgarnas misstro mot EU är stor när det är ett sådant här ledarskap. Det går inte, Bosse Ringholm, att skylla allt som är dåligt på EU och att framhålla de egna regeringarnas förträfflighet när det gäller allt som är bra. Det säger sig självt att det inte skapar ett förtroende för ett bra samarbete. Det gäller att visa ledarskap!

Detta gäller också i frågan om att sortera ut sådant som är väsentligt och som kan ge resultat, om att göra EU smalare och vassare, som jag nämnt – vassare i fråga om att se till att EU talar med *en* röst i utrikespolitiken och vassare i miljöpolitiken och i kampen mot den internationella brottsligheten liksom i arbetet med att skapa förutsättningar för tillväxt och jobb genom att ta bort regler och undantag som bromsar den fria

rörligheten för varor och tjänster. Dessutom handlar det om att satsa på miljöteknik, utbildning och forskning och om att stärka Europas konkurrenskraft och skapa förutsättningar för fria företag att fungera på marknaden.

Är regeringen beredd att sortera bort oväsentligheterna och att satsa på ett vassare och smalare EU?

Anf. 21 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Mina frågor till vice statsministern är fortfarande obesvarade, så låt mig repetera dem: Vad händer med EU-konstitutionen? Kommer regeringen att verka för att EU-konstitutionen kastas i papperskorgen och blir kvar i papperskorgen, eller kommer man att försöka med en ny sorts konstitution längre fram – ett förslag som är nästan identiskt med nu gällande förslag?

Det är fråga om ett avgörande ställningstagande. Vi får nya signaler från vissa länder i EU. Det måste regeringen reagera på. Från min utgångspunkt ska EU-konstitutionen vara kastad i papperskorgen.

Vice statsministern sade att EU ska vara ett mellanstatligt samarbete och att det ska vara huvudregeln för Sveriges position i EU. Men hur rimmar det med EU-konstitutionens förslag om mer överstatlighet och med regeringens förslag om att asyl- och flyktingpolitiken ska göras mer överstatlig? Och hur rimmar det med att som en annan minister gör – Bodström – åka ned till EU för att där ha hårdare tag inom sina områden med överstatliga beslut inom brottsbekämpning och så vidare?

Visst kan man tycka att brottsbekämpningen måste vara starkare. Men frågan är: Är det EU som ska bestämma det, eller är det de nationella parlamenten som ska bestämma om eventuellt samarbete med en polisstyrka för brottsbekämpning och så vidare? Det avgörande är var besluten ska ligga.

Många i Sverige tycker att det är jobbigt att nå riksdagsledamöterna för att riksdagen är för långt borta. Om då alla beslut flyttas till Bryssel blir väl engagemanget inte större? Man blir inte mer på hugget att höra av sig till en EU-parlamentariker för att försöka påverka besluten. Det avgörande i demokratin är var besluten ska fattas, så att människor, väljare, kan påverka.

Det finns vissa avgörande frågor som måste ligga på en överstatlig, global nivå. En av dem är miljöfrågorna. Jag delar Carl B Hamiltons syn på detta. Problemet är bara att den organisation som finns i Europa – EU – snarare utgör en bromskloss som hindrar enskilda länder att ta steget före för att förändra samhället så att det blir mer miljövänligt. Det är problemet. I EU är fortfarande den fria rörligheten för varor och konkurrensen viktigare än miljöskyddet. Det finns ingen aktiv miljögaranti i EU.

Visst skulle enskilda länder i sin fiskeripolitik kunna införa regler om att sänka kvoterna. För EU gör det inte, trots de larm vi får från den internationella fiskeristyrelsen. Man tar inga sådana steg i EU. Därför är det så viktigt att enskilda länder har möjligheten att gå före och att man använder EU:s möjligheter så gott det går.

Holger Gustafsson! Det är möjligt att Kristdemokraterna visste en del om miljöfrågor på 1960-talet. Men nu är det 2005. Det är 45 år sedan!

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

Då var ni mot kärnkraft. Nu är ni för kärnkraften. Du kan inte leva på dessa gamla meriter från en tid då jag inte ens var född och påstå att det är det som är er politik. Det duger inte. Se på den aktuella politik som ni för fram med alliansen. Där ser man att Allians för Sverige inte har någon miljöpolitik vare sig i Sverige eller i EU.
(forts. 3 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

2 § Frågestund

Anf. 22 TALMANNEN:

Då hälsar vi regeringsledamöterna välkomna: vice statsminister Bosse Ringholm, utrikesminister Laila Freivalds, finansminister Pär Nuder, statsrådet Lena Hallengren och statsrådet Ulrica Messing.

I dag är det vice statsministern som svarar på frågor av övergripande allmänpolitiskt slag.

Försvarssamarbete med Saudiarabien

Anf. 23 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Herr talman! Jag har en fråga till utrikesministern. Samtidigt som demokratin Sverige har inlett ett omfattande försvarssamarbete med diktaturen Saudiarabien har vi fått nya rapporter om grova brott mot mänskliga rättigheter. Samtidigt som försvarssamarbetet lanserades skedde den tredje statliga avrättningen på bara en vecka. 73 dödsdömda har redan avrättats i år. De dödsdömda halshuggs ofta offentligt med svärd eller så är det tortyr, piskning och stympning som är vardag.

Saudiarabien har varken demokratiska val eller religionsfrihet. Kvinnor saknar grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Politiska partier är förbjudna och demonstrationer olagliga. Och det är förbjudet i lag att kritisera islam eller kungafamiljen.

Enligt Freedom House, en tankesmedja, har situationen när det gäller de mänskliga rättigheterna inte förbättrats de senaste tio åren. Saudiarabien är lika grova människorättsförbrytare som exempelvis Kina, Kuba, Nordkorea, Vietnam och andra stater. Jag undrar om detta nya försvarssamarbete, som vi har fått höra om i medierna, är något slags kursförändring för svensk politik vad gäller utrikesrelationer med Saudiarabien.

Anf. 24 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Sverige samarbetar med alla länder i världen. Vilka länder det är och hur situationen i de länderna är påverkar naturligtvis på vilket sätt vi samarbetar med dem. Men en gemensam nämnare finns i allt vårt samarbete med alla världens länder. Det är att vi alltid för en mycket öppen och kritisk dialog om situationen för de mänskliga rättigheterna när så är påkallat.

När det gäller Saudiarabien är det onekligen en fråga som vi i alla våra relationer med Saudiarabien har anledning att ta upp. Det har att göra med att de tillämpar dödsstraff, att det inte finns politiska och sociala rättigheter, att kvinnors situation är mycket svår. Det här är frågor som vi ständigt tar upp med företrädare för Saudiarabien, helt oberoende av det samarbete vi i övrigt har med det landet när det gäller vår näringspolitik, försvarspolitik, miljöpolitik och andra frågor. Mänskliga rättigheter är alltid en fråga som står på dagordningen.

Anf. 25 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Herr talman! Det som ska vara övergripande för den svenska utrikespolitiken, som alla svenska partier delar, är ju att demokratin och respekten för de mänskliga fri- och rättigheterna säkras. Jag tror inte att jag är den enda svenska medborgaren som då tycker att det är ett ganska stort hyckleri att inleda ett så pass stort vapensamarbete med ett av världens topp fem grymmaste diktaturländer.

Jag undrar om utrikesministerns principer om mänskliga fri- och rättigheter ska separeras helt från handeln och vapenexporten eller om de verkligen är så pass övergripande som du gav sken av i ditt anförande.

Anf. 26 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Vi har inget vapensamarbete med Saudiarabien. Vi har ett samarbetsavtal, som vi har med ett tjugotal länder. Vi har inte ens fått någon ansökan från Saudiarabien om att sälja några vapen till Saudiarabien. Det vill jag understryka. Och, fortfarande, i fråga om de länder där vi har anledning att vara kritiska när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter är detta en fråga som vi tar upp med dem helt oberoende av vårt övriga samarbete med de länderna. Det är en övergripande prioritetsfråga för den svenska regeringen.

Förmögenhetsskatten

Anf. 27 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Förmögenhetsskatten eller konfiskationsskatten, som den kanske hellre borde benämnas, har skadeverkningar på hela samhällsekonomin och leder då till sänkt välbefinnande för alla. Dock har socialdemokratin suttit fast i sin gamla retorik om att den likväl ska vara kvar.

I höst har vi fått exempel på hur skatten tillämpas på så kallad överskottslikviditet i vissa fåmansbolag, den så kallade lex Uggle, där företagare drabbas på ett märkligt sätt. Om inget görs åt den konfiskation av upparbetat eget kapital som sker kommer förmodligen företags- och kapitalflykten från Sverige att tillta, och det drabbar oss alla. Det blir då också fråga om färre jobb.

Min fråga till finansministern blir – och då vill jag ha svar på min direkta fråga och inte ett rundsnack: Var går smärtgränsen för regeringen innan man inser att förmögenhetsskatten måste avvecklas eller i grunden förändras, det vill säga hur stora skadeverkningar är man beredd till innan man gör någonting åt förmögenhetsskatten?

Anf. 28 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman, kära åhörare! Moderata samlingspartiet vill sänka skatten för de allra rikaste i Sverige. De vill avskaffa förmögenhetsskatten, som betalas av de mest förmögna. De vill avskaffa värnsskatten, som betalas av dem som har allra högst inkomster. Det är Moderata samlingspartiets skattepolitik.

Vi socialdemokrater har en annan syn på skatterna. Vi anser att skatterna ska bidra till en rättvis fördelning. Vi är emellertid beredda att diskutera olika skatter, inklusive förmögenhetsskatten, men då ska det ske i ett större skattepolitiskt sammanhang där vi även kan ta fördelningspolitiska hänsyn. Det tänker vi socialdemokrater göra, om vi får väljarnas förtroende efter nästa års val, i en stor skattepolitisk parlamentarisk utredning.

Anf. 29 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Nu fick vi en del rundsnack, och jag kan väl bidra genom att säga: Om alliansen får bilda regering avvecklas förmögenhetsskatten. Men i övrigt kan jag dessvärre bara tolka Nuders svar på ett sätt. Det finns ingen smärtgräns. Regeringen är beredd att ha kvar förmögenhetsskatten till *the bitter end*, det vill säga oavsett dess skadeverkningar på företag och nya jobb i vårt land. Det tycker jag är tragiskt.

Anf. 30 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Jag kan bara upprepa det som jag sade i mitt frågesvar, nämligen att skiljelinjerna i skattepolitiken blir allt tydligare. Moderaterna prioriterar skattesänkningar som riktar sig till de rikaste, de mest förmögna. Det gör inte vi socialdemokrater. Vi vill se en skattepolitik som bygger på fördelningspolitiskt rättvisa principer. Men vi är beredda att diskutera även förmögenhetsskatten, som sagt, i ett större skattepolitiskt sammanhang. Det vill vi göra efter valet när vi ska tillkalla en stor skattepolitisk utredning.

Utjämning av begravningsavgifterna

Anf. 31 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Lena Hallengren. Den handlar om begravningsavgifterna. De skiljer sig väldigt kraftigt åt i Sverige, från 1,5 till 0,7 % per skattekrona och tas ut på samma sätt som kommunalskatten. De tas ut genom Skatteverkets försorg. Skillnaderna är väldigt stora i olika delar. Tyvärr leder mitt län. De tre dyraste församlingarna tillhör just Värmland.

Nu undrar jag om man från departementets sida är beredd att vidta några åtgärder för att jämna ut de här kostnaderna, så att det kan bli något likartat. I så fall skulle en genomsnittsavgift ligga runt 22–23 öre. Det är

min första fråga. Min andra fråga är: Den här uppbörden sker genom Skatteverket. Vore det då inte lämpligt att Riksrevisionen hade möjligheten att revidera de här inkomsterna?

Prot. 2005/06:37
24 november

Frågestund

Anf. 32 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Det blir inte så mycket rundsack i den här frågan. Jag har inget särskilt bra svar att ge dig förutom att ingen översyn är aktuell när det gäller just begravningsavgiften. Detta är någonting som hanteras av respektive församling, med undantag för Stockholm och Tranås där ju kommunen hanterar det, och det är ingen översyn på gång just nu.

Jag har inte reflekterat över den fråga som du ställer när det gäller just Riksrevisionen, så den får väl du och jag återkomma till i något annat sammanhang.

Anf. 33 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Herr talman! Eftersom totalbeloppet handlar om, beroende på vilken beräkning man vill ta, 2,6 eller 3,6 miljarder kronor är det en icke oväsentlig summa att titta på, vilket jag tycker att revisionen borde göra.

Sedan finns det ytterligare en tredje aspekt i det hela: Alla människor kommer inte att begravas. Många olika grupperingar har valt andra former för att sprida sina kvarlevor. Vore det inte korrekt att låta dessa människor få stå för sina kostnader själva och vara befriade från begravningsavgiften, speciellt som de inte ens tillhör Svenska kyrkan?

Anf. 34 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Kort vill jag säga att anledningen till att Riksrevisionen i dag inte granskar detta är att begravningsväsendet och kyrkan inte är något offentligt organ. Det är skälet till detta.

När det sedan gäller om det skulle vara en fråga för var och en att hantera kostnaderna i samband med begravning är vi väl här inne helt överens om att alla dör och att det finns kostnader förknippade med det oavsett på vilket sätt begravningen sker. Denna kostnad ska inte överlämpas på de efterlevande, utan man ska kunna vara helt övertygad om att den kommer att hanteras på ett både ekonomiskt och etiskt klokt sätt.

Apatiska flyktingbarn

Anf. 35 INGER DAVIDSON (kd):

Herr talman! Jag har en fråga till vice statsminister Bosse Ringholm.

Migrationsverket har de senaste dagarna polisanmält ett antal misstänkta fall av vanvård av apatiska flyktingbarn. Enligt barnkonventionen är regeringen skyldig att se till barnets bästa. Nu vill jag fråga Bosse Ringholm: Om det nu skulle visa sig att det har förekommit vanvård, är det barnet då mindre skyddsvärt än om det har blivit apatiskt av någon annan anledning?

Anf. 36 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! De aktuella fall som det talas om här är anmälda för utredning, och polisen ska göra en sådan utredning. Regeringen har självfallet inga synpunkter på det utredningsarbetet, utan det får följa den

vanliga gången och den vanliga processen. Det är naturligtvis våra förvaltningsmyndigheter som ska hantera sådana frågor. Det vore fel om regeringen gick in i processen och talade om både sin bedömning – det ska myndigheterna sköta själva – och vad som ska hända i andra och tredje led. Vi får avvakta den utredning som nu görs.

Anf. 37 INGER DAVIDSON (kd):

Herr talman! Det var knappast svar på min fråga. Jag tänker inte heller gå in i den bedömningen. Det kan mycket väl komma att visa sig att det har förekommit vanvård i något fall, men det jag undrar är om barnet är mindre skyddsvärt om det skulle vara föräldrarna som har utsatt det för vanvård.

Det har inte gått att undvika att ana en viss skadeglädje i de uttalanden som har gjorts från två andra statsråd i det här ärendet. Jag undrar om Bosse Ringholm instämmer i de bedömningar som Morgan Johansson och Barbro Holmberg har gjort.

Anf. 38 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! När en myndighet finner skäl att anmäla ett sådant här graverande förhållande är det viktigt att vi respekterar att den myndighetens påbörjade process får fullföljas utan att regeringen lägger sig i. Det vore helt fel att bryta mot de principer vi har om att regeringen inte ska ingripa i enskilda fall.

Naturligtvis ska prövning av eventuella fall när det gäller att få stanna i Sverige också i fortsättningen ske individuellt. Det är inte heller regeringens uppgift – det vore också ett övergrepp – att försöka bestämma om det ska vara så eller så, utan det görs på vanligt sätt av vanliga myndigheter. Jag tror att frågeställaren förmodligen skulle bli mycket upprörd om regeringen bröt den processen.

Ibland ställer man ju frågor för att försöka hitta en fälla åt någon. Jag ber att få undvika den fällan.

Mobiltelenätet i Norrbottens län

Anf. 39 KARIN ÅSTRÖM (s):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Ulrica Messing.

Det går bra för Norrbotten nu. Då tänker jag framför allt på de stora satsningar som nu görs i malmfälten, biltestverksamhet, Ikea, universitetet etcetera. Den lyckosamma bredbandsutbyggnaden i vårt län är en av många viktiga infrastruktursatsningar som regeringen gjort, och den har varit avgörande för en sådan bra utveckling.

Nu har vi dessvärre problem när det gäller en annan viktig infrastruktursatsning, nämligen mobiltelefonnätet. Vi har i dag stora områden i vårt län som inte har GSM-täckning. Hur bedömer statsrådet möjligheten att få bra mobiltelekommunikationer i vårt geografiskt stora län?

Anf. 40 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Det är viktigt, som Karin Åström pekar på, att vi har en bra mobiltäckning i hela vårt land. Vi ska ha det på flera olika sätt. Vi har den 3 G-utbyggnad som nu tar ny fart efter PTS beslut, som jag välkom-

nar, där PTS slår fast att den teknik och den standard som vi menar är viktiga i de tät befolkade områdena är lika viktiga i de glest befolkade områdena. Därför ska operatörerna också stå för de krav som var villkoret i licensen, nämligen att 98 % av befolkningen ska ha 3 G-täckning.

Sedan ska vi komplettera den täckningen. När det gamla NMT-nätet släcks ned sker det därför att det är en teknik som inte längre går att utveckla. Därför har PTS upphandlat en operatör som ska bygga ut den gamla NMT-täckningen och då också ha fokus på de glest befolkade områdena i fjällen eller i skärgården. När den utbyggnaden är klar innebär det att de områden som i dag har NMT kommer att ha en bättre täckning och ett större utbud av tjänster.

Anf. 41 KARIN ÅSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tackar så mycket för statsrådets svar. Jag är helt nöjd med svaret.

Momsbefrielse för idrottsföreningars lokaler

Anf. 42 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Förra veckan tog vi från Centerpartiet ett utskottsinitiativ i syfte att idrottsrörelsen inte skulle behöva betala moms vid hyra av lokaler hos kommunen. Om så skulle ske skulle det vara ett övergrepp mot hela idrottsrörelsen, som vi ser det.

I morse uttalade sig idrottsministern på nyheterna och sade att det inte blir någon moms. Jag tycker att det är ett bra uttalande. Samtidigt säger dock Skatteverket att det blir moms om Skatterättsnämnden i början av året säger att det är i överensstämmelse med EG-rätten. Då är mitt konstaterande att såväl finansministerns som idrottsministerns uttalanden i den här frågan uppenbarligen väger rätt lätt.

Min fråga till idrottsministern är: Vad tänker idrottsministern göra för att hindra detta övergrepp på en svensk folkrörelse?

Anf. 43 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Det är jag som är ansvarig för skattefrågorna i regeringen.

Det har aldrig varit lagstiftarens intention att idrottsrörelsen ska drabbas av moms på uthyrning av lokaler. Därom råder uppenbarligen bred politisk enighet, vilket är väldigt bra. Det ankommer på Skatteverket att göra tolkningar av lagen. Vi har samma uppfattning som frågeställaren i själva sakfrågan. Skulle det behöva ändras i lagen för att den rådande ordningen ska gälla är inte regeringen främmande för det. Alldeles uppenbart blir det i ett sådant fall en expeditionssak eftersom vi alldeles uppenbart är så eniga i sakfrågan.

Anf. 44 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Det är bra att vi är eniga. Jag vill bara konstatera att om nu EG-rätten skulle säga att vi ändå får lov att göra någonting så skulle det vara ett stort övergrepp på hela Folkrörelse-Sverige. Vi vet redan i dag vilka problem vi har med att följa det regelverk som finns. Vi har exempel på det i regeringen också. Det skulle bli än värre om vi dessu-

tom skulle ha en momsskyldighet ute i de ideella föreningarna. Jag tror inte att många människor då skulle våga ställa upp som förtroendevalda i en idrottsförening.

Anf. 45 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Detta är en viktig diskussion. Framför allt är den viktig därför att vi kan hamna i det läget att vi tvingas ändra i lagen. Då är det skönt att veta att det finns en bred majoritet som är beredd att göra de svåra avvägningar som i ett sådant fall kan komma att bli aktuella. Jag hoppas att så inte ska behöva bli fallet, men i den händelse vi hamnar där är det skönt att veta att vi har en bred riksdagsmajoritet som är beredd till de svåra uppoffringar som det kan innebära.

Åtgärder mot spelberoende

Anf. 46 INGRID BURMAN (v):

Herr talman! Min fråga riktar sig till vice statsminister Bosse Ringholm.

Det förs en diskussion om att alltfler blir spelberoende i Sverige. Det handlar om i storleksordningen 125 000 människor. Samtidigt har regeringen i dag fattat beslut om att Svenska Spel får ordna pokerspel över Internet. Det är en spelform, det vill säga snabba spel, som är den mest beroendeframkallande av alla. Vi vidgar nu marknaden för den formen.

Jag läser i pressmeddelandet att man reglerar med åldersgränser och beloppsgränser. Samtidigt vet vi att alltfler riskerar att missbruka spelet.

Min fråga blir då: Är vice statsministern beredd att vidta åtgärder för att se till att de som är spelberoende får hjälp och vård?

Är vice statsministern beredd att införa en lagstiftning som den danska där man säger att vissa spelformer är illegala?

Är vice statsministern beredd att vidta åtgärder för att göra andra begränsningar nu när man öppnar upp för nya spel?

Anf. 47 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Självfallet är regeringen beredd att göra många insatser för att minska spelberoendet och för att hjälpa de personer som kan hamna i spelberoende. Den viktigaste insatsen är att se till att vi kan fortsätta att ha en reglerad spelmarknad. Därmed kan vi också påverka och försöka förhindra och förebygga spelmissbruk.

De största hoten på området i dagsläget är de illegala privata spelaktörer som via nätet driver omfattande verksamhet. De är ganska hänsynslösa i sin marknadsföring och bidrar till mycket spelberoende. Dem kommer vi inte åt på annat sätt än genom att vi ska kunna erbjuda positiva alternativ från de svenska aktörerna.

Det ska vi kunna göra på ett kontrollerat sätt. Vi ska självfallet också se till att göra ordentliga insatser för att förhindra och förebygga spelmissbruk.

Anf. 48 INGRID BURMAN (v):

Herr talman! Kan jag tolka Bosse Ringholms svar som att regeringen är beredd att införa en lagstiftning som liknar den i Danmark där man har

gjort vissa spel illegala? Jag hör att det finns en positiv anklang att man vill sanera marknaden.

Kan jag också tolka Bosse Ringholms svar som att regeringen är beredd att skapa en åtgärdsplan för att kunna erbjuda dem som i dag har fastnat i spelberoende hjälp? Vi kan göra en plan för dem som missbrukar spel men också skapa tydligare villkor för dem som i dag marknadsför spelen. Kan jag tolka vice statsministerns svar på det sättet?

Anf. 49 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Regeringen har flerdubblat stödet för arbetet mot spelmissbruk under senare tid genom att ge mer pengar både till de olika kamratororganisationer som finns som försöker förhindra spelmissbruk och till forskning, studier, telefonlinjer och annat som kan användas mot spelmissbruket. Vi är självfallet beredda att fortsätta att diskutera vilka insatser vi ska göra där.

Vi är beredda att titta på varje förslag som kan begränsa det illegala spelandet som finns i Sverige i dag. Vi har ett antal stora privata internationellt dominerade spelbolag som driver omfattande spelverksamhet i Sverige i dag via nätet som vi inte kommer åt på rätt sätt. Vi är beredda att titta på varje sådant förslag som kan förändra och reducera det illegala spelandet.

Vägarna i Dalsland

Anf. 50 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Ulrica Messing. Den handlar om vägarna i Dalsland som är av lite sämre kvalitet.

För två tre veckor sedan drogs tjälsäkerhetspengar in som skulle användas till vägarna i Dalsland. De skulle i stället gå till vägar i Småland som hade råkat särskilt illa ut i spåren efter stormen Gudruns härjningar.

Jag skrev då en fråga till statsrådet och undrade på vilket sätt statsrådet skulle kompensera Dalsland för indragningen. Jag fick svar i går att statsrådet inte tänkte göra någonting åt detta, utan det var Vägverket som hade hand om det hela.

Detta var innan vi fick reda på att EU har hjälpt oss med 768 miljoner. Det skulle vara en viss hjälp till delar av skadorna efter stormen Gudruns härjningar.

Nu när Sverige har fått 768 miljoner kronor ut EU:s solidaritetsfond för att täcka delar av de skador som stormen Gudruns härjningar har ställt till med undrar jag: Kommer statsrådet mot den bakgrunden att kompensera Dalsland så att tjälsäkringsplanen kan återställas?

Anf. 51 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Först vill jag säga till Ingemar Vänerlov att det är självklart så att om någon del av vårt land eller något annat land utsätts för en stor katastrof hjälps vi åt. Det är så med katastrofer att man inte kan förutse dem. Ingen av oss önskade stormen Gudrun. Men när den väl drabbade oss har vi hjälpts åt.

Därför har vi också fått omprioritera en del pengar för att ge ett extra stort stöd och hjälp till det område som var så svårt drabbat. Kommuner,

Prot. 2005/06:37
24 november

Frågestund

länsstyrelser, Vägverket, Banverket, Räddningsverket och många andra har bidragit.

Totalt kostar stormen det offentliga Sverige och enskilda personer över 20 miljarder. Nu får vi tillbaka drygt 768 miljoner kronor från EU:s solidaritetsfond. De pengarna är villkorade. När kommissionen betalar ut dem någon gång i början av nästa år ska de gå tillbaka till de myndigheter som har haft ökade utgifter.

När vi får tillbaka de pengarna får vi titta på hur vi fördelar de 768 miljonerna – om det blir det, det blir i varje fall drygt 760 miljoner – till Vägverket, Banverket och Räddningsverket och till alla andra som har hjälpts åt. Det är så ansökan är inlämnad.

Anf. 52 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Herr talman! Jag kan hålla med statsrådet om att man måste hjälpas åt när någon del av landet drabbas av en katastrof som det var nu.

Ingen del av landet har en så stor del av vägarna avstängda som just Dalsland har under tjällossningsperioderna. I Dalsland kan det vara en, två eller tre tjällossningsperioder. Därför är det väldigt viktigt att just Dalsland inte drabbas negativt och får sina pengar indragna.

Jag skulle ändå vilja fråga om statsrådet kan anse att det inte är osannolikt att Dalsland skulle kunna få en del av dessa pengar som vi nu har fått via EU:s solidaritetsfond.

Anf. 53 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! När pengarna kommer tillbaka från EU ska vi fördela dem till de myndigheter som har haft utgifter. Då är jag beredd att ompröva frågan igen och titta på i vilken del av vårt land de här pengarna är mest aktuella.

Jag delar den beskrivning som Ingemar Vänerlöv gör av läget i Dalsland. Det var mot bakgrund av att vi är medvetna om att Dalsland på många sätt är unikt när det gäller tjällossning som vi vid förra fördelningen av infrastrukturpengar för första gången vek tjälsäkringspengar till Dalsland. Det har vi tidigare bara gjort till de så kallade skogslänen och Norrlandslänen.

Att vi gjorde det var just ett kvitto på att vi ser att behovet där är stort. Det kommer jag också att ta hänsyn till när vi får en chans att lägga tillbaka en del pengar till Vägverket.

Föreningsfrihet för barn och ungdomar

Anf. 54 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! I Haninge sköter Unga Örnar driften av en fritidsgård. Det har nu kommit fram att de barn och ungdomar som köpt gårdskort, utan att de har vetat om det, har blivit kollektivt anslutna till Unga Örnar.

Vi har en grundlagsfäst föreningsfrihet i Sverige. Därför är min fråga till barn- och ungdomsministern, statsrådet Lena Hallengren, vad hon kommer att göra för att även ungdomar ska kunna vara tillförsäkrade den grundlagsfästa föreningsfrihet vi har i Sverige.

Anf. 55 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Föreningsfriheten gäller självklart alla. Den gäller barn, ungdomar och vuxna och oavsett om man omfattas av ideellt stöd för ungdomsorganisationer, för funktionshindrade, för kvinnoorganisationer, för handikapporganisationer och vad det än kan vara för någonting.

Det finns ingen särskild åtgärd vi vidtar här. Vi fortsätter att se till att vi har den allra bästa kontrollen för att se till att pengarna används på det allra bästa sättet. Den situation som Marietta beskriver med just Unga Örnar i Huddinge är ingenting som jag känner till i detalj. Däremot är det otroligt angeläget att Unga Örnar tillsammans med kommunen ser till att hantera situationen på allra bästa sätt och i fortsättning informera på det sätt som är meningen i enlighet med föreningsfriheten.

Anf. 56 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Det var i Haninge och inte i Huddinge. Men det är en grannkommun, så det har inte så stor betydelse.

Jag fick egentligen inte ett svar på vad regeringen kommer att göra för att säkerställa den föreningsfrihet som vi alla är överens om råder i Sverige.

I stället försökte Lena Hallengren svara på en fråga som jag inte har ställt, men den kan jag ju ställa nu. Vad kommer regeringen att göra för att stoppa det fiffel med medlemsregister som har funnits i SSU och nu finns i Unga Örnar? Det gör att de här föreningarna kan tillskansa sig mer i bidrag än de har rätt till.

Det blir min följdfråga eftersom Lena Hallengren inte vill svara på den mycket övergripande frågan om den grova kränkningen av föreningsfriheten som Unga Örnar har ägnat sig åt.

Anf. 57 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Det hjärtat är fullt av talar man om. Jag bor i Huddinge. Det var därför jag råkade säga det. Det är naturligtvis Haninge det handlar om.

Föreningsfriheten är viktig. Jag säger inte att vi inte tänker göra någonting, men jag kan inte tala om för Marietta de Pourbaix-Lundin i dag vad vi ska göra med anledning av en väldigt specifik situation som Marietta beskriver här i plenisalen.

Det är viktigt att pengar används på ett korrekt sätt och att alla känner att man kan lita på att föreningsfriheten följs. Det gäller Unga Örnar, SSU, Moderata Ungdomsförbundet och alla de organisationer och föreningar som på olika sätt får ett statligt stöd. Det handlar om att redovisa på ett korrekt sätt och att redovisa medlemmar på ett korrekt sätt.

Förmånsbeskattning av tjänstebilar med alkolås

Anf. 58 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Jag har en fråga till finansministern. Som ett led i trafik-säkerhetsarbetet är det i dag rätt många företag som monterar in alkolås i sina tjänstebilar. Ett problem i det här sammanhanget är att den som har en sådan här tjänstebil blir förmånsbeskattad på grund av värdet på investeringen som alkolåset innebär.

Att jämställa alkolås med annan teknisk utrustning som främjar komforten i bilen är tämligen märkligt kan man tycka. Vägverket har påtalat detta för Riksskatteverket, men Riksskatteverket hävdar att man inte kan göra någon förändring eller något undantag för alkolås utan att regering och riksdag ändrar reglerna.

Min fråga till finansministern är då: Vilka åtgärder är finansministern beredd att vidta för att åstadkomma en förändring på det området?

Anf. 59 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! En av de principer som ligger till grund för vårt skattesystem är att det skattemässigt inte ska vara mer lönsamt att få en förmån av en arbetsgivare än en kontantlön. Det är därför vi har de förmånsregler som vi har. Det skulle till exempel innebära att en arbetsgivare som tillhandahöll vinterdäck, som är väl så viktiga ur trafiksäkerhetssynpunkt, också skulle kunna hävda att det var någonting som skulle undantas, om man skulle följa det som Hans Stenberg nu anger.

Emellertid är den här frågan föremål för utredning i samband Alkolåsutredningen, och den kommer med ett slutbetänkande senare under våren. Vi får avvakta deras besked.

Anf. 60 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Jag tror att de flesta bilister uppfattar exempelvis vinterdäck eller krockkudde i bilen som en förbättring av säkerheten och komforten. Jag tror ytterst få uppfattar ett alkolås som en förbättring av komforten eller säkerheten alldenstund de allra flesta bilister normalt sett kör nyktra. Här är det framför allt en fråga om säkerhet för andra trafikanter det handlar om. Därför hoppas jag verkligen att kommittén kommer fram till förslag som gör att vi kan få en förändring på det här området.

Anf. 61 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Det här är en viktig fråga. Jag delar Hans Stenbergs grundläggande hållning när det gäller den trafiksäkerhetsmässiga aspekten på frågan. Frågan är emellertid om vi ska gå vägen över förändringar i förmånsbeskattningen eller om det finns andra sätt att stimulera användningen av alkolås.

Jag tror att en installation av ett alkolås som är värt ungefär 10 000 kr påverkar det totala förmånsvärdet för en normalbil med knappt 100 kr per månad brutto och 30–60 kr med hänsyn tagen till skatteeffekten. Frågan är om det här verkligen skulle ha den betydelse som frågeställaren anger. Men det får Alkolåsutredningen titta på, som sagt.

Eftergymnasial utbildning

Anf. 62 ULF NILSSON (fp):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Lena Hallengren. Regeringen talar väldigt mycket om att 50 % av en årskull ska gå på högskolan, men det är väldigt många som undrar vad regeringen har för strategi för de övriga 50 procenten. Alla som går ut gymnasiet får ju inte jobb – långt därifrån. Det finns ett väldigt stort behov av en eftergymnasial utbildning med en blandning av praktik och teori.

Vi har ju kvalificerad yrkesutbildning i Sverige. Den är väldigt bra, men den har väldigt få platser. Min fråga till Lena Hallengren är om hon och regeringen har någon långsiktig strategi för att bygga ut en bra yrkesutbildning för människor som har lämnat gymnasiet.

Prot. 2005/06:37
24 november

Frågestund

Anf. 63 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Jag tycker att det är ett fantastiskt fint mål att hälften av en årskull ska ha möjlighet att påbörja högskolestudier innan 25 års ålder. Vi närmar oss också det målet genom stora utbyggnader runtom landet. Väldigt många har nära till en högskola eller ges möjlighet att läsa på annat sätt, till exempel via distans, och hel- och deltid kan varieras beroende på den enskildes behov.

Det betyder inte att den andra halvan gör någonting annat som är det samma, det vill säga att alla de andra ska gå kvalificerad yrkesutbildning eller att alla andra ska gå en yrkesutbildning. Målet är så klart att alla unga människor ska ha möjlighet att arbeta eller studera beroende på vad man har för behov och vad man har för drömmar med sitt liv.

Kvalificerad yrkesutbildning och andra typer av eftergymnasiala yrkesutbildningar är en bra möjlighet. Jag tror att vi på olika sätt måste fokusera mer på yrkesutbildningar. Jag tycker att vi har gjort det lite för lite. Däremot är kvalificerad yrkesutbildning bara ett alternativ av många. Den är ju, precis som namnet antyder, just en kvalificerad yrkesutbildning. I många fall kan den också kräva en viss arbetslivserfarenhet innan man börjar de studierna för att man kräver den erfarenheten.

Anf. 64 ULF NILSSON (fp):

Herr talman! Tyvärr är det så att akademikerarbetslösheten har blivit väldigt stor. Jag tror att det är 66 000 som är arbetslösa nu. Framför allt gäller det dem som går kortare utbildningar. Förmodligen finns det väldigt många ungdomar eller precis vuxna människor som har gått ut gymnasiet som skulle ha behov av en yrkesutbildning. I dag har kvalificerad yrkesutbildning 16 600 platser, vilket är alldeles för lite. Det finns behov av många fler.

Det finns också behov av att vi bygger upp en eftergymnasial yrkeshögskola med olika typer av program och med fint samarbete med näringslivet. Min fråga är alltså om regeringen och Lena Hallengren har någon avsikt att utöka det här antalet platser och även fundera över en högskola med yrkesinriktning på lång sikt.

Anf. 65 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! I den budget som regeringen presenterade i höstas föreslås ytterligare 1 000 nya platser inom kvalificerad yrkesutbildning. Jag tror inte att man kan öka den precis hur mycket som helst. Det ställer också ett krav på ett gott samarbete mellan näringsliv och utbildningssystem för att vi ska kunna hålla de goda nivåerna med 70–80 % som fortsätter till arbete eller studier. Vi fortsätter gärna med att öka kvalificerad yrkesutbildning. Vi gjorde det, som sagt, med 1 000 nya platser.

Jag ska själv träffa de olika yrkesutbildningsnämnderna tidigt i vår för att samtala med dem om hur vi kan gå vidare när det gäller eftergymnasial yrkesutbildning och hur vi kan få en bättre samverkan mellan

Mänskliga rättigheter i Turkiet

Anf. 66 STEN LUNDSTRÖM (v):

Herr talman! Min fråga riktar sig till Laila Freivalds. Jag plockade ut landsstrategin för Turkiet. Med stigande förvåning läste jag papperen och konstaterade att man har en ganska naiv hållning när det gäller strategier. Det står i landsstrategin att Human Rights Foundation of Turkey under flera år har spelat en viktig roll för att synliggöra kampen mot tortyr och brott mot mänskliga rättigheter. Sedan fortsätter man: Stödet till Human Rights Foundation kommer att avvecklas under 2005–2007 på grund av att den så kallade nolltoleransen mot tortyr har börjat gälla i Turkiet.

Då vände jag mig till Amnesty International som säger att Erdogan har proklamerat nolltolerans mot tortyr och den nolltoleransen är inte implementerad. Förra året inkom hundratals anmälningar till MR-organisationer från personer i Turkiet som har torterats. Man säger vidare i sina handlingar: Rättsmedicinska institutet som lyder under premiärministern är de som domstolarna framför allt använder sig av.

Nu är tiden redan ute. Jag skulle vilja vara lite tydligare och fråga: Vad är det som får utrikesministern att dra en sådan slutsats att tortyrsituationen har blivit så bra att vi inte behöver ha någon kontroll av den längre?

Anf. 67 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Jag tror att det är fel slutsats att dra när det gäller hur arbete framöver kommer att ske för att stödja Turkiets väg mot en möjlighet att bli medlem i EU. Det är ju en ny situation, nu när Turkiet kan börja förhandla om medlemskap. Det skapar helt nya möjligheter till att ge ett stöd och också ha en kontrollmekanism när det gäller hur utvecklingen i Turkiet ser ut.

Det är ingen tvekan om att det är en sak att fatta beslut om och lagstifta om att till exempel tortyr inte får förekomma och en helt annan sak att få det att slå igenom i verkligheten och få alla inblandade myndigheter och instanser att följa den lagstiftningen. Det här kommer att vara en viktig fråga för EU och för Sverige att bevaka i den fortsatta utvecklingen.

Anf. 68 STEN LUNDSTRÖM (v):

Herr talman! Jag kan bara konstatera att den bästa informatören när det gäller landsstrategin också hitintills har varit Human Rights Foundation, som har synliggjort det här. Att dra in stödet till Human Right Foundation innebär att man inte kan synliggöra det här i de fortsatta förhandlingarna.

Förutom att rättsmedicinska institutet döljer tortyrskador – alltså de som i dag används i rättegångarna som bevisföring – skriver man också i Amnestys papper att under 2005 har reformprocessen gått långsammare. Det finns fortfarande inte institutioner och andra strukturer som kan värna om MR och undersöka MR-kränkningar. Kvar har vi i princip

frivilligorganisationerna, till exempel Human Rights Foundation, som kan ge oss den nödvändiga informationen i det fortsatta arbetet med Turkiet. För mig är det en fullständig logisk kullerbytta att dra tillbaka stödet till dem som skulle kunna ge oss den information som vi behöver.

Prot. 2005/06:37
24 november

Frågestund

Anf. 69 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att man, vid sidan av de mera institutionella kontrollmekanismer som sätts in i samband med att ett kandidatland förhandlar om medlemskap, också måste utnyttja det civila samhällets möjligheter att utöva kontroll och ge information till beslutsfattare. Jag delar uppfattningen att det är viktigt att också ge stöd till organisationer av olika slag, inte minst turkiska organisationer, för att på det viset säkerställa att de medverkar till att ändra förhållandena i det egna landet genom att påverka attityder, öka kunskapen och få människor att förstå att det finns företeelser i samhället som man måste få slut på. Att ge stöd till internationella organisationer är en del i den politiken.

Vägarna i Dalsland

Anf. 70 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Jag ska fortsätta där Ingemar Vänerlov avslutade. Det gäller Dalslands vägnät.

Jag tror att det är viktigt att börja med att säga att det självklart inte råder ett motsatsförhållande i landet. När en sådan storm som Gudrun drar in måste vi hjälpas åt. Det som var problemet i Dalsland var att det kanske var pengar som man under många år har stridit för att få del av för att kunna förbättra bärkraften på vägnätet just där.

Det handlar om att man måste ha långsiktiga förutsättningar för att företagen ska våga investera för att man ska känna att man ska kunna bo kvar och kunna arbetspendla.

Jag skulle vara lite intresserad av att höra hur statsrådet Ulrica Messing tänker framöver. Hur ser satsningarna ut? För Dalslands vägnät räcker det inte med 5 miljoner, utan det behövs betydligt större summor för att man ska få vägar som håller året om.

Anf. 71 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Tyvärr är det ju så att det som karakteriserar katastrofer är att de ofta överraskar. Då får man ibland göra svåra omprioriteringar, och det har vi gjort, bland annat när det gäller väginvesteringarna.

I övrigt har vi långsiktiga planer. Dalsland ingår ju i regionen Västra Götaland, där vi nationellt gör väldigt stora investeringar i ny infrastruktur och också när det gäller att rusta upp befintlig infrastruktur. Det senare är kanske det allra viktigaste. Vi måste bygga en del nya stråk och nya sträckor för att få säkrare väg och se till att det kan färdas fler människor där, men vi glömmar ofta hur viktigt det är att underhålla det vi redan har gjort och till exempel se till att alla vägar är farbara hela året och för att öka bärkraften.

Ett av de uppdrag som regeringen har gett till Vägverket i samband med regleringsbrev är att man ska använda både tjälsäkringspengar och underhållspengar för att se till just att vägarna ska vara farbara under hela

året eftersom det spelar en stor roll för näringslivet. Vi har regioner i vårt land där hälften av det vägnät som företagen använder är avstängt under delar av tjälsäkringsperioden, och det är ett bekymmer.

Anf. 72 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Från andra partier kommer förslag om att man ska ha andra typer av finansiering av vägnätet. Dalsland har en situation, men vi ser ju att detta är ett bekymmer runtom i hela landet. Pengarna räcker inte för de investeringar som behöver göras, både för att underhålla och för att satsa framöver. Det skulle vara intressant att höra lite om det.

Från mina hemtrakter i Dalsland säger man att statsrådet Messing har lovat 900 miljoner. Var är de någonstans?

Anf. 73 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Som ett principiellt svar på Annika Qarlssons fråga tycker jag att man alltid ska bygga infrastruktur på det sätt som är samhällsekonomiskt mest lönsamt. Vi har valt att till exempel göra stora investeringar i infrastrukturen i Västra Götaland och låna i Riksgälden, därför att det är ur samhällsekonomisk synpunkt det billigaste sättet att kunna bygga lite snabbare. Annars ska allt förr eller senare betalas. Man får inte lura sig själv och tro att ju mer vi bygger nu och lånar, desto mer kan vi också bygga i framtiden. Jag vill inte vara infrastrukturminister under något år då vi bara amorterar på lån, utan jag vill att vi ska bygga så jämt som möjligt och gärna så mycket som möjligt.

Förskolan

Anf. 74 MARGARETA PÅLSSON (m):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Hallengren.

Vi ser en oroande utveckling i skolan där kön och familjebakgrund spelar allt större roll för hur väl elever lyckas i skolan. I Sverige har vi gratis förskola tre timmar per dag för fyra- och femåringar. Vi moderater vill utveckla den till att även omfatta treåringar. Dessutom vill vi ställa högre krav på den pedagogiska stimulansen förskolan ska ge tre- till femåringarna. Det ger fler barn bättre förutsättningar att lyckas i skolan.

Jag undrar: Vad tycker statsrådet om vårt förslag? Är det ett förslag som även regeringen kan ställa sig bakom?

Anf. 75 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Vad tycker jag om det moderata förskoleprogrammet? Ja, det är ju ett program med väldigt mycket fokus på skola – så kan man väl säga. Man talar om förskolans i dag väldigt unika pedagogik med omsorg och lärande i kombination och säger att 15 timmar i veckan ska en tre-, fyra- respektive femåring ägna sig åt det som är mer traditionell undervisning, och det andra ska vara omsorg runtomkring. Vad är konsekvensen för ett- och tvååringar? Det kan Margareta Pålsson gärna få utveckla i sitt nästa anförande.

Framför allt är jag inte särskilt intresserad av den typen av barnskola som det innebär, där man inte ser till att ge barnen en bra helhet med lärande och omsorg utan ser framför sig tre-, fyra och femåringar i lite

mer skolliknande miljö 15 timmar i veckan. Och framför allt tycker jag det vore intressant att höra vad det är för mål som gäller för treåringen. Vad ska fyraåringen ha uppnått, och femåringen?

Så ser inte vår läroplan ut i dag. Det är mål att sträva emot för hela verksamheten – någonting som jag tycker är mycket bättre.

Prot. 2005/06:37
24 november

Frågestund

Anf. 76 MARGARETA PÅLSSON (m):

Herr talman! Jag är lite förvånad över det här att en pedagogisk stimulans skulle innebära att man sätter barnen i skola. Det är naturligtvis en helhet kring barnen som jag som lågstadielärare även utvecklar i den skolan.

Det är så att vi moderater alltid stöder oss på forskning och beprövad erfarenhet när vi förändrar vår politik. David Ingvar, vår kanske främste hjärnforskare, sade: Den hjälp ett barn får i åldern tre–sex år med inläring har en större verkningsgrad än senare insatser. Människohjärnan kan aldrig lära så bra, så mycket och så snabbt som den gör i dessa tidiga barnår, och enbart barntillsyn utan meningsfyllda pedagogiska insatser är principiellt otillräcklig.

Jag undrar om statsrådet delar David Ingvars åsikter.

Anf. 77 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Hjärnforskare är säkert bra på mycket, men det är inte de som styr vare sig svensk skola eller förskola. Det finns pedagogikprofessorer som är mycket bekymrade över utvecklingen, att vi skulle ha ett mer renodlat lärande och där vi inte ser att barn som är mellan ett och fem år också behöver omsorg. Det går väldigt enkelt för alla här i kammarerna och alla som sitter på läktaren hemma att läsa läroplanen för förskolan och se att det är väldigt mycket av pedagogik och lärande.

Då måste man fråga sig: Är Moderaterna inte nöjda med den förskola vi har i dag med blandning av lärande och omsorg, ja, då måste man ju dra slutsatsen att det är någon annan typ av lärande som ska ske. Om det dessutom är tydligt uttalat att det ska vara 15 timmar i veckan ser jag framför mig hur barnen ska lära mycket mer organiserat mellan kl. 11 och 14 varje dag. Dessförinnan och därefter ska man ha någon typ av omsorg. Lärande och omsorg blandas från ett års ålder. Vi är unika i världen när det gäller pedagogisk verksamhet för små barn. Det ska vi inte kasta bort.

Attityden till svartarbete och skattefusk

Anf. 78 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Det är oerhört betydelsefullt att människor vill göra rätt för sig och att man betalar skatten till vår gemensamma välfärd. Därför är det viktigt att påverka attityden till svartarbete och skattefusk.

I Norge har LO, näringslivet, kommunsektorn och skattemyndigheten jobbat tillsammans i en kampanj som framgångsrikt har bidragit till att skärpa allmänhetens attityder till att fuska med skatten.

Tidigare i höstas bjöd LO i Sverige in till diskussioner om att dra i gång en liknande kampanj här. Men organisationen Svenskt Näringsliv ställer inte upp. Jag vill veta hur finansministern ser på att Svenskt Nä-

ringsliv tar så lätt på en så viktig fråga som attityderna till skattefusk och svartarbete.

Anf. 79 TALMANNEN:

Jag vill erinra om att Svenskt Näringsliv inte kan delta i kammardebatten.

Anf. 80 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Det är jag väl medveten om. Kampen mot svartarbete och skattefusk måste föras på många fronter. Inte minst måste vi här i Sveriges riksdag bidra genom skärpt lagstiftning och genom att ändra regler så att vi får en ökad skattekontroll.

Därutöver måste naturligtvis det attitydförändrande arbetet ske på bred front, precis som Fredrik Olovsson säger. Jag beklagar om det är som han säger – att Svenskt Näringsliv inte vill ställa upp i en kampanj för att ändra attityderna på det här området. Jag är förvånad, särskilt med tanke på det engagemang som finns i några av Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer. Det gäller inte minst SHR och Svensk Handel, som är starkt engagerade i frågorna. Om inte Svenskt Näringsliv vill vara med i en sådan här attitydförändrande kampanj står hoppet till organisationer som SHR och Svensk Handel.

Anf. 81 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Finansministern har rätt i att kontrollfrågor är viktiga. Efter frågestunden kommer vi att diskutera hur de 400 nya tjänsterna i Skatteverket kan bidra till ökad kontroll på skatteområdet. Det är också viktigt att förenkla regler så att det är lätt att göra rätt.

Allt det där kan politiken själv ta hand om och fixa till. Men när det handlar om attityderna är det viktigt att samhället och många organisationer är ute brett och jobbar tillsammans. Därför undrar jag om finansministern är beredd att ställa upp på ytterligare åtgärder just för det attitydpåverkande arbetet.

Anf. 82 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Jag har kontinuerliga överläggningar med tjänsteföretagens företrädare och de fackliga organisationer som finns i tjänstebranschen. Det intressanta med överläggningarna är att här går arbetsgivarorganisationerna och de fackliga organisationerna hand i hand i stor utsträckning. Vi hade en överläggning för några månader sedan, och vi ska fortsätta senare våren för att diskutera frågorna.

Om det finns efterfrågan på ökat statligt engagemang för att få i gång en attitydförändrande kampanj så är jag beredd att bidra till en sådan.

Apatiska flyktningbarn

Anf. 83 ULRIK LINDGREN (kd):

Herr talman! Jag ska först säga något angående den tidigare frågan från Inger Davidson och Bosse Ringholms svar på den. Man kan ställa frågor utifrån att man vill locka regeringen i en fälla, sade han. Jag kan upplysa statsrådet om att det också kan bero på enskilda ledamöters en-

gagemang. Det kan vara därför man ställer frågor i en angelägen sak här i kammaren – detta alldeles oavsett partifärg.

Vidare är det naturligtvis rätt när vice statsministern säger att regeringen inte ska lägga sig i processen när Migrationsverket nu har polisanmält 13 ärenden av misstänkt vanvård av barn i asylsökande familjer.

Bosse Ringholm anar också att vi skulle bli upprörda om det var så att regeringen lade sig i en sådan process. Men det är just upprörda som vi är över att regeringen har lagt sig i processen genom ett par statsråd och tyckt väldigt mycket innan vi har fått något besked om vad utredningarna har kommit fram till.

Därför skulle jag vilja höra ett entydigt besked från statsrådet. Anser regeringen på något sätt någonting om innehållet i utredningarna, till exempel att asylsökande familjer vanvårdar sina barn?

Anf. 84 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Även om man ställer frågan en andra gång så blir svaret detsamma. Jag är överens med frågeställaren om att regeringen inte ska gå in i den här typen av process. Om någon myndighet anmäler ett allvarligt förhållande till någon annan myndighet och den myndigheten ska utreda det så ska inte regeringen gå in och fälla någon dom eller göra något uttalande om det. Det har inte heller regeringen gjort.

Regeringen respekterar de regler som finns, och jag tror att frågeställaren och jag är överens om att vi både kan visa ett engagemang och samtidigt respektera regelverket.

Anf. 85 ULRIK LINDGREN (kd):

Herr talman! Det låter ju betryggande att vice statsministern säger att regeringen inte har lagt sig i. Men det är alldeles uppenbart för alla som har läst medierna under de senaste dagarna att ett par av statsråden har varit mycket raska och tydliga med att lägga sig i och tycka om saker och ting runt den här anmälan. Det är tydligen föräldrarnas fel, det är socialtjänstens fel och det är sjukvårdens fel – det vill säga alla möjliga instanser utom regeringen.

Jag skulle vilja ha ett besked från vår vice statsminister i dag. Vilket ansvar har regeringen i flyktingpolitiken? Finns det något sådant? Är den långa handläggningstiden till exempel också alla andras fel, eller har regeringen ett viktigt ansvar för hur den hanteras? Hur blir det med den långa handläggningstiden?

Anf. 86 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Jag tror att Ulrik Lindgren läser tidningarna på ett speciellt sätt. Det är inte så att något statsråd har lagt sig i processen. Regeringen har som sin uppfattning att vi ska avvakta vad som händer. Det är dessutom viktigt att i det här fallet respektera de myndigheter som måste få utföra sitt arbete på det sätt som det har talats om här på alla sätt och vis.

Jag har inget skäl att gå in och svara på delfrågor eller underfrågor. Nu följer vi regelverket och ser hur det här kommer att kunna utföras i fortsättningen.

Jag vill påminna om att vad de statsråd som Ulrik Lindgren talar om förmodligen har sagt är att de välkomnar en nyanserad diskussion. Jag

Prot. 2005/06:37
24 november

Frågestund

antar att Ulrik Lindgren inte har någonting emot att vi får en nyanserad diskussion. Det skulle vara häpnadsväckande om han hade någon annan uppfattning.

Krigsmateriellagstiftningen

Anf. 87 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Jag ska återgå till frågan om vapenexport till Saudiarabien. Ulrica Messing är det ansvariga statsrådet för detta. Den 14 november träffades ett avtal om övervaknings- och stridsledningssystemet Erieye. Då sade prins Khaled att det inte bara handlar om att köpa vapen, utan om ett komplett samarbete där Sverige och Saudiarabien kan utbyta kunskaper om militär träning och vidareutbildning på vissa områden.

Jag frågar statsrådet: Hur rimmar detta med den svenska krigsmateriellagstiftningen? Där står det att vapenexport endast får utföras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik.

Uppfyller Saudiarabien kriterierna för vapenexport? Står detta i samklang med Socialdemokraternas uppfattning om svensk utrikespolitik? Vad gäller, särskilt efter utrikesministerns svar till Birgitta Ohlsson tidigare?

Anf. 88 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att understryka det som utrikesministern sade. Ända sedan försvarspropositionen 1996, då riksdagen ställde sig bakom att regeringen skulle bilda så kallade samförståndsavtal med ett antal länder, har vi arbetat med frågan. I dag finns det ett 20-tal länder där regeringen har samförståndsavtal. Avtalen ser väldigt olika ut, men de handlar mycket om utveckling och forskning på ett brett område.

Nästa steg är att om det finns en aktör som vill köpa eller sälja vapen med olika länder så ska den aktören alltid ansöka om tillstånd för detta hos vår myndighet ISP. Än i dag har det inte kommit in någon ansökan om utförsel av vapen till Saudiarabien från någon aktör. När det kommer in en sådan ansökan ska den som vanligt provas noga av myndigheten.

Anf. 89 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Jag tror att detta blir lite obegripligt för alla, utom möjligen för statsråden själva. Men ni kanske inte heller begriper det.

Hur kan man göra en överenskommelse den 14 november, som man sedan i det egna kansliet eventuellt kommer att förkasta vid ett senare tillfälle? Jag tror att prinsen som jag citerade har anledning att följa den här frågestunden noga.

Jag får inte riktigt svar på den fråga som jag ställde. Uppfyller Saudiarabien kriterierna för svensk vapenexport? Är de uppfyllda eller är de inte det? Jag står ju inte här bara för skojs skull, utan jag utövar riksdagens kontrollmakt.

Anser regeringen att det står i samklang med svensk utrikespolitik och krigsmateriellagstiftning att sälja vapen till Saudiarabien, ja eller nej?

Anf. 90 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag tror att Carl B Hamilton förstår mitt svar, fast han kanske inte gillar det. Det är Sveriges riksdag som har fattat beslut om att vi ska skriva samförståndsavtal och de rör väldigt många andra saker än överenskommelse om vapenexport, så också det här avtalet. Det handlar om logistik, om utbildning och om forskning och utveckling.

Sedan är det alltid så att om någon vill köpa vapen eller sälja vapen till ett land från Sverige prövas det mycket noga och mycket hårt. Varje gång det kommer in en sådan ansökan prövas den av vår myndighet. Om myndigheten tycker att det finns särskilda skäl att låta regeringen vara med i den prövningen och göra den slutliga avvägningen, för den kanske är extra svår, överlämnar myndigheten ärendet till regeringen.

Men än så länge har det inte kommit in någon ansökan om att köpa eller sälja vapen. Först då det kommer in en sådan får vi ta ställning till det.

Sedan är alltid min generella och principiella utgångspunkt att svensk lagstiftning om vapenexport ska vara både ansvarfull och restriktiv, så som den har varit och så vill jag ha det i framtiden, noggranna prövningar.

Anf. 91 TALMANNEN:

Därmed är veckans frågestund slut. Vi tackar regeringen och kammarens ledamöter.

3 § (forts. från 1 §) Debatt om aktuella frågor i EU-samarbetet inför 2006

Anf. 92 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Vi har haft ett par timmars samtal om EU-frågor. Så här i sista omgången har sex talare under fyra minuter, det vill säga 24 minuter, ställt nästan lika många frågor som minuter. Jag har nu två minuter på mig att försöka svara på de här 24 frågorna, vilket är en omöjlighet.

Jag skulle bara för min del vilja konstatera två saker. Den första är att jag har ställt en enda fråga under debatten och det är till den som kommer efter mig i talarstolen, nämligen varför Sverige ska ned till den medeleuropeiska nivå som Moderaterna vill när det gäller skattenivån. Det betyder att vi ska ned till en skattenivå som är ungefär 10 % lägre och förlora 250 miljarder kronor i skatteinkomster. Det är den enda fråga jag har ställt. Lars Lindblad har nu två minuter på sig att försöka besvara denna fråga, om han vill och om han kan.

Den andra är att regeringen och vi socialdemokrater vill föra ut Sveriges goda sidor i Europa, det vill säga hög sysselsättning, välfärd i världsklass och miljöpolitik i framkant, medan Moderaterna i stället vill föra in Europas dåliga sidor i Sverige, lägre skatter och därmed sämre välfärd, större klyftor och minskade ambitioner i miljöpolitiken.

Regeringen och Socialdemokraterna vill att Sverige ska fortsätta vara ett föredöme i EU-samarbetet medan Moderaterna vill att Sverige ska bli ett genomsnittsland. Det är där skiljelinjen går i den politiska debatten om EU just här och nu.

Prot. 2005/06:37
24 november

Frågestund

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

Anf. 93 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag tyckte att jag svarade Bosse Ringholm på den frågan. Vi hade den nationella skattedebatten i går. Men låt mig säga så här, att när vi pratar om snittet av Europas länder när det gäller skatterna är det ett långsiktigt mål. Det som är väldigt viktigt i vårt fokus när det gäller skattesänkningar nu är att se till att människor med små och medelstora inkomster ska få sänkt skatt så att det lönar sig att arbeta. Vi vill nämligen återupprätta arbetslinjen, den som socialdemokratin har glömt.

Jag vill också passa på att svara Miljöpartiet och Vänsterpartiet på deras påhopp. Ulf Holm sade i någon släng att Moderaterna inte har någon miljöpolitik. Jag skulle vilja råda Ulf Holm att stanna kvar här någon timme till. Vi – jag ska själv delta – ska nämligen debattera miljöpolitikens viktigaste styrdokument här i kväll, miljömålen. Då kommer jag tillsammans med de övriga alliansbröderna att debattera vårt gemensamma förslag. Det visar sig att alliansen nu har en gemensam miljöpolitik, men vänsterkartellen har det inte.

Jag tycker att du ska fråga Åsa Domeij varför hon väljer att ställa upp på tolv av de förslag som vi har lagt fram, offensiva miljöförslag, som ni kommer att rösta för i morgon om allting går som det ska. Fundera på det en liten stund!

Vänsterpartiet har kommentarer om den vetenskapliga rådgivningen när det gäller EU:s fiskepolitik. Man kritiserar Reach och man har synpunkter på handeln med utsläppsrätter. Men ni måste väl ändå medge att visst är det underbart att vi tack vare EU-medlemskapet har möjligheten att diskutera de här gränsöverskridande problemen, därför att på de frågorna har ni inget svar.

Denna debatt har tyvärr, herr talman, visat på en oengagerad Europaminister utan visioner. Det betyder att vi måste vara bekymrade över den svenska regeringens engagemang i Europafrågorna. Den fråga som jag undrar över efter den här debatten är: Vem är det vi ska ställa till svars för den förda oengagerade Europapolitiken? Inte verkar det vara Ringholm. Kanske borde Lars Danielsson, statssekreteraren, vara Europaminister eftersom han fungerar som det i praktiken. Ansvar är oklart.

Anf. 94 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Vi har tidigare diskuterat tjänstehandelsdirektivet, och Bosse Ringholm sade i detta sammanhang att de svenska kollektivavtalen ständigt är angripna. Jag vill nu fråga och jag kommer att fortsätta fråga och jag hoppas att andra fortsätter att fråga: Vilka är källorna till dessa påståenden om att de är utsatta för angrepp?

Jag menar att det är en bluff. Och denna bluff ligger till grund för den kampanj som nu bedrivs mot de borgerliga partierna i fråga om arbetsrätten och kollektivavtalen.

Sven-Erik Sjöstrand talade mycket om flyktingfrågorna och det som har hänt i de spanska enklaverna i Nordafrika. Vi har haft en debatt tidigare här i kammaren, och min fråga till Sven-Erik Sjöstrand är: Vad är hans slutsats?

Det är klart att slutsatsen inte är att man ska fördubbla höjden på de här staketen. Men är Vänsterpartiet för en gemensam asyl- och flyktingpolitik i Europeiska unionen? Det är Folkpartiet. Det är faktiskt också

Socialdemokraterna och ett eller två borgerliga partier till. Jag tror att det vore bra.

Det är liksom den typen av frågor man måste ställa. Man kan inte bara stå med plakat och säga att det är fel, det är fel, det är fel. Det tror katten att det är fel att fördubbla stängselhöjden. Men svårigheten ligger inte i att kritisera detta. Svårigheten ligger i att komma med något vettigt, konstruktivt motförslag eller med en annan politik. En politik är att gå ut ur EU. Vår politik är att EU ska ha en gemensam asyl- och flyktingpolitik för att möjliggöra en mera human situation. Den kommer aldrig att bli bra när vi gränsar till världens fattigaste region, men den kan bli bättre. Men ni har inget recept för detta. Ni har utanförståendets recept. Det kommer man inte långt med, särskilt inte om man befinner sig i Norden. Det är Afrikas gräns som står på dagordningen.

Anf. 95 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Det är fullständigt meningslöst att ställa några frågor till Europaministern. Han har aldrig tänkt att svara på dem. Han har visserligen räknat ihop dem till 24, men längre än så sträcker han sig inte i vilja att ägna sig åt frågor vi ställer här.

Herr talman! Må EU:s framtidsvision innehålla en fortsatt utvidgning som lägger grunden för ett framgångsrikt freds- och stabiliseringsarbete i vår del av världen.

Finns det en yttre gräns för EU? Vi menar att EU:s yttre gränser inte ska baseras på geografien utan på gemensamma värden och värderingar mellan länderna. Fokus ska ligga på demokrati och mänskliga rättigheter, rättssamhälle och öppenhet samt arbetet för fred och stabilitet. De som ägnar sig åt det är välkomna.

Den 21 november 1995 gick presidenterna i Bosnien, Kroatien och Serbien med på fred. Redan tio år senare står det klart att både Kroatien och Bosnien kommer att ansluta sig till unionen. Detta visar på EU:s förmåga att skapa fred. Kristdemokraterna vill arbeta för att övriga länder på västra Balkan kan ansluta sig till EU. Vi gläds över att Bulgarien och Rumänien inom kort blir medlemmar.

Det kommer att bli en stor utmaning både politiskt och ekonomiskt att ansluta Turkiet, men vi menar att ett turkiskt medlemskap är viktigt ur ett fredsfrämjande och stabiliserande perspektiv. Turkiet har visat samarbetsvilja de senaste åren, och dess regering har gjort ansträngningar för att uppnå EU:s uppställda kriterier vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter. En förutsättning är att den turkiska regeringen gör kraftfulla insatser för att främja mänskliga rättigheter, inte bara på papperet utan också på fältet. Dessutom måste Cyprenfrågan och militärens roll i samhället lösas.

Med Turkiet som förebild kan fler länder i denna region se att ett arbete för fred och demokrati kan leda till ett medlemskap i framtidens europeiska union.

Anf. 96 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Herr talman! Jag ska snabbt försöka besvara Hamiltons frågor.

Solidaritet är något som vi som tillhör den privilegierade och rika delen av världen måste stå för. Vi måste förbättra och tillhandahålla mer humanitärt bistånd till offren för olika kriser i världen. Det är en del av

Prot. 2005/06:37
24 november

*Debatt om aktuella
frågor i EU-samarbetet
inför 2006*

en mer humanitär flyktingpolitik. Vi måste lyssna, vi måste förbättra oss, vi måste öka dialogen.

Vi kan inte göra så nu. Låt oss se på EU:s handelspolitik eller jordbrukspolitik. Vi stänger in oss, och vi orsakar kriser för den fattiga delen av världen.

I Vänsterpartiet har vi ingenting emot att EU arbetar för kostnadseffektivitet, öppenhet och ansvarighet. Att det sker samråd och görs konsekvensanalyser eller att EU förenklar lagstiftningen är säkert också något som fler än vi välkomnar.

När det gäller till exempel EU:s ekonomi brukar revisionsrätten ha många kommentarer. För cirka en vecka sedan berättade Lars Tobisson från revisionsrätten för EU-nämnden att det fortfarande finns ganska mycket som inte har redovisats från perioden 1994–1999. Även här har kommissionen stora arbetsuppgifter.

Det är en allvarlig förtroendekris inom EU. Det viktiga är nu att visa respekt för den stora opinion som vill stanna upp och som inte vill ge EU mer makt. Varför ge mer makt till en elitstyrd organisation som hela tiden bara vill ha ännu mer makt? En stor del av folket vill ha något annat. Man kan inte vägra att inse att två stora länder inom EU har sagt nej till konstitutionen. Om EU:s toppskikt inte inser detta ökar sprickan mellan vanliga medborgare och EU:s maktelit. Det räcker inte med information utan det krävs nytänkande. Vi behöver inte information om ett förlegat system. Det behövs respekt, öppenhet och en vilja till konstruktiv dialog med dem som har en annan uppfattning än EU-eliten.

Anf. 97 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Mycket i det här samtalet om EU har handlat om historia och väldigt lite om visioner. Jag har försökt att ge min vision om en grön industripolitik i Europa. Jag har pekat på vilka tillväxtmöjligheter och jobb som ligger i att gå från olja till förnybar energi i Europa.

Jag har beklagat att det finns så lite av miljödimension och social dimension i Lissabonstrategin, och jag har försökt att fråga regeringen vad man tycker om det. Men det har varit förgäves. Jag har inte fått något svar.

Jag har pekat på vikten av ett tydligt ledarskap, av att fokusera på väsentligheter och lämna mer av beslut till medlemsländerna. Det ska vara ett smalare men vassare EU. Ett vassare EU omsluter också internationell solidaritet, fortsatt fredsfrämjande arbete och att skapa trygghet för egna medborgare mot terror och kriminalitet. Internationell solidaritet inbegriper också en samordnande och effektiv utvecklingspolitik mot fattiga länder och en tydlig Afrikastrategi.

I kommissionens arbetsprogram saknas helt den nordliga dimensionen i EU och en strategi för hur Östersjön inte minst ur miljösynpunkt ska fungera i framtiden. Nya initiativ vad gäller kärnsäkerheten i Europa måste också tas. Här finns många viktiga frågor som har en bred dimension i grannskapspolitiken som också EU bör bli aktivare i. Även i utrikespolitiken måste EU visa ett tydligt ledarskap för demokrati och mänskliga rättigheter.

Herr talman! I den här debatten har vi inte fått något svar från regeringen om regeringens syn på EU-konstitutionen. Ska den ligga kvar i papperskorgen eller ska den lyftas upp till någon sorts nydaning?

Däremot har vi fått ett löfte från vice statsministern om att mellanstatligt samarbete ska vara huvudregeln. Det kan man tolka som att regeringen har kastat EU-konstitutionen i papperskorgen eftersom den tar fler överstatliga steg. Enskilda länder kan bli överkörda.

Vi har också haft en lång diskussion om miljöpolitiken. Vi tycks vara ganska eniga om att vi måste ta steg för en bättre miljöpolitik. Miljögarantin måste finnas, vidare aktiv klimatpolitik och grön hållbar utveckling. Problemet är att regeringen inte vågar säga detta i Bryssel. Man vågar inte använda vetot för en aktiv miljöpolitik. Trots att det är det som ska vara huvudpunkten tillsammans med jämställdhetsfrågorna och arbetslöshetsbekämpningen i EU-samarbetet vågar inte regeringen använda det yttersta maktmedlet i EU, nämligen att lägga in vetot. Om man inte ska lägga in det i en av de prioriterade frågorna, på vilka områden ska regeringen kunna stoppa ett EU-beslut man inte gillar? Det betyder att regeringen har lagt maktmedlet helt åt sidan.

Nej, det är dags att vi får en aktiv EU-politik där vi blickar framåt och slutar vara mjäkiga, ja-sägande nickedockor till de stora länderna i EU, vågar säga ifrån och arbeta med de frågor som vi prioriterar. Det är A och O, och den linjen måste vi driva. Det finns ett alleuropeiskt samarbete, och det behövs, men på ett annat sätt än dagens EU. Problemet är inte att EU har för lite makt, utan för mycket. EU måste ha mindre makt, så att enskilda länder kan gå före, till exempel på miljöområdet.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 18 november.

5 § Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande promemoria inkommit:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

1 bil.

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har jämlikt riksdagsordningen 4 kap. 8 § i separata beslut av den 8 samt 10 november 2005 överenskommit att genom deputerade i sammansatt utskott gemensamt bereda proposition 2005/06:34 Ett utökat svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF) jämte eventuella motioner.

Till deputerade i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogade förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde denna dag utsett följande presidium:

Urban Ahlin (s), ordförande
Eskil Erlandsson (c), vice ordförande
Stockholm den 22 november 2005

Thomas Hörberg
Kanslichef utrikesutskottet
Ingemar Wahlberg
Kanslichef försvarsutskottet

Bilagan hade följande lydelse:

Ledamöter och suppleanter i sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU)

Ur utrikesutskottet

Ledamöter

Urban Ahlin (s)
Carina Hägg (s)
Birgitta Ahlqvist (s)
Kent Härstedt (s)
Gunilla Carlsson i Tyresö (m)
Cecilia Wigström (fp)
Holger Gustafsson (kd)

Suppleanter

Berndt Ekholm (s)
Kaj Nordquist (s)
Kenneth G Forslund (s)
Veronica Palm (s)
Ewa Björling (m)
Göran Lindblad (m)
Birgitta Ohlsson (fp)
Alice Åström (v)
Agne Hansson (c)
Lotta Hedström (mp)

Kansli

Thomas Hörberg, Kanslichef
Johan Matz, Föredraganden

Ur försvarsutskottet

Ledamöter

Michael Hagberg (s)
Berndt Sköldestig (s)
Åsa Lindestam (s)
Peter Jonsson (s)
Ola Sundell (m)
Karin Enström (m)
Allan Widman (fp)
Eskil Erlandsson (c)
Berit Jóhannesson (v)
Lars Ångström (mp)

Suppleanter

Tone Tingsgård (s)
Marie Nordén (s)
Ola Rask (s)
Britt-Marie Lindkvist (s)
Rolf Gunnarsson (m)
Heli Berg (fp)
Erling Wälivaara (kd)

Kansli

Ingemar Wahlberg, Kanslichef
Jimmy Lee Ormi, Assistent

Promemorian med bilaga hade delats ut till kammarens ledamöter.

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2005/06:75

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:75 av Erling Wälivaara (kd)

Utvecklingsmöjligheter i glesbygd

Interpellationen kommer att besvaras 22 november 2005.

Skälet till dröjsmålet är sjukdom.

Stockholm den 22 november 2005

Näringsdepartementet

Ulrica Messing

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Interpellation 2005/06:85

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:85 av Per Westerberg (m)

Arbetspendling på järnväg

Interpellationen kommer att besvaras 22 november 2005.

Skälet till dröjsmålet är sjukdom.

Stockholm den 22 november 2005

Näringsdepartementet

Ulrica Messing

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Interpellation 2005/06:100

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:100 av Camilla Sköld Jansson (v)

Full sysselsättning som överordnat mål

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 november 2005.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 22 november 2005

Finansdepartementet

Pär Nuder

Enligt uppdrag

Lilian Wiklund

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2005/06:103

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:103 av Lars-Ivar Ericson (c)
Åtgärder för utländska filmbolags inspelningar i Sverige

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 9 december 2005.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 22 november 2005

Utrikesdepartementet

Thomas Östros

Enligt uppdrag

Per Thöresson

Expeditionschef

Interpellation 2005/06:107

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:107 av Carl B Hamilton (fp)

Riksrevisionens kritik av Ams och aktivitetsgarantin

Interpellationen kommer att besvaras 13 december 2005.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 22 november 2005

Näringsdepartementet

Hans Karlsson

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2005/06:112

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:112 av Axel Darvik (fp)

Unga akademikers arbetslöshet

Interpellationen kommer att besvaras 13 december 2005.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 22 november 2005

Näringsdepartementet

Hans Karlsson

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2005/06:113

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:113 av Birgitta Sellén (c)

Arbetsmarknaden för synskadade

Interpellationen kommer att besvaras 13 december 2005.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.
Stockholm den 22 november 2005
Näringsdepartementet
Hans Karlsson
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

Prot. 2005/06:37
24 november

Interpellation 2005/06:119

Till riksdagen
Interpellation 2005/06:119 av Kenneth Lantz (kd)
Arbetskadeförsäkringen
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 december 2005.
Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 21 november 2005
Socialdepartementet
Hans Karlsson
Enligt uppdrag
Erna Zelmin
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2005/06:123

Till riksdagen
Interpellation 2005/06:123 av Marita Aronson (fp)
Strålningsskador efter bröstcanceroperationer
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 december 2005.
Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 22 november 2005
Socialdepartementet
Ylva Johansson
Enligt uppdrag
Erna Zelmin
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2005/06:124

Till riksdagen
Interpellation 2005/06:124 av Per Landgren (kd)
Fastighetsskatt och värdeår
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 9 december 2005.
Skälet till dröjsmålet är hög arbetsbelastning.
Stockholm den 22 november 2005
Finansdepartementet
Pär Nuder
Enligt uppdrag
Lilian Wiklund
Expeditions- och rättschef

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2005/06:U1 och U2 till utrikesutskottet
2005/06:Sk4 till skatteutskottet
2005/06:Sf7–Sf11 till socialförsäkringsutskottet

8 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Näringsutskottets betänkande 2005/06:NU4

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

9 § Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU1
Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m. (prop. 2005/06:1 delvis).

Anf. 99 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Herr talman! Skatteutskottet ska nu här i kammaren debattera utskottets betänkande nr 1. Betänkandet behandlar det politikområde som utgörs av beskattning, uppbörd av skatt, tull och avgifter samt indrivning av skatter och avgifter. Förutom de nämnda områdena ingår även verksamheter avseende bouppteckningar, brottsbekämpning inom tull- och skatteområdet, fastighetstaxering, folkbokföring, gränsskydd och verkställighet av enskildas betalningsanspråk.

Skatteverket är den centrala förvaltningsmyndigheten på skatteområdet. Tullverket har motsvarande funktion på tullområdet. Skatteverket är även chefsmyndighet för exekutionsväsendet. Exekutionsväsendet är det mera formella begreppet för det vi i dagligt tal kallar kronofogdemyndigheterna.

En annan myndighet med viss verksamhet inom politikområdet är Kustbevakningen. Kustbevakningen finns dock med i ett annat politikområde vad gäller anslaget, nämligen politikområde 6, och behandlas därför i annat sammanhang i kammaren.

Utskottsmajoritetens förslag till anslag inom dessa områden är på drygt 9,2 miljarder kronor, varav drygt 6,2 miljarder går till Skatteverket, drygt 1,5 miljarder till kronofogdemyndigheten och knappt 1,5 miljarder till Tullverket.

Målet med dessa medel är att eftersträva skatte-, tull- och avgiftsinräkter ska säkerställas på ett rättssäkert och ekonomiskt effektivt sätt samtidigt som enkelhet ska eftersträvas och brottslighet motarbetas.

I det betänkande som nu ska debatteras tillstyrker utskottsmajoriteten det förslag som regeringen lämnat i budgetpropositionen. Till det förslaget har Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokra-

terna och Centerpartiet var för sig lämnat särskilda yttranden som uttryck för respektive partis uppfattningar i anslagsfrågan.

Att särskilda yttranden och inte reservationer lämnats ska ses mot bakgrund av den budgetlag vi har som inte gör det möjligt att lämna reservation när budgetramarna har fastställts, vilket gjordes i går. De särskilda yttrandena är därför i sig lika starka som reservationer.

Utöver det har Folkpartiet liberalerna en reservation. Reservationen avser tullens kontrollidel och brottsbekämpningen. I reservationen föreslås ett tillkännagivande till regeringen.

Herr talman! Med detta som inledning och ett försök till beskrivning av ärendet överlämnar jag nu betänkandet till kammarens debatt. Jag är övertygad om att debatten kommer att bli klargörande för respektive partis ställningstaganden.

Anf. 100 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Vi får se om det här blir klargörande. Kammaren får avgöra.

Moderata samlingspartiet har i sin partimotion *Politik för arbete och välfärd*, Fi240, föreslagit en ram för utgiftsområdet Skatt, tull och exekution för 2006 som är 65 miljoner lägre än vad regeringen har föreslagit.

Vi har avstått från ett ställningstagande i utskottet med hänsyn till, som tidigare nämnts, budgetsystemets principer. Vi avstår också i detta sammanhang från att framföra något yrkande.

Herr talman! För Skatteverket var det moderata förslaget 100 miljoner lägre än regeringens, vilket skulle motsvara ca 1,6 % av anslaget. Det motiveras närmast med att de förslag till skatteförändringar som Moderaterna har föreslagit i år och tidigare år kraftigt minskar skattemyndigheternas administration. Det gäller bland annat förmögenhetsskatten och reklamskatten samt att ytterligare begränsa rätten till så kallade övriga avdrag, vilket skulle minska bördan totalt hos Skatteverket.

Vi har tidigare menat, och menar fortfarande, att tillkomsten av Skatteverket i sig beräknas medföra stora effektivitetsvinster. Det finns alltså enligt vår mening utrymme att minska anslaget till Skatteverket och ändå fortsätta satsningen mot ekonomisk brottslighet, som nu görs vid utbyggnaden av Skatteverkets skattebrottsenheter.

I detta sammanhang vill jag också nämna den moderata motionen om rättssäker beskattning. De långa handläggningstiderna i skatteutredning av skattemål i förvaltningsdomstol har inneburit och innebär stora påfrestningar för den enskilde och i förekommande fall dennes företag.

Jag har tidigare utvecklat de negativa konsekvenserna av ett ingripande från myndigheter för den enskilde och ställt det i relation till den kritik Sverige har fått för bristande rättssäkerhet på skatteområdet, inte minst, herr talman, av EG-domstolen. Sverige lever inte upp till dessa rättssäkerhetskrav som är högt ställda men som vi borde klara av att leva upp till, alltså rättssäkerhetskrav när det gäller skatteprocessen. Det är en fråga om resurser givetvis men också en fråga om effektivitet hos berörda myndigheter, om lagstiftning och metodfrågor där transparens och förståelighet är nyckelord.

Vi moderater har satt den här frågan i fokus år efter år utan att få någon respons från regeringen eller samarbetspartierna. Vi har i vårt alter-

Prot. 2005/06:37
24 november

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

nativa förslag avsatt 4 miljoner kronor av det samlade anslaget för att stärka rättssäkerheten på skatteområdet. Jag har tidigare ställt frågan till regeringens representanter i skatteutskottet och samarbetspartiernas representanter varför de nonchalerar rättssäkerheten inom skatteområdet. Jag ställer frågan igen i dag. Varför, socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister, är denna fråga, rättssäkerheten på skatteområdet, värd att nonchalera? Jag har aldrig fått något svar. Jag kanske får det i dag. Jag hoppas på det.

När det gäller Tullverket, herr talman, var det moderata förslaget 50 miljoner högre än regeringsförslaget. Den främsta orsaken till ökningen är den kraftiga smugglingen av punktbeskattade varor, narkotika, vapen och också av människor, så kallad *trafficking*.

Tullverket har under de senaste åren sagt upp ca 250 medarbetare. Många av dessa har arbetat med brottsbekämpande verksamhet. Den omorganisation som Tullverket har genomfört innebär att fast tullnärvaro i stor utsträckning bytts ut mot övervakning av mobila enheter. Denna omorganisation synes ha fallit väl ut, men samtidigt har antalet stora beslag av exempelvis narkotika ökat. Orsaken kan givetvis vara en ökad effektivitet hos Tullverket – det är säkert en del av det – men också tyda på att flödet av narkotika som kommer in till Sverige har ökat.

Moderaterna är oroade, herr talman, inför framtiden och anser att tullens kontrollverksamhet måste stärkas både personellt och när det gäller avancerad kontrollutrustning. Tullen arbetar i dag med ett datasystem som man under många år har lappat och lagat i. Det är ett datasystem som har sitt ursprung i 1980-talet. Krav från EU när det gäller standardisering på tullområdet och andra krav gör att man nu måste byta ut systemet. Den processen kommer att kosta flera tiotal miljoner kronor. Moderaternas totala bild av Tullverket är att det i dag är underfinansierat, herr talman.

När det gäller kronofogdemyndigheterna var det moderata förslaget 15 miljoner eller 1 % lägre än regeringsförslaget. Vi anser att effektiviteten hos kronofogdemyndigheterna bör kunna ökas mer än vad regeringen tror vara möjligt. Detta gör att anslaget till kronofogdemyndigheterna kan minskas.

Herr talman! Det var Moderaternas syn på anslagen till området tull, skatt och exekution. Jag hade en fråga till representanterna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Varför är rättssäkerheten på skatteområdet inte värd att beakta? Nu är det fjärde gången jag ställer den frågan. Kan jag få ett svar i dag tro?

Anf. 101 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Skatteverket tillhör de myndigheter som vi oftast kommer i kontakt med. Det är egentligen bara kommunerna och sjukvården som vi oftare kommer i kontakt med. Man skulle önska att det var lika lätt att komma i kontakt med polisen som det är att komma i kontakt med skattemyndigheten.

Under de senaste åren har Skatteverket genomgått en mycket stor förändring genom ianspråktagande av ny administrationsteknik. Det har på ett avgörande sätt förvandlat Skatteverket – som jag i huvudsak kommer att uppehålla mig vid, även om jag också behandlar Tullverket i annat sammanhang – från en, som många uppfattat det, krångelmyndighet till

en serviceinriktad myndighet med verksamhet under 24 timmar. Det ska generaldirektören Mats Sjöstrand och hans medarbetare ha en stor eloge för.

Det betyder inte att allt är väl på det här området. Den skattepolitik, herr talman, som Skatteverket har att administrera är full av otydligheter och orimligheter. Låt mig bara påminna om de groteska regelverk som riksdagens majoritet står bakom på fastighetsskattesidan, reklamskattesidan och förmögenhetsskattesidan.

Jag har full förståelse för Skatteverkets klagan över utformningen av dessa regelverk och skatter. De skapar större problem än det mesta annat i livet för dem som ska pyssla med dem. Det finns ingen rim och reson i regelverken, och det finns ingen annan lösning på de problem som de skapar än att avskaffa dem eller i grunden reformera regelverket. Detta är inte bara min åsikt. Det är, utöver reklamskatten där hela riksdagen anser det, också Skatteverkets åsikt.

Men det är ingen uppgift för Skatteverket att reformera regelverket. Det är en uppgift för denna riksdag och den regering som baserar sin maktutövning på majoriteten i denna kammare.

I dag, herr talman, gäller diskussionen enbart anslagets storlek för 2006 till Skatteverket och Tullverket. Genom att upprepa en formulering i majoritetsyttrandet till finansutskottet med det fina namnet 2005/06:SkUy1 att utgiftsramen ”för området syntes vara väl avvägd”, mot bakgrund av den resursförstärkning med 225 miljoner kronor som regeringen nu föreslår och som utskottet godkänner, ansluter man sig i praktiken med den motivering som regeringen kommer med, ”i syfte att förbättra skattekontrollen och i ökad utsträckning åtgärda felaktigheter och fusk”, nästan ordagrant till vad Folkpartiet skrev förra året. Även då, när Folkpartiet råkade föreslå att vi skulle höja ramen i just detta syfte med 200 miljoner, var ramen som utskottsmajoriteten föreslog ”väl avvägd”.

Jag ska inte säga att det är ett oblygt överbuds försök att öka från 200 till 225 miljoner. Jag tror att det är mycket bra att man gör det. Men det är lite lustigt att begreppet ”väl avvägd” kan ha så olika innebörd olika år. Det har fått en mycket bred innebörd med denna tolkning. Att skatteutskottets majoritet på detta sätt anser att både årets budgetram och förra årets budgetram är väl avvägd är inte ägnat att väcka respekt för skatteutskottets självständiga behandling av regeringens förslag.

Nu ska jag komma till en annan del av regeringens förslag som skatteutskottets majoritet har lämnat utan kommentarer. Det är en sak som står i propositionen, nämligen att den här satsningen på 225 miljoner kronor ”är en del av regeringens åtgärds paket för att få ned arbetslösheten”.

Herr talman! Arbetsmarknadspolitik ska bedrivas på annat sätt. Vår motivering förra året och även i år är en helt annan än denna. Det kan visserligen sammanfalla, men vår huvudmotivering för att biträda detta förslag är en helt annan än arbetslöshetsfrågor. Det får Arbetsmarknadsverket göra. Det får man göra på annat sätt. Men vi menar att det är effektiviteten i Skatteverket som ska vara helt avgörande. Jag tycker att det är uppseendeväckande att man okommenterat använder extrapengar till Skatteverket för att få ned arbetslösheten.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Anslagen till Skatte-
verket, kronofogde-
myndigheterna och
Tullverket, m.m.*

Likväl, herr talman, tycker jag att det mesta i betänkandet är ganska bra. Det är dock på det sättet att när vi i utskottet, efter det att motionstiden hade löpt ut, fick en föredragning av generaldirektören Sjöstrand och hans medarbetare visade det sig på min fråga att man kan få fram en lista från Skatteverket på något som heter ofinansierade uppgifter.

Jag ska avsluta detta anförande, där jag inte har något yrkande, med att för kammaren och för dem som är intresserade läsa upp några av de ofinansierade saker som regeringen har valt bort att bistå Skatteverket med.

För det första handlar regeringens lokaliseringsutredning om sammanlagt 168 miljoner kronor för perioden 2005–2008, säger man vid planeringsenheten vid Skatteverket i den handling som vi har fått. För Skatteverket är det en trolig kostnadsökning på 48 miljoner kronor. För kronofogdemyndigheterna, som jag inte särskilt har gått in på här, uppskattas kostnaden till 120 miljoner kronor.

För det andra handlar skattebrottsenheternas utbyggnad om 167 miljoner kronor. De täcks delvis, såvitt jag förstår, av det ökade anslaget.

När det gäller trängselskatten, herr talman, handlar det enligt Skatteverket om sammanlagt 50 miljoner kronor för 2005–2006. För Skatteverket är det, skriver Skatteverket, en trolig kostnadsökning med 25 miljoner kronor. Även för kronofogdemyndigheterna uppskattas kostnaderna till 25 miljoner kronor. Detta innebär i och för sig en intressant ökning av sysselsättningen i den här regionen eller där kronofogdemyndighetens nya personal nu ska hamna.

För det tredje skulle det nya betalningsförmedlingsavtalet för Skatteverket kosta 24 miljoner kronor och för kronofogdemyndigheterna 1 miljon kronor. Och det är inte finansierat.

Så kan jag fortsätta att räkna upp olika poster. Det finns ett femtontal stycken. Totalt sett handlar det om nivåhöjningar som Skatteverket inte har fått på 289 miljoner kronor och ett engångsbelopp på 354 miljoner kronor.

Jag har inget yrkande när det gäller detta, för det är en regering som måste göra bedömningen och väga av mot andra utgifter. Jag tyckte bara att det var intressant att läsa in i protokollet att inte allt som är väl avvägt också är vad jag menar med väl avvägt.

Anf. 102 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Jag ska glädja både herr talman och kammaren med att jag inte kommer att använda alla tio minuterna.

Med anledning av att vårt budgetförslag har fallit finns det inga möjligheter för mig att yrka bifall till någon reservation. Jag kommer därför enbart att kommentera våra budgetförslag på området.

Först och främst vill jag nämna att det finns ett positivt förslag i den framlagda propositionen, och det är det ökade tillskottet till Tullverket för att få fler anställda i aktiv tjänst. Det är nödvändigt.

Kristdemokraterna har under ett antal år påtalat behovet av fler tulltjänstemän för att möta den illegala införseln vid våra gränser. Vi har också i våra tidigare budgetar avsatt extra resurser till tullen. Därför ansluter vi oss till den budgetnivå som har föreslagits på området. Det innebär dock inte att vi nu kan veta om det kan finnas ytterligare behov i framtiden. En avgörande fråga för hur resurserna används är i vilken

utsträckning man lyckas organisera samverkan med andra operativa myndigheter som polisen och kustbevakningen. Här finns faktiskt en del brister.

Det har återkommande visat sig att det finns svårigheter av flera orsaker, bland annat regelverk och organisationsstrukturer. Därför behövs det förändringar för att komma åt den illegala verksamheten vid våra gränser. Tullens värde för att förhindra bland annat missbruk genom illegal införsel av alkohol och andra droger kan inte överskattas och måste ses ur ett folkhälsoperspektiv. Kristdemokraterna föreslår att de nämnda myndigheterna utreder hur samverkan i den operativa verksamheten kan förbättras.

Herr talman! Det är också viktigt att Skatteverket kan fungera på ett effektivt sätt och att verket kan koncentrera sig på sina uppgifter, uppgifter som inte är onödiga eller kontraproduktiva för samhället. Därför kan en viss ökning av anslaget vara motiverad.

Vi har dock i vårt budgetförslag minskat det totala anslaget med en summa som motsvarar en minskad belastning på myndigheten på grund av att vi vill avveckla den statliga fastighetsskatten och därmed fastighetstaxeringssystemet och även avveckla förmögenhetsskatten. Dessutom avslår vi förslaget om det extra anslaget till bevakning av de nya förmånsrättsreglerna. Det finns också andra uppgifter som Skatteverket har, trängselskatter och annat, som är belastande för myndigheten.

När det sedan gäller kronofogdemyndigheten är det viktigt för oss att den är fristående från Skatteverket för att det inte ska råda någon tveksamhet när det gäller trovärdigheten i den exekutiva verksamheten. Enskilda borgenärer som begär verkställighet av sina fordringar ska inte kunna uppfatta myndigheten som jävig när deras fordringar konkurrerar med myndighetens egna skattefordringar.

Till sist, herr talman, vill jag påtala vikten av att administrationerna för skatt, tull och exekution bedrivs enligt vedertagna rättsliga principer för att upprätthålla trovärdigheten hos medborgarna och respekten för den enskildes integritet.

Anf. 103 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Dagens debatt handlar om Tullverket, Skatteverket och kronofogdemyndigheterna. I begreppet tull ingår också en del av Kustbevakningen.

Från Centerpartiets sida har vi ingen avvikande mening beträffande anslaget till tullen, då förslaget överensstämmer ganska väl med det förslag som vi lade fram i vår vårbudget.

Studerar man tullens verksamhet ser man att den har en serviceinriktad framtoning som stimulerar en enkel gränspassage samtidigt som det ska finnas ett så effektivt gränsskydd som möjligt. Det är, som vi ser det, en bra inriktning.

Narkotikabeslagen ökar, vilket verkligen visar på behovet av tullens arbete. I år har närmare 220 kilo amfetamin, närmare 20 kilo opium och närmare 460 kilo cannabis beslagtagits. Samhällsnyttan med tullen är alltså framträdande. Ett annat dagsfärskt exempel på tullens värde är kontrollen av importen av fågel- och fjäderfäprodukter.

Prot. 2005/06:37
24 november

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

Det är självfallet en ständig avvägning när det gäller vad som är rätt nivå för tullens anslag. I Centerpartiet bedömer vi att nuvarande nivå är rimlig i dagsläget.

Beträffande kronofogdemyndigheten ser vi att verksamheten bör kunna effektiviseras något och föreslår, i likhet med alliansen i övrigt, en schablonbesparing om cirka 1 % eller 15 miljoner kronor.

När det gäller Skatteverket avvisar vi regeringens akademikersatsning som innebär att verkets anslag ska ökas med hela 225 miljoner kronor i syfte att jaga skattefuskare med mera. Vi tycker att regeringen tänker fel på flera sätt. Det är uppenbart att regeringens satsningar på särskilda arbetsinsatser med statliga pengar för till exempel Skatteverket återkommer med fyraårsintervaller, med tydlig koppling till våra riksdagsval som ju sker med samma intervaller. Den gamle s-ekonomen Klas Eklund har ju klarsynt konstaterat att det pytsas ut pengar till hushållen vart fjärde år för att stimulera konsumtionen. Det kan alltså framstå som ett sätt att värva röster samtidigt som arbetsmarknadsstatistiken förbättras genom sådana här åtgärder. Man kan med fog fråga sig: Var finns långsiktigheten i det här förslaget?

När man som regeringen främst via mer eller mindre kontrollerande metoder angriper problemet med skattefusk tycker vi inte att man riktigt har förstått grunden till problemet. Har man ett krångligt skattesystem som till delar och allt starkare saknar legitimitet och därmed acceptans i de breda folklagren, då behöver man vidta sådana här åtgärder för att tvinga medborgarna in i den byråkratiska fällan. Det är så man kan tolka regeringens förslag.

Har man en fastighetsskatt som är godtyckligt baserad, har man en förmögenhetsskatt som är tillämpbar på dem som inte kan använda hålen i nätverken men som släpper de stora fiskarna fria, har man en ovilja att förenkla skattereglerna och skatterna för idrottsföreningar och folkrörelser och har man en direkt ovilja att tvätta svarta jobb till vita, som tveklöst ROT- och RUT-satsningarna gör, då måste man i stället skapa ett avancerat kontrollsamhälle.

Från Centerpartiet ser vi det här mer som ett spel för gallerierna i ett system som fungerar allt sämre.

Herr talman! Från Centerpartiet har vi valt att inte delta i beslutet i det här ärendet eftersom principen bakom budgetsystemet är sådan att andra förslag om anslag än vad som framgår av budgetbeslutet inte får framföras i kammaren. Jag avstår från att yrka i anslagsfrågan.

Anf. 104 ULLA WESTER (s):

Herr talman! Förvisso är det oppositionens roll att kritisera och komma med motförslag. Det är naturligtvis ingenting som jag ifrågasätter, alldeles tvärtom. Men jag tycker ändå att det är synd när kritiken mot majoritetens politik ibland i stället så att säga hamnar på myndigheterna. Detta gäller dock inte Folkpartiet; Gunnar Andrén gjorde en klar åtskillnad.

Enligt min mening förtjänar personalen på Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket i stället beröm, och det med råde. Inom respektive verksamhetsområde tillhör de faktiskt världseliten när det gäller effektivitet, service och rättssäker hantering. Trots att dessa myndigheter nyligen genomfört stora omorganisationer har de klarat att ytter-

ligare förbättra sin service. Lyssna till exempel till företagen vad de tycker om det nya Tullverket. De säger att det har blivit både enkelt och smidigt att bedriva handel över gränserna. Dessutom har Tullverkets personal förmått öka narkotikabeslagen. Det nya arbetssättet, som inte är fullt utvecklat ännu, tycks fungera väl. Där är jag överens med Ulf Sjösten.

För inte så många år sedan satt vi alla och envar och slet med våra inkomstdeklarationer i februarimörkret. I dag är det få som upplever denna uppgift som betungande. Från och med nästa år blir det ännu enklare för företagen. Vi här i kammaren kommer nämligen inom kort att fatta beslut om införande av ombudsdeklarationer. I och med denna reform slipper företagare att underteckna sina skattedeklarationer. Det kan i stället ett utsett ombud göra, till exempel det enskilda företags revisor. Därmed försvinner en massa pappershantering.

Som vanligt vill vi socialdemokrater öka anslagen till tull, skatt och exekution med respektive 50, 225 och 9 miljoner. Både Tullverkets och Skatteverkets brottsenheter får nu pengar till att anställa många fler för att ytterligare förstärka de viktiga kontrollfunktionerna. Men pengar är inte allt. Vi vill också utöka vissa befogenheter för både Skatteverkets och Tullverkets personal.

Både Kristdemokraterna och Moderaterna lägger tung kritik särskilt på Skatteverket. Hanteringen är inte rättssäker, dundrar Ulf Sjösten och vill samtidigt minska anslaget med 100 miljoner rakt av. Jag ska gärna svara Ulf Sjösten en gång till med att jag tycker att det är oerhört viktigt med rättssäkerhet. Jag oroar mig inte för rättssäkerheten vad gäller Skatteverket. Jag tror att Ulf Sjösten refererar till den dom i Europadomstolen som gällde skattetilläggen. Kritiken gällde förvaltningsdomstolarna i mycket högre grad än Skatteverket.

Kristdemokraterna lägger dimridåer kring sina besparingar med en, som de själva benämner det, etisk diskussion. Med eller utan etik är de i alla fall beredda att minska Skatteverkets anslag med 380 miljoner och kronofogdemyndigheternas med 15 miljoner. Det är mer än så som är svårsmält. Kristdemokraterna skriver följande i sitt särskilda yttrande "att de svenska administrationerna för skatt, tull och exekution måste orientera sig mot de rättsliga principer som trots allt är etablerade och målformuleringen för polikområdet Skatt, tull och exekution bör ändras till att ligga mer i linje härmed".

Hur jag än läser den meningen, herr talman, uppfattar jag en alldeles förödande kritik mot våra myndigheter. Min etik säger mig att om man slår så hårt som Kristdemokraterna gör bör man också ge exempel på dessa myndigheters påstådda brott mot rättsliga principer.

Kristdemokraterna föreslår alltså en nedskärning med 380 miljoner på Skatteverket. Samtidigt hyllar de skattekontrollen. Hur går då detta ihop? Jo, deras lösning är att det hårdbantade Skatteverket ska inrikta sig mot att upptäcka verkliga skattebrott. Läsaren av det särskilda yttrandet får tyvärr inte information om den kristdemokratiska definitionen på vare sig "verkliga" eller "overkliga" skattebrott.

Det är med vemod jag måste fråga vart det gamla folkrörelsepartiet Centern har tagit vägen. De säger, som vi hörde, nej till en förbättrad skattekontroll genom att med ett hugg ta 225 miljoner från myndigheten.

Prot. 2005/06:37
24 november

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

De tycker att de pengar som majoriteten vill tillföra Skatteverket till nyanställningar kan användas på ett bättre sätt.

Politiska prioriteringar kan man förvisso alltid diskutera. Men ett förslag som majoritetens som både förstärker skattekontrollen och underlättar det generationsskifte som myndigheterna står inför och som därtill ger över 400 unga akademiker ett viktigt och utvecklande jobb tycker jag är ett oerhört bra sätt att använda våra skattepengar på.

Centern skriver "att Skatteverket inte fortsättningsvis bör anslå medel till annonskampanjer som försvarar det socialdemokratiska högskattesamhället". Den meningen tål verkligen att begrunda, herr talman.

Är det möjligen ungdomskampanjen där Skatteverket varnar ungdomar för att hamna i svartjobbsfällan som Centern menar? Eller är det de riktade kampanjer som innehåller råd och stöd till nystartade företag? Eller är det kanske kronofogdemyndigheternas informationsprogram som syftar till att hindra att ungdomar hamnar i skuldfälla? Som sagt kan man verkligen undra vart Centerpartiet är på väg.

Mot Folkpartiets anslagsförslag har jag inga invändningar, utom möjligen när det gäller finansieringen. De vill öka Tullverkets anslag, men de gör det utan att skära i Skatteverkets anslag. Tyvärr går de samma väg som de andra borgerliga och vill plocka bort 15 miljoner från kronofogdemyndigheterna. Det besparingsförslaget är förresten det enda förslag där den så kallade alliansen står enig. I allt övrigt spretar förslagen åt olika håll.

Jag har läst avsnitten som handlar om Tullverket i Kristdemokraternas motion och särskilda yttrande, och jag läste noggrant, men jag måste säga att jag inte riktigt hittar någon röd tråd. Lars Gustafssons anförande kunde inte heller räta ut mina frågetecken. Kristdemokraterna skriver att regeringen bör avsätta resurser för att utveckla kompensatoriska åtgärder. Vi kanske ser olika på saken, men enligt den förhärskande uppfattningen är det just till kompensatoriska åtgärder som Tullverket använder hela sitt anslag. Men om nu Kristdemokraterna tycker att anslaget är för lågt, varför tillför de i så fall inte mer pengar till tullen?

Folkpartiets motion och reservation gällande Tullverkets uppgifter och inriktning är däremot en intressant läsning, trots att de flesta förslagen är bättre begagnade och har behandlats i Gränskontrollutredningen eller är aktuella i den snart klara Inregränslagsutredningen, som för övrigt leds av en folkpartist. Icke desto mindre är det en engagerad motion.

Tullverket självt vill få ökade befogenheter att kontrollera resandes identitet. Man vill också få ökade möjligheter att begära in uppgifter från transportföretag. Utan att på något vis vilja föregå utredningens förslag tycker jag att det låter både rimligt och vettigt. Så långt är vi alltså överens med Folkpartiet om ökade befogenheter.

Orsaken till att jag ändå kommer att yrka avslag på reservationen är andemeningen i den. Medvetet eller omedvetet omvandlas tulltjänstemännen raskt till någon sorts nästan-poliser. Det är helt fel väg att gå, menar jag.

Samarbetet mellan tull och polis är oerhört viktigt, för att inte säga nödvändigt. Men poliser saknar tullarnas kompetens och tvärtom. Nog är det bättre att koncentrera och vidareutveckla respektive myndighets kompetens i stället för att splittra där till slut alla är ganska bra på allting,

men ingen riktigt bra på någonting. Samverkan är i stället det kitt som ökar både kompetens och effektivitet.

Jag tycker mig ana att flera partier mer eller mindre tonar ned den ena delen av Tullverkets uppgifter, den som benämns effektiv handel. Enligt min mening är det viktigt att komma ihåg att den helhetskunskap om flödet av varor och tjänster över gränserna som bara Tullverket besitter är nödvändig också för brottsbekämpningen. För att kunna söka efter det illegala flödet måste man ju ha kunskap om det legala. Dessa båda verksamhetsdelarna, effektiv handel och brottsbekämpning, hänger alltså samman och kompletterar varandra på många sätt.

Fru talman! Med detta vill jag avsluta med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

Anf. 105 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Sverige har världens högsta skattetryck. Jobb flyttar tyvärr ut från Sverige i en snabb takt. Vi har en internationell högkonjunktur, men Sverige lånar till sin budget.

Det jag övergripande vill visa på i den här repliken är att Socialdemokraterna öser ut pengar ett år före valet, inte främst för att göra det lönsammare att arbeta med lägre skatter för låg- och medelinkomsttagare eller för att göra företagens villkor bättre så att konkurrenskraften ökar och många fler jobb kan skapas i svenskt näringsliv. Pengarna används i stället för att inrätta olika typer av statligt finansierade extrajobb inför valet, plusjobb med mera. Akademikersatsningen för en kvarts miljard till Skatteverket är samma andas barn.

Centerpartiet tror främst på generella insatser för lägre skatter till medborgarna och till företagen för att få i gång företagsamheten och skapa jobb den vägen i stället för att hålla fast vid världens högsta skattetryck och den hårda pressen på småföretagen.

Det är mot den bakgrunden som vi avvisar kvartsmiljarden till den tillfälliga akademikersatsningen, och det är ett led i en genomtänkt strategi med många fler jobb. Vi tycker att den är feltänkt. Håller inte Ulla Wester med om det?

Anf. 106 ULLA WESTER (s) replik:

Fru talman! Nej, det håller jag verkligen inte med om. Till skillnad från Centerpartiet ordnar vi socialdemokrater detta med jobben. Vi prioriterar det högst.

Det är lite underligt, men när man läser Centerpartiets särskilda yttrande i det här ärendet inleder man jättetjusigt med att beskriva kampen mot arbetslösheten, men sedan säger man nej. Man gör en helomvändning och säger nej till 400 tjänster på Skatteverket, 420 arbetstillfällen fördelade ute i landet.

Sedan är det tydligen någon sorts principer kring detta. Men jag förstår inte varför de principerna inte gäller Tullverket. Där gör vi exakt samma akademikersatsning som vi vill göra på Skatteverket. Varför duger det den ena men inte den andra gången? Vad är för principer som Centerpartiet håller sig med?

Om man som Staffan Danielsson pratar om småföretag tycker jag att man också måste börja prata om skattekontroll. Om det är någonting som är viktigt för de små företagen är det ju skattekontroll.

Prot. 2005/06:37
24 november

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

Men jag kan konstatera att Centerpartiet säger nej till 420 tjänster som skulle kunna förbättra läget oerhört mycket.

Anf. 107 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag ger Ulla Wester rätt i att vi säger nej till 420 nya tjänster till Skatteverket. Vi tror inte att det löser Sveriges arbetsmarknadsproblem.

Jag noterar att Ulla Wester säger att om något är viktigt för Sveriges småföretag så är det en ökad skattekontroll. Där skiljer vi oss åt. Om något är viktigt för Sverige är det att få fler småföretag som vågar anställa och inte räds utökade sjukförsäkringskostnader och så vidare, vilket ger jobb i det privata näringslivet i hård konkurrens ofta på internationell grund. Det ger resurser till den offentliga sektorn – vård, skola och omsorg – och till Skatteverket. Det är vår medicin.

Vi vill skapa jobb genom att sänka skattetrycket. Vi har världens högsta skattetryck. Vi vill skapa ett bättre företagsklimat och tillsammans med våra bröder och systrar i alliansen vill vi ge skattesystemet legitimitet. Vi vill sänka och ändra fastighetsskatten. Vill ta bort den orättvisa förmögenhetsskatten som släpper igenom de stora fiskarna men som träffar alla andra. Den som vill kan komma undan den.

Vi vill tvätta svarta jobb vita via ROT-avdrag och Rutavdrag för hushållsnära tjänster. Vi vill rätta till sådana orimliga förmögenhetsskatte regler som lex Uggla. Den vägen vill vi gå och inte den väg som Socialdemokraterna slår in på som går ut på att behålla världens högsta skattetryck och anslå pengar i statsbudgeten till riktade statliga tillfälliga jobb i stället för att få fart på näringslivet. Där ingår akademikersatsningen som ett led i ett större paket, det vill säga de 55 000 jobben som vi kommer att få höra väldigt mycket om fram till valet.

Det vore bättre om man inriktade sig på alliansens politik. Därför kritiserar jag satsningen på Skatteverket.

Anf. 108 ULLA WESTER (s) replik:

Fru talman! Det enda som vi hör från alliansen är att man vill sänka skatter för dem som redan har jättemycket pengar. Särskilt vill ni åt förmögenhetsskatten samtidigt som ni vill införa avdrag för hushållsnära tjänster. Dessa hushållsnära tjänster måste vara någon sorts orakel. De används till allting. De ska vända Sveriges ekonomi. Jag förstår bara inte hur ni tänker.

Min fråga var: Vart har det gamla folkrörelsepartiet Centern tagit vägen? Den frågan blir än mer nödvändig att ställa.

Vad står Staffan Danielsson här och säger? Han säger att det inte är viktigt med skattekontroll, att det inte spelar någon roll för de små företagen hur konkurrenssituationen ser ut på marknaden. Det är någonting alldeles oerhört.

Jag känner nästan sorg. Man kan inte prata om att värna de små företagen om man inte också värnar om att se till att de kan verka i en miljö med sund konkurrens.

Anf. 109 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Fru talman! När det gäller långa handläggningstider hos Skatteverket har Sverige fällt i EG-domstolen. Det stämmer mycket väl. Jag tror att

det generellt sett fortfarande finns problem med långa handläggningstider. Därför har vi moderater satt fokus på den här frågan.

Jag upplever det inte som en kraftig kritik mot Skatteverket. Jag är lite överraskad över att vi får kritik för att vi vill bedriva rättssäkerhetsarbete för de enskilda människorna. Det tycker jag är en konstig inställning av Ulla Wester och socialdemokratin. Men å andra sidan förstår jag den. Det är ju traditionell socialdemokratisk politik i botten.

Jag har ju fått svar från Socialdemokraterna. Jag tackar för det. Rättssäkerhetsarbete som initieras av riksdagen när det gäller skatteprocessen är inte intressant. Tack för svaret.

Min fråga till Ulla Wester gäller skattebrottsenheterna. Det är den del av ekobrottsbekämpningen som för närvarande växer i Sverige. Ekobrottsmyndigheten säger upp personal och finns dessutom bara i halva Sverige. Organisationen är otydlig och ineffektiv och gör att ekobrottsbekämpningen i stort blir lidande.

Vad tänker ni socialdemokrater i regeringsställning göra för att ekobrottsbekämpningen i Sverige ska bli en samlad kraft mot den inofficiella svarta ekonomin i Sverige?

Anf. 110 ULLA WESTER (s) replik:

Fru talman! Det är inte konstigt att Ulf Sjösten inte tycker att han får svar på sina frågor när han gör sådana tolkningar. Det var ju inte riktigt det jag sade. Men låt oss lämna det därhän och koncentrera oss ytterligare på frågan om rättssäkerheten.

Alldeles uppenbart gör ni moderater en koppling mellan ekonomiska resurser och rättssäkerhet. Med det menar jag att Moderaterna vill öronmärka 4 miljoner av Skatteverkets anslag till att främja rättstryggheten. I nästa andetag tar ni 100 miljoner och 15 miljoner från kronofogdemyndigheterna. Det är inte lätt att hitta någon övertänkt linje i den politiken.

På vad sätt skulle rättssäkerheten öka om man tar bort 100 miljoner? Det skulle vara intressant att få reda på.

Jag tror att Ulf Sjösten håller med mig om att skattekontroll är en ganska arbetskraftsintensiv verksamhet. En besparing på Skatteverket betyder rimligen per automatik att skattekontrollen går ned. Det är tydligen ni moderater beredda att göra. Ni tycks göra det hand i hand med svenskt näringsliv.

På vilket sätt ökar rättssäkerheten om färre skattebrott kan upptäckas och beivras?

Anf. 111 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Fru talman! Som jag sade tidigare fick jag ju ett svar när det gäller rättssäkerhetsfrågorna. Jag är fullt nöjd med det. De är inte intressanta för Socialdemokraterna så det har jag klarat av.

Jag hade en annan fråga till Ulla Wester. Den gällde skattebrottsenheterna och ekobrottsbekämpningen i Sverige. Vad tänker ni göra för att vi ska få en vassare och mer effektiv ekobrottsbekämpning i Sverige med tanke på att det för närvarande bara är skattebrottsenheterna som växer i Sverige? Ekobrottsmyndigheten säger upp personal och finns bara i halva Sverige. Det är ineffektivt och vi får inte full kraft i de medel som vi satsar på ekobrottsbekämpningen för närvarande.

Vad har ni för strategi?

Prot. 2005/06:37
24 november

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

Anf. 112 ULLA WESTER (s) replik:

Fru talman! Ja, inte har vi något moderat strategi. Ni tar bort ungefär 200 anställda från Skatteverket. Vi vill tillföra 420. Bara det är en stor skillnad.

Ekobrottsmyndigheten har omorganiserats och kommer att bli både skarpare och vassare. Jag tror att Ekobrottsmyndigheten kommer att fungera alldeles utmärkt. Det har den gjort hittills och jag tror att den kommer att bli ännu bättre.

Jag vill ändå passa på och kommentera det som Ulf Sjösten sade om den gigantiska satsning som Moderaterna gör på Tullverket – hela 50 miljoner. Vad Ulf Sjösten glömde att berätta är att Moderaterna också vill dra in Tullverkets inkomster från offentligt rättsliga avgifter. Av denna stora fantastiska satsning på Tullverket blir det faktiskt inte många kronor kvar.

Anf. 113 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag tänker använda mitt anförande till att något kommentera de särskilda yttranden som finns i betänkandet.

Frågan om ofinansierade uppgifter hos Skatteverket är en ganska intressant fråga som dök upp i debatten. Jag skulle vilja haka på den. Vi ska nog alla begrunda det som Skatteverket säger till oss. Jag tycker att vi också ska begrunda de anslag som alliansens partier vill lämna inom det här utgiftsområdet. Det gäller både Skatteverket, kronofogdemyndigheten och Tullverket var och en för sig, men också tillhopa.

Undertexten till detta är naturligtvis att Skatteverket vill ha mer resurser till sin verksamhet – Vilken myndighet vill inte det? – bland annat för att upprätthålla rättstryggheten. När jag såg listan om mer resurser funderade jag på vilka planeringsförutsättningar alliansen tänker ge Skatteverket de kommande åren.

De anslag ni har spretar ganska rejält. Det är allt från oförändrat anslag till minus 380 miljoner kronor. Den signalen till en myndighet som har väldigt viktiga arbetsuppgifter är ju inte positiv på något sätt, och den är framför allt inte vägledande för den framtida verksamheten. Det här är inte någon verksamhet som lever på anslag år från år. Här behöver man en lång planeringshorisont. Vad säger alliansen om det?

Jag kan inte låta bli att tänka på att flera av alliansens partier står här och säger att man kan dra ned på anslagen till Skatteverket för att man vill ta bort någon skatt och något förslag. Tänker ni inte på att ni i era förslag kommer med nya förslag till skatter och avdrag. Ni kallar det jobbvdrag, riskkapitalavdrag, nystartsjobb och Rutavdrag och allt möjligt. Jag har inte kunnat värdera dem var och en för sig och sett vad de skulle betyda för Skatteverket.

I någon mening innebär ju det också merarbete för Skatteverket. Det är en intressant tankegång. Frågan är om alliansens partier har funderat något kring detta.

När det gäller Kristdemokraternas särskilda yttrande har även jag funderat på vad skillnaden är mellan verkliga och överklaga skattebrott. Det skulle vara intressant att få det utrett. Kristdemokraterna begärde ingen replik på Ulla Wester. Vi får se om Kristdemokraterna begär någon replik på mig så att vi kan ha en diskussion kring detta.

Skatteverket har ganska nyligen presenterat en rapport kring skattebrott och vad de egentligen består i och hur man vill fortsätta arbetet och hur viktigt det är att få resurser att göra det.

Då kommer man över på Centerpartiets särskilda yttrande. Man pratar om resurser för att kunna bekämpa skattefusk. Centerpartiet, som uppenbarligen just nu inte är i kammaren, säger att man inte vill att Skatteverket ska få de här 225 nya akademikertjänsterna som verkligen skulle kunna hjälpa till att bekämpa skattefusk.

Skatteverket säger självt att man vill använda en del av dessa pengar till informationsverksamhet och till att underlätta nyföretagandet. Detta är på något sätt Centerpartiets bästa gren, i alla fall om man får säga det själv. Men detta säger man just nu nej till. Det vore intressant att kanske ha en debatt om den här frågan.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 114 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Marie Engström ställde en mycket konkret och rak fråga om hur vi inom alliansen ser på anslaget till Skatteverket. Anledningen till att det inte behandlas i någon av motionerna från Folkpartiet, Kristdemokraterna, Moderaterna eller Centerpartiet är att vi nu behandlar Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets skattepolitik.

Det är alldeles riktigt att om det blir en annan skattepolitik, kommer detta naturligtvis att påverka anslagets storlek och så vidare. Om den situationen skulle uppstå att vi kommer i regeringsställning och tar bort förmögenhetsskatten, kommer vi naturligtvis att fråga Skatteverket hur mycket man kommer att tjäna in på att slippa hantera den frågan. Det är precis som när ni tog bort arvs- och gåvoskatten. Då tjänade man in pengar på administrationen av detta.

Men vi kan inte i den här debatten ta ställning till en alternativ politik som ännu inte föreligger. Nu är det den politik som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet står bakom som vi debatterar. Därför kan vi inte ta ställning till den hypotetiska fråga som Marie Engström ställde. Det är mitt svar.

Anf. 115 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Gunnar Andrén talar om en alternativ politik som ännu inte föreligger. Det kanske är det som är alliansens problem just nu, nämligen att man inte har någon politik att föra fram. Vilken politik är det som ni vill föra om ni eventuellt kommer i regeringsställning? Det är det som jag försöker sätta fingret på också i mitt anförande.

Här handlar det inte om *ad hoc*-politik eller om att göra små populära utspel, utan här handlar det om en viktig myndighet som naturligtvis måste få sina anslag och som är beroende av att ha en väldigt lång planeringstid. Det är faktiskt så det fungerar.

För att lite grann använda Gunnar Andrén's egna metoder tog jag fram några nya skatteförslag som också leder till ökad administration för att visa på att även ni har en hel del förslag som faktiskt skulle öka Skatteverkets kostnader. Men dessa kostnader har ni inte heller beaktat. Jag använde alltså lite grann Gunnar Andrén's egen debatteknik.

Prot. 2005/06:37
24 november

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

Anf. 116 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis riktigt att om man lägger om skattepolitiken påverkar det själva Skatteverkets sätt att arbeta.

Det är fortfarande ni som samverkar med regeringen, och då har ni alla möjligheter att fråga Skatteverket vilka effekter rent administrativt som det ena eller andra förslaget får. Den möjligheten, Marie Engström, saknar faktiskt den nuvarande oppositionen. Vi kan inte lägga ut utredningsuppdrag på en statlig myndighet. Det är faktiskt förbehållet regeringen. Vi kan möjligen gå till riksdagens utredningstjänst. Men jag tror att det är alltför långtgående.

Jag kan försäkra Marie Engström om en sak, nämligen att det blir ganska radikala förändringar inom skattepolitiken. Det är det som jag tror att svenska folket kommer att vara intresserat av att ta ställning till. Nu diskuterar vi själva Skatteverket. Det är också viktigt för många. Men det är mycket viktigare att vi får en modern och effektiv skattepolitik som gör att företag och så vidare kan växa, så att vi får fler jobb i det här landet. Jag tror inte att det blir så mycket på Skatteverket men i vanliga företag som producerar viktiga saker. Skatteverkets hantering tror jag att vi kommer att kunna klara av. Jag har goda förhoppningar på den punkten, liksom jag, som har framgått av den här debatten, hyser förtroende för regeringens sätt att göra avvägningar när det gäller den nuvarande skattepolitiken. Vi har som sagt inga yrkanden utöver vad regeringen och samarbetspartierna har lagt fram i den här debatten.

Anf. 117 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag har litet svårt att förstå att ni med hänvisning till att ni bara har riksdagens utredningstjänst att vända er till inte skulle kunna presentera en sammanhållen politik i de frågor som vi nu diskuterar inför kommande mandatperiod. Det tycker jag är en klar brist hos alliansens partier. Det tycker jag att man kan konstatera, i varje fall om man lyssnade på de självsäkra anföranden som hölls här i kammaren i går när det gällde hela budgetpolitiken. Då lät det på ett helt annat sätt. Då handlade det om den politik och den kunskap som ni har och som ni vill vidareutveckla. Då skyllde ni inte på att ni hade för lite resurser eller att ni bara hade, som Gunnar Andrén sade, hade riksdagens utredningstjänst att lita till.

Anf. 118 ÅKE BERGBÄCK (fp):

Fru talman! Lördagen de 12 november vid 14-tiden körde en bil med släp av vägen söder om Jockfall i Överkalix kommun. Stora mängder dieselolja, närmare bestämt så kallad rödolja, rann ut i Kalixälven.

Om detta hade inträffat i centrala Stockholm hade alla tidningar haft krigsrubriker: Stor naturkatastrof i centrala Stockholm. Åtgärder krävs av politikerna.

Men det är ett avstånd, både fysiskt och mentalt, mellan Överkalix och Stockholm. Det som hände var att smugglare av finsk dieselolja hade för bråttom och körde av vägen. Olyckan var framme, oljan rann ut i Kalixälven, och bovarna smet.

Smugglingen av dieselolja är omfattande mellan Sverige och Finland. Tullens resurser i Haparanda är helt otillräckliga för att kunna övervaka vad som förs in. Och smugglarna känner till detta. Därför annonserar de

ogenerat efter kunder i lokalpressen. Svenska statens kontrollmöjligheter görs därmed till åtlöje.

I grunden finns bara en lösning på detta, nämligen en anpassning av den svenska skatten till finländsk nivå. Den lösningen har finansministern avvisat. Finansministerns förslag till anslag till Tullverket innebär i praktiken att tullens möjligheter i Haparanda att effektivt kunna ingripa mot dieselsmugglingen avvisas. Det anser jag att Sveriges riksdag ska vara medveten om, därest en majoritet godkänner regeringens förslag till anslag för Tullverket.

Finansministerns förslag till anslag till tullen innebär vidare att fler miljökatastrofer kommer att inträffa. Det är bara en tidsfråga, säger räddningschefen i Överkalix. För detta bär riksdagen ansvar.

Folkpartiet har anvisat en annan politik. Det är jag som kalixbo, norrbottnensbo och miljövän glad och stolt över. Jag undrar: Kan verkligen socialdemokraterna, miljö- och vänsterpartisterna i denna kammare vara nöjda?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

10 § Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag m.m.

Föredrogs

miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU3

Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag m.m. (prop. 2004/05:150, redog. 2004/05:RRS21 och RRS24).

Anf. 119 SINIKKA BOHLIN (s):

Fru talman och ärade lyssnare och tv-tittare! Detta betänkande med nästan 700 sidor och 224 reservationer är kanske inte någon rysare men dock en mycket läsvärd följetong, och det ska vara en följetong. Vi har skrivit många avsnitt tidigare och kommer att komma med nya avsnitt. Arbetet för en bättre miljö kommer nog aldrig att ta slut i denna kammare. Det dyker upp nya problem som vi inte har kunnat förutse men som vi måste försöka lösa, för framtida generationers skull.

Trots att miljösituationen i många avseenden har förbättrats under senare år kvarstår svårlösta problem som innebär risker för människors hälsa. Det råder stora svårigheter inom ett par områden där det är osäkert om det är möjligt att nå målen inom en generation.

Sveriges övergripande mål är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. De 15 miljökvalitetsmål som riksdagen antog år 1999 gör den miljömässiga dimensionen i begreppet ”hållbar utveckling” tydlig.

År 1999 uttryckte vi oss på följande sätt: Detta är en ny struktur i miljöarbetet. Det är delmålen snarare än de allmänt formulerade miljökvalitetsmålen som kommer att utgöra underlag för miljöpolitiska åtgärder och prioriteringar inom olika samhällssektorer.

Då beslutade vi också att regeringen skulle återkomma till riksdagen med redovisning och förslag angående delmålen. Det är därför vi i dag står här i kammaren redo för en livlig debatt.

Prot. 2005/06:37
24 november

Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.

Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag m.m.

Från år 1999 har vi följt upp delmålen i olika propositioner, förbättrat och lagt till nya delmål.

I detta betänkande görs en fördjupad utvärdering av systemet med miljö kvalitetsmål och delmål liksom de tre åtgärdsstrategierna effektivisering av energianvändning och transporter, giftfria och resurssnåla kretslopp samt hushållning med mark, vatten och bebyggd miljö som antogs av riksdagen år 2001.

Vi föreslår

att systemet kompletteras med ett sextonde miljö kvalitetsmål, Ett rikt växt- och djurliv, med tre delmål,

att det för de nuvarande 15 miljö kvalitetsmålen antas fem nya delmål, att 17 delmål får en ändrad lydelse och att nio delmål utgår samt

att kostnadseffektiva åtgärder utnyttjas inom de tre strategierna för att bidra till att flera mål kan uppnås på samma gång och till att även andra politiska mål kan uppnås.

Det nuvarande systemet med miljö kvalitetsmål är, som sagt, väsentligt mer överblickbart och fungerar effektivare än den tidigare målstrukturen inom miljöområdet.

Fru talman! Att det finns åsikter om vår miljöpolitik syns tydligt i detta betänkande. Det finns, som sagt, 224 reservationer. Det ska bli intressant att höra var skiljelinjerna för den framtida miljön finns mellan olika partier. Finns det en gemensam väg framåt i vårt sätt att tänka, eller finns det sju olika vägar?

Anf. 120 LARS LINDBLAD (m):

Fru talman! Jag måste erkänna att jag är lite matt efter två och en halv timmes EU-debatt här tidigare i dag. Men jag ska göra vad jag kan för att ladda om och försöka vara engagerad i den här debatten, som ju är väldigt spännande.

Från och med i dag, fru talman, har vi en helt ny situation i svensk miljöpolitik. Miljöpolitiken har varit en av grundstenarna i samarbetet mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Men i dag faller ytterligare ett område från vänsterkartellens samarbete. Medan Allians för Sverige arbetar allt tätare i allt fler frågor går vänsterkartellen i motsatt riktning och splittras i allt fler beståndsdelar.

I dagens betänkande manifesteras det i att bara Socialdemokraterna och Vänsterpartiet står bakom miljömålspropositionen. Miljöpartiet ställer sig vid sidan av. Det har de gjort så till den milda grad att de i dag går fram med, om jag har räknat rätt, inte mindre än 135 reservationer. Socialdemokraternas vice utskottsordförande, Sinikka Bohlin, som nyss var uppe i talarstolen, uttryckte sig så här i en intervju i Sveriges Radios Ekot: ”Det är naturligtvis tråkigt eftersom miljöpolitiken är det som vi började samarbeta kring med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. På något sätt ger det en splittrad bild av den svenska miljöpolitiken.”

Jag kan bara instämma i Sinikka Bohlins besvikelse över att det måste vara tråkigt för de tre vänsterpartierna att denna grundläggande samsarbetsfråga nu inte längre ingår i samsarbetsavtalet – detta tillsammans med EU-frågor, utrikesfrågor och andra frågor där man i vänstersamarbetet inte mäktar komma överens. Men på en punkt vill jag rätta

henne: Detta ger inte en splittrad bild av den svenska miljöpolitiken, utan detta ger en mycket splittrad bild av regeringens samarbete med Vänstern och Miljöpartiet.

Ert budskap till väljarna mindre än ett år före valet är att ni går till val på en helt öppen miljöpolitik eftersom ingen politisk bedömare kan tro att Socialdemokraterna i nästa val kommer att nå egen majoritet i riksdagen och det knappast verkar rimligt att det sönderfallande Vänsterpartiet skulle räcka som regeringsunderlag. Att ni inte kommer överens om miljömålen innebär att ni går till val utan en gemensam grund för miljöpolitiken. Det betyder att väljarna inte kommer att få svar på frågan om vad er politik kommer att innebära under nästa mandatperiod.

Er riktning är mera splittring. Den borgerliga alliansens riktning däremot är tydlighet och, i kontrast till vänstern, ett allt tätare samarbete. Vi påbörjade i våras en spännande resa när vi satte oss ned och lyckades komma överens om miljömålen. Detta har lett till inte mindre än 43 gemensamma reservationer i dagens betänkande. Vi har nu lagt grunden för en gemensam miljöpolitik. På det sättet har vi underlättat för en eventuell regeringsbildning efter valet 2006.

Låt mig, fru talman, få föregripa en del av våra politiska motståndares ord i deras inlägg senare i debatten. De kan rimligen inte ifrågasätta vår enighet när det gäller miljömålen. Kanske kommer någon att försöka, men det är i så fall ett oärligt sätt att betrakta vår politik.

Inte heller finns det någon möjlighet att angripa vår enighet när det gäller vår syn på miljöbalken. Men vi har sett tydliga exempel på att motståndarna i statsbudgeten försöker lyfta fram våra skillnader på miljöområdet. Låt mig öppet och ärligt säga att det finns vissa skillnader i våra budgetförslag – det gör det – men mitt första svar till er är: Glöm inte att skillnaden mellan de borgerliga partierna motsvarar ungefär 0,2 % av den totala budgeten. Det är den defactoskillnad som finns mellan de olika borgerliga partierna relativt hela budgetens storlek.

Låt mig också svara er att vi i alliansen har samma grundsyn när det gäller hur ett samhälle ska byggas. Alla fyra tror vi på marknadsekonomi, tillväxt och demokrati som grund för en god miljöutveckling. Vi delar alla synen att dynamiska styrmedel, till exempel handeln med utsläppsrätter, är att föredra framför mer av fiskala miljöskatter.

Nu har vi en gemensam plattform för miljömålspolitiken och dess styrmedel och åtgärdsprogram, så jag är inte det minsta orolig för att vi inte ska komma överens om återstående utmaningar framöver. Kanske tar vi redan före valet några kliv till i enighet i de här frågorna.

Riktningen är alltså klar för oss: mer av samarbete och samordning. Den rörelseriktningen är vårt samarbete ensamt om i denna kammare.

Fru talman! Låt mig också säga några ord om vår utskottsöverenskommelse med Miljöpartiet. Det är väldigt spännande att kartan nu delvis ritas om något. Vi i alliansen är mycket glada över att Miljöpartiet agerar så självständigt att de nu röstar för hela tolv av alliansens förslag. Det innebär, som sagt, att regeringens proposition faller i dessa delar och att våra tolv fempartireservationer går igenom, vilket skärper propositionen på ett antal punkter. Det gäller alltså att vi trycker rätt vid omröstningen i morgon här i kammaren.

Jag ska sedan något gå in på innehållet i alliansens gemensamma politik, men det är svårt att i ett kort anförande redovisa alla våra resone-

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

mang kring ett betänkande på 677 sidor och där det finns 224 reservationer, varav 43 är alliansreservationer.

Våra förslag till ändringar av miljömålspropositionen syftar till att skärpa regeringens arbete med att nå en bättre livsmiljö. Vi föreslår bland annat snabbare åtgärder mot höga halter av partiklar, och vi kräver att delmålet om marknära ozon skyndsamt ska ses över. Vi föreslår två nya delmål om dioxin och kadmium i livsmedel. Vi lyfter även fram behovet av ett barnperspektiv i miljöarbetet. Vuxnas miljö är oftast normen i dagens miljöpolitik.

Vi är kritiska till hur regeringens arbete med revidering av miljömålsarbetet har presenterats. Det är för oss en gåta varför regeringen inte presenterar alla 16 miljömål i ett svep. Det första målet, klimatmålet, borde åtminstone ha lagts fram som proposition vid det här laget. I regeringens propositionslista var den aviserad till oktober månad, men den har fortfarande inte lämnat departementet. Att riksdagen inte får hela bilden av alla 16 målen gör det svårare att se den samordning mellan de olika målen som är naturlig. Men ni kanske har svårt att komma överens om den propositionen också. Vi får se.

För oss i alliansen är det internationella perspektivet i miljöarbetet direkt avgörande för om vi ska komma framåt med Sveriges miljöutveckling. Till skillnad från vänsterkartellen anser vi gemensamt att EU är världens bästa internationella miljöorganisation. Inget annat samarbete har samma kraft att ta tag i gemensamma miljöproblem och leverera bindande regler för länderna som ingår. Klimatfrågan, utsläpp av försurande och övergödande ämnen, kemikalier, livsmedel, sjöfartens miljöpåverkan och kärnsäkerhet är områden där vi är helt beroende av andra länders agerande. Vi hade inte haft en chans att påverka andra länder om vi inte hade varit med i EU. Det är också frågor som har direkt koppling till de svenska miljömålen. Vi hade önskat ytterligare fokusering på EU-åtgärder i miljömålsarbetet, till exempel efterfrågar vi att den internationellt påverkade förurningen och övergödningen av våra hav ska hanteras med hjälp av ett europeiskt system med handel med utsläppsrätter för till exempel svaveloxider och kväveoxider.

Till slut är vi kritiska mot att den svenska miljöpolitiken som vi uppfattar den är alltför spretig. Det är för många styrmedel som ska verka mot samma mål, många olika åtgärder med otydligt fokus och alltför många direktiv till våra myndigheter. Inte minst uppföljningsarbetet haltar betänkligt, vilket kritiseras av bland andra Riksrevisionen.

Nu kommer mina kolleger i alliansen att vidareutveckla de frågor som jag här har berört lite kort. Eftersom vi är helt överens kommer bilden av alliansens prioriteringar och samarbete säkert att klarna under eftermiddagens debatt här.

Fru talman! Som jag tidigare har nämnt finns det möjlighet att i morgondagens votering fälla regeringens och Vänsterpartiets proposition på inte mindre än tolv centrala punkter. Jag vill därför yrka bifall till följande reservationer: 3, 7, 8, 15, 21, 25, 55, 71, 77, 90, 168 och 224. Givetvis står vi bakom alla övriga reservationer som vi har i detta betänkande, men vi tyckte att tolv reservationer skulle räcka för att kammaren ska bli nöjd i morgon.

Avslutningsvis vill jag tacka mina kolleger i Allians för Sverige för ett mycket gott samarbete i arbetet med vårt alternativ i miljömålsarbetet.

Det bådär gott inför framtiden. Dessutom vill jag tacka Miljöpartiet och Åsa Domeij för ett mycket konstruktivt samarbete i utskottet kring alla dessa delmål som vi nu har valt att gå samman om, i syfte att skärpa regeringens proposition.

Anf. 121 SVERKER THORÉN (fp):

Fru talman! Det finns en svensk miljöpolitisk myt som behöver avlivas. Den liknar myten om att det var socialdemokraterna och inga andra som såg till att Sverige fick rösträtt, demokrati och välfärd och hänger naturligtvis samman med ett alltför långt, nästan obrutet maktinnehav. Det är myten om att miljö- och naturresurspolitiken skulle vara ett vänsterprojekt men även att inget hände eller kommer att hända vare sig före eller efter Miljöpartiet.

Som folktopartist vet jag att liberaler stod på barrikaderna och fanns i främsta ledet i kampen för införande av demokrati och allmän rösträtt här i landet. På samma sätt var och är det med natur- och miljövården. Kopplingen att miljöhänsyn, naturskydd och ekologiskt hållbar samhällsutveckling är förutsättningar för mänsklig överlevnad gjorde liberaler både på riks- och lokalnivå tidigt. De tog initiativ till och medverkade bland annat till att nationalparker inrättades och något senare att både hackspettar och älvar räddades.

Striden för de outhygga älvarna tar Folkpartiet även i dag. Förra våren gällde det Långforsen i Jämtland. Nu är det Voymån i Västerbotten som hotas. Liberaler insåg också tidigt demokratins, marknadsekonomins och teknikens möjligheter. Miljökonsekvensbeskrivningar, miljöavgifter och utsläppsrätter – de senare då förlöjligade – förkastade av både socialdemokratin och Vänstern – är andra av våra förslag som visat sig vara verkningsfulla instrument på väg mot en ekologiskt hållbar samhällsutveckling.

Det finns alltså en obruten grön linje i Folkpartiets lokala, regionala och rikspolitiska arbete i program, rapporter och motioner. Likaså finns det en blå, havsmiljöpolitisk linje ända sedan 70-talet då bland andra Per Ahlmark agerade för behovet att skydda våra hav och kuster mot olja. Den blå linjen har denna mandatperiod vuxit till en havsmiljöoffensiv där vi i utskottsinitiativ, KU-anmälningar, motioner, program och rapporter försökt driva på för att få fram skarpa förslag i stället för den regeringspolitik som enligt några bedömare havererat och enligt andra gått i stå. Varken Östersjön eller Västerhavet kan vänta.

Vårt främsta krav sedan tre år är att de första mest akuta delarna i en marin strategi ska tas fram. Det mötte regeringen i år med att presentera en lista på ytterligare ett trettiotal utredningar. Vårt, och många, många kustbors krav att ribban inte skulle läggas för lågt med för få och låga krav på speciella skyddsåtgärder när Östersjön klassas som särskilt känsligt havsområde har ignorerats. Då regeringen inte vågade utöka listan med ytterligare effektiva skyddsåtgärder fick man förhandla bort en av de få riktigt viktiga åtgärder man vågat föra fram, nämligen att flytta den tunga fartygstrafiken utanför Hoburgs bank och Norra Midsjöbankarna. Det är inte bara Sverige som behöver en ny regering – Östersjön kan inte vänta!

Vid den 14:e parlamentariska Östersjökonferensen i Vilnius i augusti fick vi parlamentariker från samtliga Östersjönationer ett starkt mandat

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljösmål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

att gå hem och verka för att just ytterligare effektiva skyddsåtgärder utökas i klassningen av Östersjön som ett PSSA-område. Miljöminister Lena Sommestad, på vilket sätt behandlades den här frågan vid Östersjöländernas miljöministermöte här i Stockholm i går och vad tänker regeringen göra för att snabbt få listan med skyddsåtgärder utökad?

Fru talman! En samlad allians presenterade i juni en gemensam miljömålsmotion som svar på den miljömålsproposition en splittrad vänsterkartell då levererade. Vi ville på 17 områden skärpa, förändra eller föreslå nya delmål. När vi i morgon går till omröstning om miljömålspropositionen kommer Allians för Sverige tillsammans med Miljöpartiet att få majoritet på tolv punkter och förbättra regeringens förslag. Bland de punkter där vi får majoritet finns nya delmål för partiklar, delmål om dioxin i livsmedel, delmål om olycksrelaterade oljeutsläpp och inrättandet av en hållbarhetskommision. Miljöpolitik är inget vänsterprojekt!

Fru talman! Hållbar utveckling måste bli mer än ord. Det är många utredningar och rapporter som de senaste åren framfört kritik mot miljöpolitiken och arbetet för att nå hållbar utveckling. Nu senast i Riksrevisionens styrelses redogörelse för miljömålsrapporteringen till riksdagen. Där får nuvarande system och struktur svidande kritik. Den uppföljningen mot miljömålen och rapporteringen från uppföljningen ska vara centrala underlag för riksdagens miljöpolitiska beslut.

Riksrevisionens granskning visar bland annat att viktiga delar i rapporteringen saknas, att rapporteringen inte följer riktlinjerna och att den har allvarliga brister eller är svårtolkad. Dessutom ges olika budskap i olika rapportering, miljöproblemens orsaker ges inte tillräckligt utrymme och målkonflikter behandlas nästan inte alls. Som om detta inte var illa nog påpekar Riksrevisionen att Miljömålsrådet, som är satta att utvärdera och komma med förslag på förändringar ”inte har en ställning, sammansättning eller uppgifter som är väl balanserade till varandra”. Hur troligt är det att de generaldirektörer som sitter i rådet kommer att kritisera eller komma med förslag till radikala förändringar i den egna eller kollegernas verksamhet?

Fru talman! Miljöpolitiken måste ständigt utvärderas och resultaten av dessa utvärderingar måste ge faktiska konsekvenser. Detta har inte regeringen klarat. Den socialdemokratiska politiken har hittills gått ut på att lägga till och dra ifrån utan att våga ifrågasätta om organisation, styrmedel och systemet som helhet bidrar till det man vill uppnå. Om miljöarbetet ska få fortsatt stöd av alla i samhället och arbetet för hållbar utveckling ska få en nytändning, krävs rejäl förändring av utvärdering och uppföljning av miljöpolitiken. Det är och har varit Folkpartiet liberalernas budskap hela denna mandatperiod.

Fru talman! Vi har föreslagit att en oberoende expertkommision, en hållbarhetskommision, ska tillsättas för att se över vilka effektiviserings- och moderniseringar av organisation, regelverk och styrmedel som behöver göras för att underlätta arbetet mot ett hållbart samhälle och skapa en miljödriven tillväxt. Man ska just ha det ifrågasättande uppdrag som nuvarande regering inte har vågat ge någon. En sådan oberoende, fristående expertkommision tror vi innebär att ett nytt och viktigt avstamp kan tas för att finna och åtgärda de systemfel som motverkar hållbar utveckling. Det är därför glädjande att det är ett av de gemensamma

allianskrav som stöds av Miljöpartiet och som kommer att få majoritet i kammaren.

Fru talman! Sverige har genom många bidrag haft ett bra miljöpolitiskt utgångsläge, men nu står vi och stampar när vi i stället borde utvärdera, våga ifrågasätta och därefter fokusera. I miljöpolitiken måste vi våga fokusera och prioritera. Vi kan inte göra allt på en gång. Miljömålen och miljömålsarbetet får inte bli miljöpolitikens samvete och hindra nödvändiga akuta satsningar och prioriteringar. Folkpartiet liberalernas prioriteringar har denna mandatperiod varit tydliga. Hållbar utveckling måste bli mer än ord. En tydlig rejäl oberoende utvärdering av miljöpolitiken och klimatpolitik och havsmiljöpolitik har varit i fokus.

Fru talman! Alliansen är en allians för alla politikområden, inklusive miljön, där vi både kan och vill driva en miljöpolitik för framtiden. Det handlar om en miljöpolitik där människan och hennes kreativitet står i centrum för att kunna lösa dagens och morgondagens miljöproblem. Sverige kan bättre. EU spelar till exempel en helt avgörande roll för att Sverige ska uppnå sina miljömål. Men med en som tvekar och två som är emot EU-samarbetet i vänsterkartellen får Sverige inte maximal utdelning på miljöområdet. Vi tror att både hotet från växthuseffekten och hoten mot våra hav kräver en regering som tror på och fullt ut utnyttjar EU-samarbetets möjligheter.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag än en gång citera Al Gores konstaterande vid en klimatkonferens i Stockholm nyligen: *"Political will is a renewable resource."* Den resursen kan förnyas, även i Sverige, vid nästa val. Folkpartiet liberalerna ser fram emot att få medverka till detta.

Jag vill naturligtvis också tacka för det goda samarbetet med mina allianskamrater i arbetet med vår miljömålsmotion och det framåtsyftande arbete som Miljöpartiet har gjort genom att stödja flera av våra reservationer. Jag yrkar naturligtvis bifall till de reservationer som Lars Lindblad har nämnt men står förstas också bakom samtliga övriga reservationer.

Anf. 122 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Kan våra barn och barnbarn i framtiden andas luft som inte ger allergier och astma? Ska de slippa få i sig partiklar som bidrar till hjärt- och kärlsjukdomar och förkortar livslängden? Ska de kunna krypa till sängs utan att upplevelserna under dagen av för hög ljudnivå på dagis eller i skolan eller trafikbuller utanför fönstret portar Jon Blund? Ska våra små oralakrobater kunna stoppa leksaker i munnen och ha kläder på kroppen utan risk för att giftiga kemikalier sprider sig i blodet och i kroppen? Ska de kunna bada i hav och sjöar och dricka vatten utan att riskera hälsan? Ska barnbarnsbarnsbarnen kunna se isberg och glaciärer, och ska de kunna tacka sina förfäder och -mödrar för att vi i tid gjorde vad vi kunde för att heja klimatförändringarna?

Det är detta, fru talman, som dagens debatt om miljömålen handlar om. Det överordnade miljömålet lyder ju: Vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation där de största miljöproblemen är lösta.

Generationsperspektivet ställer barnen i centrum. Om barnperspektivet får dominera utgår vi från att barnen, när de äter, dricker och andas, lättare tar upp kemiska ämnen i kroppen i förhållande till sin kroppsvikt och sin kroppstorlek och att de påverkas mer och lättare av yttre faktorer

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

än vad vi vuxna gör. Om vi utgår från detta när mål och åtgärder formuleras blir det goda konsekvenser för oss alla.

Att ha barnens bästa för ögonen, att välja barnperspektivet i miljömålsarbetet, kan inte vara en fråga om det är mer eller mindre lämpligt utifrån vilka konsekvenser det eventuellt får eller vad det kostar. Det är en tvingande nödvändighet utifrån den barnkonvention som vi så stolt skrivit under men alltför ofta i olika sammanhang bryter mot. I konventionens artikel 3 stadgas som bekant att barnets bästa ska komma i första rummet och att konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd och att vi för det här ändamålet ska vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder. Konventionsstaterna ska vidare, enligt artikel 6, till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

Den allvarliga frågan, till mig själv naturligtvis och till oss alla, vid behandlingen av miljömålen blir då, fru talman: Innebär regeringens och utskottsmajoritetens och för all del reservationernas förslag till beslut som vi föreslås rösta för vid morgondagens votering att vi anstränger oss till det yttersta av vår förmåga att säkerställa barnets utveckling?

Flera mål och delmål är ambitiösa och går barnkonventionens krav till mötes. Men enligt min mening finns det klara brister ur barnperspektivet när det gäller delmålen om marknära ozon och partiklar under miljömålet Frisk luft och delmålen om buller och inomhusmiljö under miljömålet God bebyggd miljö. Glädjande nog kommer allianspartierna tillsammans med Miljöpartiet att, om allt går som det ska, få en riksdagsmajoritet för en skärpning av delmålet om partiklar medan skärpningar av kraven när det gäller marknära ozon och kväveoxider samt frågan om nytt delmål som fokuserar på barns hälsa får vänta tills vi får en regering som baseras på en majoritet i riksdagen för allianspartierna.

Miljömålsrådet säger i sin årliga utvärdering att nuvarande delmål för kväveoxider och marknära ozon inte räcker för att ge ett fullgott skydd mot luftföroreningar och att ett delmål för partiklar är angeläget. Likaså säger Miljömålsrådet att ett ytterligare delmål som tar fasta på höga ljudnivåer för att skydda barn mot hörselskadande buller i offentliga miljöer är motiverat.

Utskottets svar är att det inte behövs några förändringar eller skärpningar, i varje fall inte just nu. Det är sorgligt att man inte tar undersökningar som visar på ökad förekomst av astma och allergi samt sömnstörningar och tinnitus hos barn mer på allvar.

Fru talman! Miljömålen är ett bra instrument i arbetet för en hållbar utveckling och en bättre miljö. Vi är överens om väldigt många av dem, om inriktningen. Det tycker jag är positivt. Därför är det viktigt att det här instrumentet är välstämt, spelar nyanserat och i takt och med rätt noter.

Det måste finnas en dynamik så att inte förtroendet för målen och målarbetet undergrävs. Målen får inte sakta men säkert förvandlas från att vara konkreta och möjliga att nå till att bli mer visioner där uppfyllelsen visserligen inte nås i tillräcklig omfattning eller i rätt tid men ses som något att sträva mot i största allmänhet. Då är det bättre att se sanningen i vitögat och revidera målsättningar och föreslå kraftfulla åtgärder som faktiskt steg för steg leder framåt.

Åtgärdsstrategierna måste också vara mer inriktade på en mobilisering av medborgarnas engagemang. Utvecklingen av miljömålsarbetet får inte fastna i nya feta utredningar om sektorsansvar för myndigheter eller liknande nog så spännande och angelägna saker.

Den kraftfulla och tydliga kritik som Riksrevisionen har levererat när det gäller miljömålsrapporteringen måste tas på större allvar. Propositionens och utskottets kommentarer till kritiken är enligt min mening vaga. Man talar om att analysera *om* styrningen av myndigheterna behöver ses över och *om* rådets ställning behöver anpassas. Enligt Riksrevisionen är det uppenbart att det handlar om *att* detta måste ske, inte *om* det behöver ske. Det är bra att riksdagen kommer att besluta att ge regeringen ett tydligt uppdrag att följa Riksrevisionens olika förslag för att förbättra och förtydliga miljömålsarbetet.

Det är djupt beklagligt, fru talman, att regeringen inte har kunnat samla sig och stödpartierna så att vi i ett sammanhang kan ta ställning också till klimat- och transportpolitiken, som ju har avgörande betydelse för möjligheten att nå många av de miljömål som dagens betänkande och debatt handlar om. På grund av denna senfärdighet eller svårighet – jag inser att det inte är så lätt – är det svårt att veta vilket värde nuvarande miljömål kommer att ha i fortsättningen och om de på goda grunder kan ifrågasättas efter det att klimat- och transportpropositionerna har presenterats.

På inte mindre än tolv områden har allianspartierna tillsammans med Miljöpartiet enats om förslag som förstärker och förbättrar miljömålsarbetet, vilka enligt gällande ordningar vinner majoritet i kammaren vid voteringen i morgon. På ytterligare ett trettiotal områden finns gemensamma reservationer från alliansen. Kristdemokraternas namn står dessutom under närmare 40 andra reservationer. Vi står naturligtvis bakom samtliga dessa reservationer, men jag nöjer mig, fru talman, med att instämma i Lars Lindblads tidigare framställda yrkande om bifall till de tolv fempartireservationerna.

(Applåder)

Anf. 123 KJELL-ERIK KARLSSON (v):

Fru talman! För cirka sju år sedan fattade vi här i kammaren beslut om 15 miljömål. Då som nu var det övergripande målet att vi skulle lösa de stora miljöproblemen inom en generation. Det var då ambitiöst, och det är så fortfarande. De flesta av oss var då i stort sett eniga om målen.

För cirka fyra år sedan fattade vi beslut om delmålen och tog ställning till hur vi ska nå målen samt våra åtgärdsstrategier. Under resans gång har det varit en del turer kring om vi når målen med de delmål och åtgärder som vi beslutade om för fyra år sedan. Nu har en utvärdering skett, och den visar att vi har mycket kvar att göra för att nå det resultat som vi eftersträvar.

Som läget är nu kommer det att bli mycket svårt att nå miljökvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Levande skogar samt Giftfri miljö. Insatserna för att nå dessa svårnådda mål ligger inom transport-, skogs- och jordbruks- samt kemikaliepolitiken.

Vi hoppades på en kraftfull Reachlagstiftning för att hjälpa upp situationen för målet Giftfri miljö. Tyvärr blev den inte så kraftfull som skulle ha behövts, vilket är ett bakslag. Kan vi nu nå målet Giftfri miljö

med en urvattnad kemikalielagstiftning, och vad kan vi göra på den nationella arenan för att möta detta?

Det har nu blivit 16 mål i stället för 15. Det nya mål som tillkommit betecknas Ett rikt växt- och djurliv och innehåller tre delmål. Det finns alltså nu 16 konkreta övergripande miljö kvalitetsmål. Dessa 16 mål ligger fast för att skapa stabilitet och långsiktighet.

Målet Ett rikt växt- och djurliv har tillkommit för att tydliggöra ambitionerna på detta område. Målet handlar om biologisk mångfald och är i stort sett en samling av de delmål som handlar om biologisk mångfald. Dessutom tillkommer flera utgångspunkter och delmål, bland annat om landskapsplanering för att skapa en helhetssyn på landskapets mångfald. Det handlar om att hejda förlusten av biologisk mångfald, om att minska andelen hotade arter och om hållbart nyttjande. Dessa delmål ökar förutsättningarna för att bevara den biologiska mångfalden och för att använda kostnadseffektiva medel.

I den proposition som nu ligger till grund för vårt nästan 700-sidiga betänkande samt i de delmål som nu har förhandlats fram mellan Vänsterpartiet och regeringen tydliggörs vad vi ska åstadkomma med den svenska miljöpolitiken. Vänsterpartiet ser det som en fördel att det finns bestämda och välkända mål som alla kan sträva mot. Nu finns mål och delmål. Vi har ändrat på 17 delmål samt tagit bort 9 delmål. Detta ger oss nu ett redskap för att arbeta med miljöpolitik på alla nivåer i samhället.

Fördelen med målen är att de är tydliga, mätbara och uppföljningsbara. En tydlig ansvarsfördelning mellan olika myndigheter för olika mål och en samordning av arbetet kommer att förbättra arbetet med målstyrning inom miljöpolitiken. Nu kan målen bli ett verkligt redskap och bidra till ett dynamiskt arbete med och i miljöpolitiken.

Ett stort arbete har gjorts i olika delar av landet för att sätta upp regionala mål samt lokala mål. Det finns en bra ambition ute i landet hos många tjänstemän och politiker om att skapa förutsättningar för att leva upp till målsättningarna. De regionala målen bör komma till användning bland annat som grund för kommunala mål, fysisk planering, regional utveckling och kommunala översiktsplaner samt vid tillståndsgivning och miljöbedömningar enligt miljöbalken. Detta sker tyvärr i alltför liten utsträckning nu. Det kan bli bättre. Även näringslivet bör oftare ta in de regionala målen i sina miljöledningssystem.

Fru talman! För att nämna några positiva saker ser Vänsterpartiet det som särskilt positivt att det nu står inskrivet att det fysiska transportbehovet ska minska. Detta är viktigt för att vi ska kunna nå flera av våra miljömål, till exempel Frisk luft, Ingen förorening och Begränsad klimatpåverkan.

Vi anser även att det är nödvändigt att energiförbrukningen ska minska. Det räcker inte med att ersätta med förnybara energislag.

De totala avfallsmängderna ska inte öka. Det betyder i praktiken att avfallsmängderna måste minska. Nu ökar de, och det är inte hållbart ur flera miljöaspekter.

Ökad jämställdhet är också en förutsättning för att lösa miljöproblemen. Vi anser att ökad jämställdhet både nationellt och internationellt är en förutsättning för att nå miljömålen. Det är ju så att män faktiskt belastar miljön mer, och de som drabbas mest av miljöproblemen är fattiga kvinnor.

Skyddade zoner efter vattendrag ska skapas i större skala för att motverka näringsläckage. Åker man runt i Sveriges odlade miljöer ser man tyvärr ofta fortfarande hur jord och näringsämnen rinner i väg och göder till exempel vår före detta Östersjö, numera en alg- och näringssoppa – men ingen fisksoppa, för snart kan soppan vara utan matfisk. Här behövs det ett nära samarbete med övriga Östersjöländer när det gäller näringsläckage, men även för att minska giftutsläppen, slå vakt om havets ekosystem och nå resultat innan det blir för sent.

Fosforutsläppen ska nu enligt delmålet minska med 20 %. Det är ett skärpt delmål som även måste leda till snabba konkreta åtgärder.

Ett skärpt svavelmål där utsläppen ska ned på nivån 50 000 ton är en ambitionshöjning som vi välkomnar.

På det marina området ska det senast 2010 tillkomma 14 marina skyddade områden som naturreservat utöver de fem som ska inrättas under 2005. Därutöver ska det inrättas sju havsområden med permanent fiskeförbud varav tre i Östersjön och tre i Västerhavet. Dessa ska utvärderas 2015. Det sjunde inrättas 2006 och utvärderas 2010.

Havens tillstånd är synnerligen alarmerande. Kraftfulla åtgärder behövs för att försöka rädda något av havsmiljön samt havets naturresurser. Reservat och fiskeförbud är delar av de många åtgärder som behövs. Det behövs ett samlat grepp för att slå vakt om havets ekosystem. Vi måste anpassa resursuttaget till den nu rådande, begränsade lilla resurs som finns av olika arter.

Nu, fru talman, är vi snart framme vid beslut om det arbete som har skett på departement och i utskottet på miljöområdet. Det konkreta miljöarbetet ska fortsätta och förstärkas. Det är nu skillnaderna kommer fram mellan de olika partiernas vilja eller ovilja samt deras ambitionsnivåer i mål, delmål, åtgärder och tidsplaner.

När vi nu har kommit så här långt sållas agnarna från vetet. Olika intressen visar nu sina ansikten eller kort. Tar man miljön på allvar eller är det bara ord? Jag hoppas att alla i vårt utskott tar miljön på allvar. Det ska inte bara gälla ord och retorik utan även ekonomiska resurssammanhang.

I betänkandet behandlas även ett antal motioner från den allmänna motionstiden som berör miljöområdet. Vänsterpartiet har i betänkandet ett antal reservationer, bland annat på områden som klimatmålet, bromerade flamskyddsmedel, ledningsrätt, jordbruksstöd och näringsläckage, nationellt program för bullerbekämpning, rovdjursfrågor, utsläpp från transportsektorn, förnybara drivmedel, dioxinutsläpp, tillsyn av avfallsförbränningsanläggningar samt strandskyddsbestämmelser.

Vänsterpartiet har även en reservation som grundar sig på en följd-motion om delmål 1 om långsiktigt skydd av skogsmark. Reservationen går ut på att all skogsmark i statlig ägo, i bolagsägo och i privat ägo ska inventeras så att vi får kvarvarande skyddsvärda skogar i landet kartlagda. Då kan vi skydda skogar med höga naturvärden innan det är för sent, och den skogen är avverkad.

Fru talman! Slutligen yrkar jag bifall till reservationerna 9 samt 101, men jag står givetvis bakom även övriga reservationer från Vänsterpartiet.

Anf. 124 CLAES VÄSTERTEG (c):

Fru talman! Till att börja med instämmer jag i Lars Lindblads yrkanden från tidigare. Givetvis står jag bakom Centerpartiets övriga reservationer, men jag tror att vi kan nöja oss med att ha tolv punkter som det kommer att vara spännande att votera om i morgon.

Precis som det har sagts tidigare här är miljömålsarbetet en central del i den svenska miljöpolitiken. Vi har också allihop pekat ut att hållbar utveckling är grunden för all tillväxt. Ytterst är vi alla, vi som bor både i Sverige och runtom i världen, beroende av att vi tar ansvar för den natur som vi har fått att förvalta.

Genom att sätta upp mål både på kort och på lång sikt ger vi miljöarbetet en större tyngd. Men då gäller det samtidigt att målen är rimliga, begripliga och mätbara. Det ska också finnas genomtänkta åtgärdsplaner och strategier för att nå dem. Annars är risken stor att miljömålsarbetet blir verkningslöst.

Vi måste sätta miljöarbetet i fokus för att tillväxt och utveckling ska kunna svara upp till en hållbar utveckling. Vi måste sätta den kortsiktiga vinningen i relation till den långsiktiga rikedom som miljöåtgärder ger.

Centerpartiet anser att den miljödrivna teknikutvecklingen utgör en stor potential i detta sammanhang. Miljön som drivkraft skapar nya tillväxt- och utvecklingsmöjligheter för hela det svenska näringslivet. Genom att vi i Sverige använder lagstiftning och ekonomiska styrmedel för att skydda naturen kan vi alltså göra en tjänst för de företag som satsar på miljöarbete och ny teknik.

Men tyvärr präglas det svenska miljömålsarbetet ibland lite för mycket av uppifrånperspektiv – ett perspektiv som är drivet av riksdag, regering och myndigheter. De enskilda människornas och de privata företagens engagemang och delaktighet har kommit i andra hand. Det är här skiljelinjen går mellan den samlade Allians för Sverige och den splittrade vänsterkartellen. Vi visar på ett tydligt ledarskap och på att vi är beredda att ta åt oss av de idéer och tankar som finns runtom i landet. Alla kloka idéer kläcks ju varken i det här huset eller i andra organ på centrala nivåer. Vi ska inte hindra och dämpa den miljödrivna utveckling som det finns möjlighet till runtom i landet.

Fru talman! Miljömålsarbetet är som sagt en central del i den svenska miljöpolitiken. Något försenat har vi nu lotsat fram detta betänkande till riksdagens kammare, och vi ska avgöra i ärendet i morgon. Men tyvärr är inte betänkandet fullständigt, då det kanske viktigaste miljömålet saknas. Att lägga fram en proposition om miljömålen utan att klimatmålet behandlas är minst sagt olyckligt. Vi har fått löften om en klimatproposition, men fortfarande vet vi här i riksdagen inte när vi kan få några förslag på våra bord. Den senfärdighet som regeringen visar med att få en fullständig översyn av miljömålen är ytterligare ett exempel på oförmågan att leverera på miljöområdet. Och det är mycket oroande.

Sverige behöver en tydlig och ambitiös klimatpolitik. Vi behöver en tydlig riktning i våra mål för att också kunna agera på den internationella arenan. Tyvärr är det enda som kommer ut ett antal försöksballonger och diverse löften som fluktuerar och ändras från tid till annan. Jag kan konstatera att regeringens klimatpolitik är mycket snack och lite verkstad. Centerpartiet och även Allians för Sverige vill se till att Sverige tar på sig

ledartröjan i arbetet med att peka ut vilken riktning vi vill att utvecklingen ska ta.

För Centerpartiet är det självklart att arbetet med att minska vår påverkan på klimatet måste intensifieras och att vi måste vara tydliga i våra ambitioner.

I mars 2002, under den förra mandatperioden, beslutade riksdagen om den nuvarande klimatstrategin. Det står att den ska följas upp med kontrollstationer 2004 och 2008. Rimligen avsåg man då att man skulle återkomma till riksdagen under 2004. Av det har vi som sagt inte sett någonting. När återkommer regeringen? Vi står utan en egen, och framför allt utan en aktuell, klimatstrategi.

Vi i Centerpartiet har pekat ut i vilken riktning vi vill gå. Vi vill se ett tekniksifte för en bättre miljö som leder till ett fossilfritt samhälle. Ett steg på vägen är att peka ut tydliga mål och riktlinjer. Men det räcker inte med vackra mål. Det krävs att man fyller politiken med ett innehåll och släpper lös all den skaparkraft och vilja att förbättra miljön som finns hos människor och företag runtom i Sverige.

Vi vill se tydliga delmål på klimatområdet så att vi också kan se att arbetet går i rätt riktning. Det har vi också fört fram i alliansen. Vi har ett ansvar som politiker att visa på ledarskap och skapa långsiktiga villkor för både enskilda individer och företag. Det hade som sagt varit önskvärt om vi kunde ha behandlat samtliga mål samlat, inte minst eftersom klimatområdet på många sätt påverkar de övriga miljömålen.

Fru talman! Jag ska villigt erkänna att jag under de senaste två veckorna inte har ägnat miljömålet särskilt mycket tankegångar. De har varit fyllda av blöjbyten och vyssningar så att min nyfödda dotter ska kunna sova. Men samtidigt har tankarna fyllts av vad jag utsätter min dotter för. Hur mycket kemikalier och hur mycket gifter finns i hennes kropp redan efter två veckor? Hur kan jag som förälder minska utsättandet för henne genom medvetna val? Jag kan konstatera att det inte är särskilt enkelt. Det är inte så enkelt att veta vad de produkter som jag köper innehåller. Det är inte så enkelt att kunna se vilka kemikalier blöjan eller kläderna innehåller.

Därför är det europeiska samarbete som vi nu håller på med och vårt arbete med att få fram en kemikaliestrategi så oerhört viktigt. Vi som konsumenter och individer ska kunna få en större kunskap om de kemikalier som vi utsätts för, men vi ska givetvis också stoppa de mest farliga kemikalierna och minska risken att utsättas för dem.

Nu har vi kommit en bra bit på vägen. Sedan EU-parlamentets beslut har Reach kommit en bra bit på väg. Nu är det upp till ministerrådet att ta över stafettpippen. Det är nödvändigt med en gemensam kemikaliestrategi för att vi ska kunna uppnå miljö kvalitetsmålet om en giftfri miljö. Det är en betydande del. Det visar också på att vi inte kan lösa allting själva. Vi måste ha gemensamma internationella överenskommelser för att kunna nå fram till en bättre miljö. Och där är vi överens inom Allians för Sverige. Vi är överens om att EU är det organ på europeisk nivå som vi ska använda. Vi är tydliga med vilken riktning vi vill att miljöarbetet ska ta på europeisk nivå.

Fru talman! För att min dotter ska kunna få en bättre miljö än den som vi har vuxit upp med krävs det att vi gör tydliga ställningstaganden och sätter upp tydliga mål. Det krävs att vi hittar alternativ till farliga

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

kemikalier. Det krävs att vi producerar en sund och säker mat och använder produktionstekniker som förbrukar mindre råvaror.

Centerpartiets dröm om ett hållbart samhälle omfattar hela världen. Vi måste samarbeta över gränserna för att det ska fungera. Vår vision är ett grönt Sverige där miljötänkandet är en motor för tillväxt och hållbar utveckling. Jag och mina allianskolleger har blivit överens om miljöpolitikens ramverk. Vi är överens om hur miljöbalken ska hanteras.

Miljöpolitiken är ett prioriterat område för Centerpartiet. Fram till valet kommer vi att tydliggöra vad vi vill göra på miljöområdet vid ett regeringsskifte. Vi inom Allians för Sverige har nu börjat beta av punkt efter punkt, och jag är övertygad om att vi kommer att fortsätta med det. Vi kommer att fortsätta med det vid ett eventuellt regeringsskifte efter valet 2006.

Anf. 125 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Claes Västerteg. Jag undrar var miljöpolitiken finns i den så kallade borgerliga alliansen. Finns den i Centern? Är det där den finns? Vilket parti i alliansen är det som har formulerat den, om den nu skulle finnas? Om den finns, fixar ni då även gemensamma budgetmedel till den?

Västerteg tog upp kemikaliepolitiken och miljömålet Giftfri miljö. Då kan man ta fram luppen och försöka se hur de borgerliga partierna har agerat i EU när det gäller Reach. EU är ju något som alliansen håller kärt och ser som ledande och som en vass kraft. De borgerliga partierna i EU, i nära samarbete med kemikalieindustrin, tvingade fram drastiska försämringar av Reach. Dessa försämringar innebär att en mycket stor del av kemikalierna inte kommer att testas ordentligt. Vi kommer därmed inte att få den information som krävs för att finna och kunna ersätta en rad farliga kemikalier. Det gäller främst kemikalier som tillverkas i volymen ett-tio ton, men även för kemikalier som tillverkas i större volymer görs det stora undantag. Dessa undantag drabbar hela EU och därmed även Sverige och möjligheterna att nå vårt mål Giftfri miljö. Detta inger dig också oron för vad som finns i de produkter som du använder till ditt barn.

Man kan undra om alliansen tillhör vetet som man bör ta hand om eller agnarna som man bör sälla bort. Jag vet inte. Det verkar som om vissa kanske borde sällas bort i det här arbetet.

Anf. 126 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är ganska tydligt hur miljöpolitikens utveckling bedrivs i alliansen. Det här betänkandet är väldigt tydligt. Vi är överens om miljöpolitikens ramverk till skillnad från det samarbete som du tillhör. Ni är splittrade i den delen. Här är vi överens om ramverket. Jag sade att vi kommer att beta av punkt efter punkt för att bli än tydligare med vad som är skillnaden mellan Allians för Sverige och vänsterkartellen. Då kommer också väljarna att veta vad som är agnarna. Jag är ganska övertygad om att de kommer att veta det. De kommer att se det ganska tydligt.

Låt mig sedan säga något kort om Reach. Ja, i det arbetet kan man välja att ställa sig på läktaren och stå vid sidan om arbetet eller att försöka ta aktiv del i det och föra utvecklingen framåt och se till att vi över

huvud taget får ett Reach som tar steg i rätt riktning. Jag ska villigt erkänna att jag inte när nöjd med allt. Jag är inte nöjd med hela Reach. Men så är det i ett samarbete. Det blir ett givande och tagande. Om jag inte helt missminner mig röstade också Vänsterpartiets representant i EU-parlamentet för det slutgiltiga förslaget i EU-parlamentet. Detta blir lite som att koka soppa på en spik.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

Anf. 127 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Fru talman! Ja, det är ett givande och tagande. Västerteg säger att han inte är nöjd med kemikaliepolitiken. Nej, det är inte jag heller, men det är frågan om vilket förarbete man gör som leder fram till slutprodukten. De borgerliga partierna har konsekvent arbetat för att sabotera en bra kemikalielagstiftning. Centerns Lena Ek har i EU till exempel gått i spetsen för ett förslag som gör att kemikalieindustrin slipper att ta ansvar för sina produkter. Moderaterna har konsekvent röstat för att förstöra en bra kemikalielagstiftning. Folkpartiet i EU har inte brytt sig om frågan alls.

Anf. 128 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att den här replikväxlingen sker med Centerpartiets representant.

Anf. 129 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Fru talman! Detta ointresse hos majoriteten, och då även hos Centern, för en stark kemikalielagstiftning ger en tydlig bild av vad som väntar vid en eventuell borgerlig valseger, nämligen en miljöpolitik utan ambitioner och utan vilja och förmåga till nödvändiga förbättringar.

Var finns den miljöpolitik som ska bli er gemensamma inför valet? Tittar man på de tolv reservationer som ni har gemensamt med Miljöpartiet finns det väl inte precis någon kioskvältare bland dem.

Anf. 130 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Låt mig börja där Kjell-Erik Karlsson slutade. Nu finns det lite fler än tolv reservationer i det här betänkandet som Allians för Sverige står bakom. Det är några fler. Jag kommer inte ihåg siffran i huvudet för det är så väldigt många. Där är vi överens. Allians för Sverige är överens om hur vi vill att miljömålen ska utformas och i vilken riktning vi vill att miljömålsarbetet ska gå. Ni i vänsterkartellen är inte överens. Det kommer att bli tydligt för väljarna att det är en splittrad vänsterkartell mot en enad Allians för Sverige.

Låt mig kort beröra Reach igen. Jag kan lugnt konstatera att Vänsterpartiet stödde det slutgiltiga förslaget när man röstade i EU-parlamentet. Det blir återigen som att koka soppa på en spik.

Anf. 131 ÅSA DOMEIJ (mp):

Fru talman! Ledamöter och statsråd! Miljöpolitiken är det mest spännande och utmanande området inom politiken eftersom perspektivet är så enormt i både tid och rum. När vi pratar om tidsrymden är en mandatperiod, som vi ofta har i våra huvuden som en ganska lång tid, löjligt kort. Det är någonting vi måste ha i åtanke när vi diskuterar miljöfrågor.

När det gäller människans bristande förmåga att tänka långsiktigt brukar jag tänka på år 2000-problemet som vi hade för några år sedan. Relativt moderna dataprogram behövde göras om, för plötsligt kom vi på att nu var det ett nytt årtusende, och då var det ändå ganska moderna program. Samhället lade ned enorma resurser för att åtgärda detta, eftersom det fanns en så tydlig deadline. Därför blev det gjort. Men i miljöpolitiken finns inte någon deadline på det sättet, och därför når vi sällan målen.

Ibland sägs det också att den här bristande förmågan att nå miljömål, att vi inte fattar tillräckligt många gemensamma beslut som politiker, beror på att många politiker inte förstår icke-linjära förändringar, det vill säga att saker och ting plötsligt, drastiskt kan hända i naturen som en följd av en bristande miljöpolitik sedan många år tillbaka. Det här tycker jag att vi ska fundera på mer och börja uppfatta miljömålen som allvarliga och som något som faktiskt ska nås.

Det är också en utmaning för hela världen, inte minst när det gäller klimatfrågan. I alla tider har mänskligheten haft problem med miljö- och resursfrågor. Men den väldigt speciella situation som vi har nu är att hela världen har stora gemensamma problem. Att då kunna samarbeta alla världens länder, folk och människor tillsammans för att lösa detta är någonting som är oerhört svårt. Därför är det internationella arbetet väldigt viktigt. För att vara trovärdig i ett internationellt arbete måste man också göra mycket på hemmaplan och föregå med gott exempel.

Jag har redan varit inne på måluppfyllelse. Det är väl så att många av oss suckar varje år när Miljömålsrådet rapporterar hur det går med miljömålen, därför att de flesta målen nås ju inte. Det här är den andra stora miljömålspropositionen, och förhoppningen var ju att propositionen den här gången ska bli skarpare när det gäller åtgärder. Men det är där vi i Miljöpartiet ser bristerna i den här propositionen. Om målen är nog faktiskt alla partier i den här kammaren skapligt eniga – men åtgärderna då?

När propositionen lades fram sades det: Ja, men det kommer mer åtgärder i andra propositioner senare som kompletterar det hela, till exempel i den klimatpolitiska propositionen, den transportpolitiska propositionen, propositionen om energieffektivisering och i skrivelsen om ekologisk produktion. Då sade jag, i början av sommaren, när det visade sig att vi i Miljöpartiet inte kunde stå bakom den här propositionen: Det kanske blir så att sent i höst kommer jag, nöjd och glad, i talarstolen att säga: Det blev ju så! Okej, det var lite dåligt med åtgärder i propositionen, men nu har de kommit i de andra förslagen från regeringen.

Men än så länge vet vi inte om det blir så, därför att vi har inte sett de propositionerna än.

Hur är det då med högersamarbetets motion och miljöpolitik? Det är ju också intressant. Det har ju pratats mycket om det i dag här.

Ja, först när de fyra partierna presenterade allmänt hur man såg på samarbetet inför en ny regering kastade jag mig över det första dokumentet. Då saknade jag helt miljöfrågor. Man hade från de fyra partiernas sida inte tillsatt någon sådan här officiell arbetsgrupp för att jobba med det området.

Men sedan blev ju de fyra partierna inspirerade när Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lade fram sitt gemensamma förslag så att man började jobba med en gemensam motion. Och det tycker jag var väldigt

positivt. När jag kastade mig över den motionen och läste suckade jag lite, för även där fanns samma problem: brist på åtgärder för att kunna nå de här målen. När jag läste texten glimmade det till av åtgärder, och jag tänkte: Nu kommer det nog ett yrkande på den här åtgärden i motionen! Men själva yrkandet, hårdvaran som vi skulle fatta beslut om i kammaren, saknades.

Visst är det bra att det förmodligen blir en fempartimajoritet för en del bra skärpningar av målen, men så mycket roligare det hade varit om riksdagen hade kunnat skärpa propositionen på åtgärdssidan! Propositionen är faktiskt inte helt tom på åtgärder, det ska jag inte påstå, men det allra mesta är sådant som vi har förhandlat igenom tidigare i samband med budgetförhandlingar.

Men varför är det då så svårt, det här med åtgärder? Det är ju inte bara den här mandatperioden som det har varit svårt. Det har alltid varit svårt när miljöfrågor har diskuterats. Är det för att vi inte vet vad som bör göras? Nej. Vi vet faktiskt vad som bör göras för att lösa de allra flesta miljöproblem. Det kan finnas vissa undantag, till exempel Östersjön, där vi kanske måste gå in med stora saneringsinsatser, men vi vet inte i vilken omfattning och hur.

Mer kunskap behövs egentligen inte. Det krävs politisk vilja. Mer kunskap kan göra det lättare att lösa miljöfrågorna. Problemet med att det är så trögt på åtgärdssidan handlar om att olika starka särintressen slår sönder miljöpolitiken – särintressen som kanske är hotade eller ännu oftare ser sig hotade av miljöpolitiken. I den politiska debatten är det förlorarna som hörs och vinnarna är tysta, och inom miljöområdet är det ibland så att vinnarna är tvingade att vara tysta därför att de inte är födda än eller kanske är väldigt unga, som Claes Västertegs barn som är två veckor. Då är det inte heller så lätt att göra sin röst hörd – i alla fall inte i den politiska debatten.

Miljöpartiets grundsyn är att vi måste hålla oss inom de ekologiska ramarna och sedan anpassa vår konsumtion och livsstil efter de ekologiska ramarna – vi kan inte förhandla med naturen. Utifrån det ser vi också att man borde jobba på ett helt annat sätt med miljöfrågorna inom politiken. Miljöfrågorna borde ha samma tyngd som den ekonomiska politiken och finanspolitiken inom Regeringskansliet. Finansdepartementet får sätta upp ekonomiska ramar, och man borde ha ett starkt miljödepartement som satte upp de ekologiska ramarna. Då skulle vi kunna få en miljöpolitik där mål och åtgärder hängde ihop på ett helt annat sätt än i dag.

Från Miljöpartiets sida står vi bakom alla Miljöpartiets reservationer, men det har redan yrkats bifall till de reservationer som har chans att få kammarens stöd.

Jag vill också säga att jag tyvärr nog inte kommer att kunna vara med i den här debatten till slutet. Jag beklagar det, utskottskamrater och statsråd, men det beror på att skatteutskottet fick in en debatt med mycket kort varsel före vår debatt, och jag har inte kunnat ordna barnomsorg hur sent som helst med väldigt kort varsel. Det är alltså därför, och absolut inte av ointresse!

Till sist vill jag bara säga att visst ligger det en politisk utmaning i att bestämma sig för mål, men det är den lilla utmaningen. Den stora utma-

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljö mål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

ningen ligger i att bestämma sig för hur man ska ta sig dit och att också göra det.

Anf. 132 ALF ERIKSSON (s):

Fru talman! Detta betänkande kan liknas vid en oljetanker, inte bara därför att det är stort utan också för att innehållet är omfattande och svårnavigerat men i sin last har det som behövs för att nå destinationen. Varje mandatperiod i riksdagen ska kursen kontrolleras och vid behov korrigeras, och om det är nödvändigt måste också en bränslepåfyllning ske. Målet är att vara framme 2020. Då ska vi ha en sådan situation att de stora miljöproblemen är lösta. Den miljömässiga dimensionen för en hållbar utveckling ska vara nådd, och de 16 miljö kvalitetsmålen ska vara uppfyllda. Målet är också att vi inte ska ha något behov av några oljetanker längre. Det ska i alla fall finnas biologiska alternativ för att ersätta det som transporteras i dessa stora skepp.

För att målen ska nås räcker det inte med att kaptenen på skutan känner till kursen. Det finns många hinder på vägen. En del är synliga, men det finns också grund under ytan. Inte ens med hjälp av hela besättningen är det möjligt att upptäcka alla. Nej, alla som bor och verkar utmed sträckan måste vara med för att man ska komma fram utan grundstötning. Det krävs delaktighet av alla.

Hela detta stora projekt går ut på att alla ska vara medvetna om vilka mål vi gemensamt ställt upp, varför det är nödvändigt att komma dit och att det inte är någon annan som kommer att fixa detta. Vi måste göra det själva, var och en efter sin förmåga.

Men då får det inte ske några större avvikelser från grundkursen. Nu har kommuner, länsstyrelser, regioner, statliga myndigheter, näringsliv, ja, i stort sett alla, tagit till sig den kurs som lades fast 1999, när det första beslutet om miljömålsstrukturen fattades här i riksdagen.

Sedan dess har det hänt väldigt mycket. Målen har brutits ned i län, i regioner, i kommuner och i verksamheter. På så sätt är nu väldigt många delaktiga i processen. Men det är också viktigt att alla är med i processen när mål och delmål justeras och fastställs.

Miljömålsrådet gjorde under förra året en fördjupad uppföljning av miljömålen och föreslog en del förändringar. En var att införa det 16:e miljö kvalitetsmålet Rikt växt- och djurliv.

Rådets förslag har varit ute på remiss för att tillvarata de kunskaper och synpunkter som finns ute i landet. Det har sedan legat till grund för de förslag som finns i regeringens proposition. Det innebär att utgångspunkten i regeringens förslag har varit att ta med sådana förändringar som intresserade har haft möjlighet att ha synpunkter på. Andra förslag får vänta till nästa översyn, då de är beredda och allmänheten har fått möjlighet att ha synpunkter på dem.

Det är med viss förvåning man läser vissa reservationer. Det underifrånperspektiv som ibland har varit så fundamentalt i en del borgerliga partier är helt bortblåst. När Nationalkommittén för Agenda 21 och Habitat lämnade sitt betänkande fanns ett särskilt yttrande från de borgerliga partierna: ”Vi anser att underifrånperspektivet måste vara fundamentet i det fortsatta arbetet för en uthållig utveckling och tillväxt.” Vidare skrev man: ”Vi vill starkt poängtera den kommunala självstyrelsens roll i arbetet med Agenda 21 och Habitat.”

Den principen har ni totalt övergivit. Nu behövs det ingen delaktighet, utan här körs alla över med förslag på delmålsförändringar som inte någon har haft några möjligheter att ha några synpunkter på.

Miljöpartiet finns med på en del sådana reservationer. Men ni på den andra kanten gör våld på era tidigare principer. Varför är det så angeläget att köra över folk i delmålsfrågorna?

Vi socialdemokrater är av den bestämda uppfattningen att de mål som sätts upp ska vara realistiska. Det ska vara möjligt att nå dem. I annat fall förlorar hela detta projekt sin trovärdighet. Därför ska det inte vara några önskelistor när målen fastställs. Det är därför också viktigt med den lokala delaktigheten.

Fru talman! Jag ska kommentera några av de 16 miljökvalitetsmålen.

Det första, Begränsad klimatpåverkan, är ett av de fyra mål som är svåra att nå. Det är ett globalt problem, och vi är beroende av vilka åtgärder som vidtas globalt. Detta är förmodligen den viktigaste miljöfrågan av alla. Över 1 000 forskare från över 100 länder som ingått i FN:s klimatpanel är överens om att växthusgaserna påverkar vårt klimat. Aldrig någonsin i någon fråga har forskarna varit så överens som i just klimatfrågan.

Regeringen kommer snart att lägga fram en särskild proposition om klimatpolitiken. Den frågan är så stor att den behöver en egen uppmärksamhet i detta sammanhang.

Regeringen kommer också att behandla flera av de frågor som tas upp i en del av reservationerna. När det gäller reservation 7 om definitionen av målet Begränsad klimatpåverkan är det ganska okontroversiellt – att omräkna 550 ppm koldioxidekvivalenter i atmosfären till en tvågradig temperaturhöjning. Det innebär sannolikt en skärpning av målet. Det går inte av reservationen att framläsa på vilken temperaturnivå ni vill lägga er, och därför är det också oklart var ni vill att målet ska ligga.

Vi kan hittills vara stolta över vår klimatpolitik. Vi har lyckats bryta trenden. Vi har minskade utsläpp och samtidigt en växande ekonomi. Vi kan i det internationella arbetet peka på att det är möjligt, och det är viktigt.

Ett annat mål som är svårt att uppnå är Giftfri miljö. Det svåraste är att hitta alla de gifter som finns i produkterna som säljs på marknaden. Också detta är en i allra högsta grad internationell fråga, eftersom gifterna följer med varorna över gränserna.

EU:s kemikalielagstiftning Reach spelar naturligtvis en stor roll. Den socialdemokratiska uppfattningen är att stärka Reach så långt det är möjligt. Vi behöver det instrumentet för att skapa en giftfri miljö.

Nästa mål, som har en gubbe med sur min i Miljömålsrådets utvärdering, är Ingen övergödning. Det är i den marina miljön som det är svårt. För mark och vatten ser det betydligt bättre ut, och de delmålen är nåbara. Återigen är det länderna kring våra hav som måste komma överens om kraftiga utsläppsreduceringar. Det framgick också i det miljömålsseminarium som vi i utskottet höll i förra veckan att problemen är olika i Östersjön och i Västerhavet. Enligt de redovisningar som lämnades är det framför allt fosforutsläppen som orsakar övergödningen i Östersjön, medan det är kväveutsläppen som är boven i Västerhavet.

Den svenska regeringen har varit starkt pådrivande för att förbättra den marina miljön, och i går togs ett nytt steg genom en överenskom-
melse mellan Östersjöländerna på Haga slott här i Stockholm.

Fru talman! Betänkandet handlar som sagt inte enbart om miljökvä-
litsmålen och de tre strategierna för att uppnå målen. Motioner från tre
allmänna motionstider finns samlade i detta stora dokument. Det innebär
att det knappast finns någon miljöpolitisk fråga som inte är berörd i be-
tänkandet. Det har naturligtvis resulterat i många reservationer som av-
speglar olika intressen. Den borgerliga alliansen har lyckats diskutera sig
samman i en del reservationer. De flesta av dem handlar om delmålsför-
ändringar där partierna vill köra över alla som ska vara med i miljöarbe-
tet och besluta över deras huvud. När vi sedan kommer till åtgärder för
att uppnå målen är det sämre med enigheten.

Det är förstäeligt när man läser de olika partiernas budgetförslag.
Moderaterna vill minska anslaget för att bevara den biologiska mångfal-
den med nära 1 miljard. Folkpartiet och Moderaterna vill minska stödet
till de viktiga klimatinvesteringarna med 350 miljoner. Centern vill öka
dem.

Det är lätt att dra slutsatsen att maktalliansen vill skapa en glättig fa-
sad, men när man tittar bakom den finns det inga gemensamma ambiti-
oner att leva upp till det intryck man vill skapa. Politik handlar om att
skapa förtroende. Jag finner ingen trovärdighet i detta agerande.

I reservation 3 föreslår de borgerliga partierna och Miljöpartiet att en
hållbarhetskommision ska inrättas. Av den uppräknings som görs i reser-
vationen kan man dra slutsatsen att denna kommission ska sköta det
mesta utom utrikespolitiken. Den ska vara fristående. Jag hörde i deba-
ten i dag att den ska vara oberoende. Fristående från vad? Oberoende av
vad? Det framgår inte. Dessutom är det bara Folkpartiet som har upp-
täcktt att kommissionen kostar pengar. Det är ingen annan som har några
pengar i någon budget till någon kommission.

Efter Nationalkommitténs betänkande om hållbar utveckling har det
skett en omorganisering på Regeringskansliet så att ett samordnings-
kansli för hållbar utveckling har skapats.

Till sist, fru talman: Miljöpolitiken är komplicerad. Den spänner över
alla politikområden och den är långsiktig. Den är ofta inte synbar för ögat
och den kräver en målmedveten långsiktig behandling. Det var därför
som jag inledningsvis packade ned helheten i en oljetanker.

Ett ansvarsfullt miljöarbete är inte att visa handlingskraft på en del
synliga områden och låta det andra vara. Ett ansvarsfullt miljöarbete är
att ta ansvar för helheten, låta människorna vara delaktiga i processen
och fastställa tydliga mål så att alla vet vart vi vill komma. Då, fru tal-
man, kan vi inför nästa generation konstatera att målen är uppfyllda och
att det finns annat än olja i tankernas last.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslagen i utskottets betänkande och
avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 133 SVERKER THORÉN (fp) replik:

Fru talman! Alf Eriksson förde själv in oss på ämnet, olja och oljeho-
tet. Alf har tillsammans med Folkpartiet och andra partier i utskottet tagit

initiativ och försökt att ta tag i den här frågan under mandatperioden, vilket är mycket bra.

Det finns en stor oro runt kusterna, och det är inte bara vanliga människor som är oroliga. Även landshövdingar och regioner skriver till både regeringen och oss parlamentariker. Besparingarna har tidigare under mandatperioder hotat skyddet mot oljeolyckor. Man är orolig för vad som ska hända härnäst.

Varför kan inte Alf Eriksson stödja ett nytt delmål angående olycksrelaterade oljeutsläpp? Det är min första fråga.

Anf. 134 ALF ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! När jag nu har Sverker Thorén mitt emot mig vill jag först säga att vi från vår sida hyser fullt förtroende för våra generaldirektörer och våra tjänstemän vid myndigheten. Jag tycker nästan att det är en förolämpning att "skåpa ut" dem på det sätt som Sverker Thorén gjorde i sitt anförande.

Det finns många synpunkter på att förändra delmål framöver. Men det viktigaste är att de får processas, som jag sade i mitt huvudanförande, så att alla får vara med och ha synpunkter på dem och slipa dem så att de blir så effektiva som möjligt. Det är viktigt att alla känner delaktighet i detta.

Vi har delmål på väldigt många områden. De allra flesta – 99 % av dem – är inte uppfyllda. Att börja ändra i dessa delmål innan de är uppfyllda innebär ju inte att det blir någon skärpt miljöpolitik. Det som skärper miljöpolitiken är att man skjuter till resurser för att uppnå målen, och det är det som är det väsentliga i det korta perspektivet.

Anf. 135 SVERKER THORÉN (fp) replik:

Fru talman! Då förutsätter jag att Alf Eriksson i sitt nästa inlägg kommer att berätta om den civilproposition och den trafikpolitiska proposition som ska dämpa min oro och den oro som finns hos befolkningen längs kusten.

Min nästa fråga gäller ett annat område som rör miljö och miljömål, nämligen skydd av vattendrag som jag nämnde i mitt anförande.

Det finns en stor oro i Västerbotten i dag över att det skulle finnas en dold agenda när det gäller vattenkraften både hos Vattenfall och hos Socialdemokraterna. Kommer de orörda vattendragen att fortfarande vara orörda i Socialdemokraternas Sverige? Det har skickats brev till miljöministern i frågan, och det förs en stor diskussion just nu om den orörda Vojmån i Västerbotten. Hur är det med den dolda agendan, Alf Eriksson?

Anf. 136 ALF ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Vi kör inte med några dolda agendor. Vi vill diskutera frågorna öppet så att alla känner delaktighet i dem.

När det gäller orörda vattendrag är det inte aktuellt med någon som helst förändring. Det som sker är att man moderniserar de vattenkraftverk som redan finns. Det finns rätt mycket ström att hämta genom att man byter ut många generatorer från 40- och 50-talen.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

Anf. 137 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Det var lite svepande kommentarer kring brist på konkretion och sådant som jag tycker var någon form av huvudkritik i Alf Erikssons anförande. Det är klart att i viss mån är det svårt att komma med konkreta åtgärder i miljömålssammanhang. Det handlar ju om att fastställa riktlinjer för vilken väg vi ska gå. Ibland gäller det att koppla konkreta åtgärder till detta.

Jag tänkte ta upp ett sådant förslag. Det finns konkretioner i våra förslag och inte minst i de fempartireservationer som har nämnts i debatten. Ett sådant exempel är frågan om miljöcertifiering av drivmedel.

Jag tror att vi alla är överens om att vi behöver komma framåt när det gäller att minska oljeberoendet. Vi kan möjligen ha olika syn på hur det ska gå till, men vi vill nog alla ha en utveckling som leder till att vi använder mer av alternativa bränslen och alternativa tekniker än de som är gängse i dag.

Däremot gäller det ju att göra de rätta sakerna när man går över till de alternativa drivmedlen. Ett förslag som vi i de fem partierna har föreslagit är ju att man kanske bör skilja på alternativa bränslen och alternativa bränslen. Alla alternativa bränslen innebär ju inte med automatik en bättre miljö.

Därför har vi föreslagit att man ska certifiera miljöbränslena. I dagens DN Debatt framförs en ganska hård kritik mot etanol. Jag tror att det finns ett behov av att man genomlyser hur dessa bränslen egentligen ser ut. Vad är bra och vad är dåligt miljömässigt? Därför har vi ställt det här kravet.

Jag vill fråga Socialdemokraterna varför man inte ställer upp på den idén.

Anf. 138 ALF ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Det är en ganska okontroversiell fråga. Det är klart att man måste ha kunskaper. Men det första man gör när man ska ta fram alternativa drivmedel är ju inte att tala om att det drivmedlet inte går att använda. Här måste forskningen ha en chans att ta fram olika alternativ. Jag förutsätter att vi behöver fler alternativ. Vi klarar oss inte med bara ett.

Naturligtvis skulle man kunna titta på det här, men vi gör ju inte någon sådan analys av de fossila drivmedlen. Vi har inte gjort någon livscykelanalys av hur mycket som försvinner i transporter och så vidare. Men då måste man också vara beredd att ta konsekvenserna av en sådan analys. Det finns väl mycket som pekar på att framställandet av etanol ur spannmål inte är det mest effektiva. Gör man en sådan här analys kan det ju också innebära att man måste fatta beslut som kanske leder till att man bryter en långsiktig trend.

Anf. 139 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Men då är frågan vilken modell som Alf Eriksson väljer. I regelverken kring fordon finns det ju en hel del märkligheter, till exempel att man kan anse sportbilar vara miljöklassade. Det är ganska absurt. Det förs diskussioner om att man ska ha mer emissionsstyrda eller mer koldioxidbaserade system.

Bara för att det är ett alternativ till de fossila bränslena behöver det inte vara så att det är tillräckligt bra för miljön.

Man måste ju kunna skilja på de nya bränslen som finns. Man måste veta vad man vill göra. Jag tycker att det är oerhört viktigt att man får in ett system som mäter skillnaden mellan bättre och sämre bränslen, oavsett om det handlar om fossilbränslen och hur mycket man släpper ut och vilken teknik man använder. När det gäller de alternativa bränslena måste man veta vad som är bra bränslen och vad som är dåliga.

Den frågan verkar inte regeringspartiet ha något svar på. Det är lite bekymmersamt. Frågan är hur vi gör skillnaden när vi väljer väg. Vägen framåt kan ju vara fel väg, då gäller det att vända och ta rätt väg.

Anf. 140 ALF ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Vi kan ju inte ha egna system för något som rör sig så mycket över gränserna. Vi måste sträva efter ett gemensamt regelverk för Europa på det här området.

Man får inte argumentera på ett sådant sätt att ingen vågar satsa på forskning och utveckling när det gäller alternativa bränslen. I ett inledande skede i forskningen vet man naturligtvis inte allt. Det här kan lägga en hämsko på utvecklingen.

Låt oss först stimulera till att få fram så många alternativ som möjligt. Sedan får vi utvärdera vilka som är bäst av dem och vilka som har framtiden för sig. Målet är naturligtvis att vi ska ha bränslen som är biologiska och som vi kan ha i ett kretslopp för att driva fordon.

Anf. 141 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag vill återkomma till en av de saker som jag tog upp i mitt anförande, nämligen delmål 8 om inomhusmiljö under miljömålet God bebyggd miljö.

Där finns det en rad luftiga resonemang om behovet av breddning och skärpning av delmålet, men det saknas underlag för att bedöma möjligheten att uppnå målet. Utredningar har tillsatts och saker och ting ska ses över.

Slutsatsen från utskottet är att den nuvarande formuleringen bör kvarstå.

Allianspartierna har formulerat ett förslag till samlat delmål om inomhusmiljöer som rör barns hälsa. Vi föreslår att senast 2010 ska offentliga lokaler där barn vistas stadigvarande ej orsaka kortsiktiga eller långsiktiga negativa hälsoeffekter. Detta gäller problem som buller, radon och närvaro av hälsopåverkande kemikalier i byggmaterial.

Folkhälsoinstitutet, Socialstyrelsen med flera pekar på att många barn i förskolan och skolan dagligen utsätts för skadliga bullernivåer och luftkvaliteter som vuxna aldrig skulle acceptera enligt arbetsmiljölagarna.

Om barnkonventionen och barnperspektivet ska vara vägledande, som generationsperspektivet i målsättningarna ger uttryck för, vill jag fråga Alf Eriksson: Varför måste barnen vänta på mål och åtgärder som skyddar deras hälsa och välbefinnande? Anser du att utskottet till det yttersta av vår förmåga säkerställt barns utveckling när majoriteten säger att den nuvarande formuleringen bör kvarstå?

Anf. 142 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! De behöver inte vänta alls på åtgärder. Det blir inga åtgärder av att skärpa målen. Utan att kunna detaljerna i detta har jag för mig att man inte har uppfyllt de mål som vi redan har satt upp. Det är alltså åtgärderna som på kort sikt är det viktigaste.

Jag ser inte några åtgärder på det här området i alliansens reservationer.

Jag har inte någon som helst avog inställning till den i grunden positiva idén att skärpa delmålet. Låt detta gå ut på remiss. Vid nästa översyn kan vi, vid behov, justera miljömålet på ett sätt som alla tycker är bra.

Jag vill ställa en fråga till Sven Gunnar Persson. Ni har en reservation som talar om att ni ska skärpa partikelmålet. Det skulle ju vara väldigt bra. Men det uppstår problem. Ni talar om att man skulle få bättre förhållanden om man städade gatorna. Ja, det får man. Då kan man uppnå det mål som redan i dag är satt. Om man ska gå längre, och dit som ni talar om, måste man sannolikt förbjuda dubbdäcken.

Då uppstår ett annat problem med trafiksäkerhet, trafikolyckor och så vidare. Har ni tagit med det i bedömningen i ert förslag om skärpning? Här finns ju en målkonflikt om man blir skadad av det ena eller det andra.

Anf. 143 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Alf Eriksson vet ju att det här inte är en proposition som man skriver åtgärdsförslag på inom det område som inte vi behandlar. Det är ju bostadsutskottet som har hand om boendemiljön och inomhusmiljön. Vi sätter miljömål. Vi vill skärpa miljömålet när det gäller barnens hälsa för att vi ska kunna följa barnkonventionen och barnperspektivet.

Flera undersökningar visar att bullret är på en sådan nivå att det kan orsaka tinnitus, hörselnedsättningar, trötthet och sömnstörningar enligt Folkhälsoinstitutet och Socialstyrelsen.

En stor studie bland sjuåringar visar att 13 % har eller har haft tinnitus. Socialstyrelsens miljörapport 2005 visar att stora andelar barn känner obehag av buller i olika miljöer. Miljömålsrådet menar att ett ytterligare delmål som tar fasta på höga ljudnivåer för att skydda barn mot hörsel-skadande buller i offentliga miljöer är motiverat.

Jag menar att utskottet inte har till det yttersta av vår förmåga säkrat barnens utveckling. Det faller tillbaka på majoriteten eftersom man låter nuvarande formulering kvarstå.

När det gäller partikeldelmålet menar vi att man kan få till åtgärder i Sverige i städerna som gör att partiklarna minskar så att vi kan skärpa målet till 2010 från 2015.

Anf. 144 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Vi når inte någon barnkonvention med enbart mål. Det absolut snabbaste sättet att uppnå resultat är naturligtvis att vidta åtgärder. Det tänker vi göra. Under tiden som vi vidtar åtgärder för att förbättra situationen kan vi diskutera ytterligare delmål i framtiden. Vi står på barnens sida.

När det gäller partiklarna visar de utredningar som gjorts på området att vi inte når det skärpta mål som ni pekar på med mindre än att vi tar

bort dubbdäcken. Då står vi i valsituationen i en målkonflikt. Ska vi ta det ena eller det andra?

Vi får hoppas att forskningen kommer framåt och att det blir möjligt att uppnå både trafiksäkerhet och en låg partikel. Men vi är inte där än. Vi vill inte ändra i målet förrän vi är säkra på att det kan uppnås.

Man ska, som sagt, vara seriös när man fastställer mål.

Anf. 145 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Jag blev lite förvånad när jag lyssnade på Alf Eriksson. Han förde på något sätt fram att det är en brist på underifrånperspektiv när man har en annan uppfattning än regeringen. Jag får det inte att gå ihop. Det kanske blir så när man är i regeringsställning att när någon tycker något annat än regeringen är det brist på underifrånperspektiv.

För mig är det här betänkandet, motionen från Allians för Sverige och de 12 reservationer som kan få majoritet i morgon ett exempel på demokrati. Det kan väl knappast vara brist på underifrånperspektiv.

För att lyfta fram just bristen på underifrånperspektiv i detta arbete med miljömålen har vi i vår gemensamma motion lyft fram att vi vill ge kommunerna ett större inflytande över exempelvis de regionala miljömålen.

Vad svarar Alf Eriksson de kommuner, lokala kommunpolitiker eller regionpolitiker i Västra Götaland som är frustrerade över att de inte kan påverka hur länsstyrelsen utformar de regionala miljömålen?

Anf. 146 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Regeringen kunde ha gjort som alliansen och tagit påståendena på dessa tolv områden. Det är ganska okontroversiellt. Man skulle ha kunnat genomföra dessa delmålsförändringar. Men vi gjorde det inte av ett enda skäl som jag har angett, nämligen att det då inte skulle bli någon delaktighet i processen, vilket vi upplever som så viktigt. Alla kommer att få möjlighet att yttra sig över dessa frågor och lämna synpunkter på dem. Det är det som vi menar är så oerhört viktigt eftersom folk då kommer att känna att man har varit med om att bygga upp detta och kommer att ta ansvar för processen. Det missar ni i alliansen. Underifrånperspektivet har ni helt lämnat.

Jag ska passa på att ställa en fråga till Claes Västerteg. Jag hörde att han i sitt anförande påstod att vi inte har någon klimatstrategi. Har Centerpartiet hoppat av det klimatbeslut som vi fattade under den förra mandatperioden, nämligen att vi 2008–2012 ska ha minskat våra koldioxidutsläpp med 4 %? Står Centern inte fast vid den strategi som vi då lade fast?

Anf. 147 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Alf Eriksson ställer frågor, men han svarar inte på mina frågor.

Vi har givetvis inte bara stuckit upp fingret när vi har formulerat våra mål och trott att vi kan förändra den nivån. Det är klart att det finns en underbyggnad av de förslag som vi för fram. Dessa förslag har vi fått från andra människor som har lyft fram dem eller forskat och utvecklat dem.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

Det är inte brist på ett underifrånperspektiv bara därför att man har en annan uppfattning än regeringen.

Återigen vill jag fråga: Vad svarar Alf Eriksson de kommunpolitiker, de som är aktiva på lokal nivå och de regionpolitiker i Västra Götaland som är frustrerade över att man inte kan påverka statens förlängda arm länsstyrelsen vid utformningen av de regionala miljömålen?

Jag möter dessa människor. Det kanske inte Alf Eriksson ska göra.

Eftersom jag ska svara på Alf Erikssons fråga, vill jag avslutningsvis säga att jag snubblar lite på orden. Jag tycker inte att vi har en aktuell klimatstrategi, och vi ser utvecklingen av klimatproblematiken. Enligt många visar det sig att de 550 ppm som Alf Eriksson talade om i sitt anförande inte räcker för att nå en tvågradig ökning. Vi kanske måste ned på 450 ppm. Jag menar alltså att vi inte har en aktuell klimatstrategi, och vi riskerar att förlora möjligheten att ta på oss ledartröjan i det internationella arbetet på grund av regeringens senfärdighet.

Anf. 148 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Om det inte är helt galet med mina matematiska kunskaper måste man nå 550 ppm innan man når 450 ppm om man ska minska någonting.

När det gäller delaktigheten i Västra Götaland kan jag inte svara för vad man gör ute i olika regioner och länsstyrelser. Men det kan hända att Claes Västertegs och mina partikamrater kan påverka det här. Tankarna härifrån i det beslut som riksdagen tidigare har fattat är naturligtvis att så många som möjligt ska känna delaktighet i denna process. Och jag hoppas att man handskas med frågan på det sättet ute bland våra olika myndigheter.

Anf. 149 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Herr talman! ”När det gäller vår miljö finns det ingen individuell framtid, varken för människor eller för nationer. Framtiden är gemensam. I gemenskap måste vi dela den. Tillsammans måste vi skapa den.”

Med dessa ord sammanfattade Olof Palme sitt budskap till världen vid FN:s första miljökonferens i Stockholm 1972.

Miljöpolitik handlar om solidaritet och långsiktigt ansvar. Det är ingen slump att så många socialdemokrater har gjort stora insatser för att utveckla miljöpolitiken – här hemma, i Europa och globalt. Jag tänker på Gro Harlem Brundtland, Birgitta Dahl, Anna Lindh, Kjell Larsson och Margot Wallström. De har visat att en stark miljöpolitik måste förenas med en stark tro på demokrati och social rättvisa.

I dag ska jag tala om propositionen *Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag*.

Miljömålen är grunden för vår miljöpolitik. Vi har i dag 15 miljömål med den övergripande ambitionen att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

I den proposition som vi diskuterar i dag föreslår regeringen ett sextonde miljö kvalitetsmål – Ett rikt växt- och djurliv. Vi utvärderar miljömålen och presenterar också åtgärdsstrategier som visar hur vi ska nå de uppställda målen.

I Sverige är miljömålen i dag en gemensam plattform för miljöarbetet i myndigheter, i kommuner och i ökad utsträckning också i företagen.

Miljömålen utgör också en viktig grund för Sveriges agerande i det europeiska och internationella miljöarbetet.

Vi har haft stora framgångar med miljöpolitiken under de senaste årtiondena. Försurningen har minskat, och övergödningen har avtagit. Ohälsa relaterad till miljön på grund av luftföroreningar har minskat i Sverige.

Genom skärpta krav på utsläpp från industrier, förbränningsanläggningar och trafik har utsläppen av svaveldioxider, kväveoxider, fosforföreningar – liksom nedfallet av tungmetaller som kvicksilver, bly och kadmium – minskat avsevärt. Vår politik har varit, och är, framgångsrik.

Sveriges miljöpolitik får även beröm utifrån, bland annat av OECD. Inte minst miljömålsarbetet uppmärksammas.

Genom miljökvalitetsmålen har det svenska miljöpolitiska arbetet fått en systematik och långsiktighet som är unik i internationell jämförelse.

Sverige har också under de senaste tio åren varit internationellt ledande i utvecklingen av en politik för innovativa ekonomiska styrinstrument i miljöpolitiken. Vi har genomfört en grön skatteväxling som imponerar på omvärlden.

Vi kan visa för klintrogna i andra länder att det går att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring. Som ett av få länder i världen har Sverige redan lyckats minska utsläppen av växthusgaser med närmare 3 % samtidigt som vår bnp har ökat med 28 % sedan 1990.

Det klagas från de borgerliga partierna på att det är för mycket ord och för lite verkstad. Vi har mycket verkstad. Vi har resultat. Det är det som är styrkan i vår politik.

Vi har genomfört en unik satsning på statligt stöd till miljöinvesteringsprogram i landets kommuner som bidragit till en ekologisk modernisering av Sverige. Och vi skördar nu framgångar med våra klimatinvesteringsprogram. Just nu utvecklas runt om i våra kommuner på bred front naturvårdsprogram med stöd av statlig finansiering.

Vi har uträttat mycket, men mycket återstår också att göra.

Med propositionen *Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag* slår regeringen fast att ett fortsatt framgångsrikt miljöarbete bygger på tre pelare:

För det första handlar det om samarbete. Miljömålen är ett gemensamt uppdrag för alla aktörer i samhället.

För det andra handlar det om effektiva åtgärdsstrategier. Regeringen lägger fram tre strategier för hur vi ska uppnå miljömålen.

För det tredje handlar det om internationellt engagemang i EU och globalt. Särskilt arbetet i EU är avgörande för hur vi ska lyckas på miljöområdet.

Samarbete är grunden. Många aktörer bidrar på ett seriöst och aktivt sätt till att nå miljömålen – miljöförhållanden, bildningsförbund och många andra. Några aktörer har nyckelroller. Dit hör kommunerna, näringslivet, länsstyrelserna och sektorsmyndigheterna. Jag vill särskilt betona kommunernas viktiga roll.

Majoriteten av miljöarbetet sker lokalt. Därför lägger vi stor vikt vid att utveckla samarbetet när det gäller miljömålen.

Jag möter ett stort intresse och engagemang och inte alls den kritik som Claes Västerteg talar om.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

De tre åtgärdsstrategierna handlar om effektivare energianvändning och transporter, om giftfria och resurssnåla kretslopp och om hushållning med mark, vatten och bebyggd miljö.

Sammantaget rymmer vår proposition ett mycket stort antal åtgärder. Låt mig nämna några:

Miljöaspekter ska analyseras i alla statliga utredningar framöver.

En nationell åtgärdsplan för att miljöanpassa den offentliga upphandlingen tas nu fram. Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ta fram underlag till handlingsplanen. Statliga företag ska vara föredömen i miljöarbetet. Styrelserna i de statliga företagen ska årligen rapportera hur man arbetar med miljöfrågor.

Havsmiljön får högsta prioritet. Regeringen föreslår att ytterligare 14 marina områden ska skyddas som naturreservat. Sammanlagt blir det nu alltså 19 marina reservat inom de närmaste fem åren.

Regeringen tillsätter en utredning som ska se över ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken med syftet att uppnå en effektiv miljöstyrning.

Utsläppen av partiklar orsakar stora hälsoproblem, inte minst i storstäderna. Över 1 000 förtida dödsfall per år kan bero på partiklar i omgivningsluften. Regeringen föreslår ett nytt delmål för partiklar. En viktig åtgärd för att minska utsläppen av partiklar blir att gynna dieslbilar med partikelfilter.

Den småskaliga vedeldningen bidrar också till allvarliga hälsoproblem. Regeringen kommer att ändra förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd så att kommuner som har problem med småskalig vedeldning kan meddela lokala föreskrifter om utsläppskrav.

Ett nytt sextonde miljö kvalitetsmål införs, Ett rikt växt- och djurliv. Målet innebär att förlusten av biologisk mångfald ska hejdas till år 2010.

När det gäller det internationella arbetet ligger betoningen framför allt på EU. De återstående och allvarliga miljöproblem som vi brottas med i Sverige delar vi med det övriga Europa. Regeringen är fast besluten att vidta de åtgärder och att göra de insatser som krävs för att hantera miljöproblemen på nationell nivå. Men för att klara de svåra och gränsöverskridande miljöproblemen är EU den viktigaste beslutsaren. Under de kommande åren kommer vi därför att fortsatt ägna stor kraft åt att tillsammans med andra progressiva politiska krafter i EU utveckla och skärpa EU:s miljöpolitik. Det är tillsammans, i ett gemensamt arbete, som vi kan skapa en bättre miljö och folkhälsa.

Regeringen kommer också fortsatt att delta aktivt i annat miljöpolitiskt samarbete i närområdet till exempel genom Nordiska rådet, Barentsrådet, Helcom, Arktiska rådet och Östersjöstaternas råd samt internationellt inom FN:s organ och inom ramen för de olika miljökonventionerna.

Jag är stolt över att Sverige i många miljöpolitiska sammanhang har en ledande roll. Vi har redan ledartröjan på. Det gäller till exempel arbetet mot klimatförändringar och det internationella kemikaliesamarbetet:

”När det gäller vår miljö finns det ingen individuell framtid, varken för människor eller för nationer. Framtiden är gemensam. I gemenskap måste vi dela den. Tillsammans måste vi skapa den.”

Herr talman! De borgerliga partierna försöker tappert ge en bild av att de har en gemensam miljöpolitik. Men det höga tonläget står knappast i proportion till de resultat som här visas. Det är inte bara så att enigheten i den motion som lagts fram begränsas till ett antal ganska små frågor, i huvudsak procedurfrågor. När man inte har så mycket att säga kan man ju till exempel kasta sig in i en diskussion om att vi lägger fram en särskild klimatproposition. Det tycker jag är alldeles riktigt att vi gör.

Varje närmare granskning visar också att när det verkligen gäller, som när budgetmotionerna här presenteras, är enighet och gemensamma ambitioner i miljöpolitiken inte intressanta för de borgerliga partierna. Lars Lindblads försök att skyla över detta faktum tycker jag inte räckte särskilt långt. Jag tror inte att det var en slump att miljön glömdes bort när alliansen först presenterade sin politik. Jag tycker att det var ett ganska tydligt uttryck för var miljön finns i alliansens politik.

När det verkligen handlar om att våga ta beslut om åtgärder som minskar miljöpåverkan tvekar de borgerliga. Moderaterna och Kristdemokraterna vill sänka bensin- och dieselskatterna. Moderaterna vill även slopa skatten på bekämpningsmedel. Klimatinvesteringsprogrammen vill moderater och folkpartister helt slopa. Och vad blir det av den gröna skatteväxlingen, som imponerar så mycket på omvärlden, om de borgerliga skulle ta över politiken?

Sverker Thorén gör en historisk exposé för att visa att liberalerna har varit ett progressivt naturvårdsparti. Då är det kanske värt att, vid en historisk tillbakablick, påminna om att högern inte var någon bra part i rösträttsfrågan. Inte heller i miljöpolitiken har de någonsin varit en bra part. Jag kan bara beklaga att Sverker Thorén har så stora förhoppningar när det gäller detta. Historien lär oss någonting annat.

I försöken att måla upp en alternativ gemensam politik slår borgerligheten in öppna dörrar. Man målar upp bilden av en centraliserad regeldominerad svensk miljöpolitik och förordar mer av underifrånperspektiv, ekonomiska styrmedel och öppenhet för olika tekniska lösningar.

Var och en som har granskat svensk miljöpolitik närmare i sömmarna vet att den uppmärksammas världen över just därför att vi har nått så långt när det gäller lokal förankring, marknadsbaserade ekonomiska styrmedel och flexibilitet. Det är människorna i kommuner, i företag, i miljöorganisationer och i föreningar som bär upp miljöpolitiken.

Det kan finnas skäl att påminna om att svenska kommuner har en i ett internationellt perspektiv unikt stark ställning till exempel när det gäller miljötillsyn och miljörådgivning. Kommunerna styr också samhällsplaneringen, som är ett avgörande instrument i miljöarbetet.

I dag pågår ett intensivt strategiskt arbete i många kommuner med miljömålen som bas. När jag reser runt i landet möter jag överallt engagerade medborgare, politiker och företagare som bygger miljöpolitiken underifrån. Det är något som bär mig och som ger mig stor inspiration i mitt arbete på nationell nivå.

Svenska företagare utmärker sig också i ett internationellt perspektiv. OECD:s granskning av svensk miljöpolitik för ett år sedan visar att Sverige har flest miljöcertifierade företag i relation till bnp i världen.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

När vi i dag diskuterar just miljömålen vill jag gärna peka på att den stora poängen med miljömålen är just de möjligheter som de öppnar när det gäller initiativ och påverkan underifrån, inom ramen för en samstämmig nationell miljöpolitik.

Regering och riksdag sätter upp mål och sätter ramar via lagstiftning och ekonomiska styrmedel. Myndigheter, länsstyrelser, kommuner och företag arbetar med målen som riktlinje, men med stor frihet i utformningen av styrmedel och åtgärder.

Herr talman! Jag har svårt att förstå den kritik mot vår miljöpolitik som jag i dag hör från borgerligt håll. Vi har alltid skäl att bli bättre, men talet om systemfel klingar verkligen tomt. Sverige ligger i frontlinjen både i miljöarbetet och i arbetet för en hållbar utveckling. Försöken att svartmåla kan inte ändra på den saken. Vi driver en sammanhållen politik med ambitiösa mål på miljöområdet som skapar en god jordmån för tillväxt och välfärd.

Kraften i en miljödriven tillväxt bär oss. Den bär oss redan, och bär oss långt. Höga krav på till exempel luftkvalitet och vattenrening har gjort våra företag världsledande inom miljöteknik. Förra året ökade miljöteknikexporten med 15 %.

Jag är stolt över att vi för en miljöpolitik som skapar välfärd, utveckling och jobb i hela Sverige. Det är en tydlig och ambitiös miljöpolitik som leder oss mot det mål vi har: att lösa de stora miljöproblemen i samhället inom en generation.

(Applåder)

Anf. 150 SVERKER THORÉN (fp) replik:

Herr talman! Visst har vi kommit långt, och visst delar vi synen på miljömålsstrukturen. Jag kom in på det i mitt anförande, vilket jag hoppas att miljöministern observerade.

Ganska små frågor, ”procedurfrågor”, talar miljöministern om efter det att vi tagit upp den allvarliga kritik som Riksrevisionsverket har visat och pekat på både rapportering och uppföljning och på hur vi hanterar miljömålsarbetet. Detta kom i våras.

Jag försökte på Miljömålsrådets seminarium förra veckan få tydliga signaler om hur man tänkt gå till väga från regeringens sida, om vilka signaler som kommit och om hur vi ska komma till rätta med detta arbete för att komma vidare. Jag skulle mycket gärna vilja höra miljöministerns synpunkter på kritiken. Är den på något sätt berättigad, och vad avser man att göra?

Anf. 151 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Vi har gjort klart, även här i riksdagen, att vi tycker att det är viktiga synpunkter som har förts fram. Det har jag också fört fram när jag har fått frågor om detta i medierna. I den här propositionen ger vi klart besked om att vi kommer att fortsätta arbeta med detta.

Riksrevisionen har lämnat dessa synpunkter. Hade inte Riksrevisionen gjort det skulle vi på andra sätt ha utvärderat vår verksamhet. Så måste vi arbeta. Självklart tar vi dessa frågor på allvar.

Anf. 152 SVERKER THORÉN (fp) replik:

Herr talman! Min nästa fråga handlar om de frågor jag ställde med anledning av målet Hav i balans och de skärpningar som vi har föreslagit där. Det gäller Östersjömötet i går. Vilka initiativ togs för att vi ska få de ytterligare effektiva skyddsåtgärder som vi diskuterade här i förra veckan? På vilket sätt tog miljöministern upp den frågan, och hur avser man att fortsättningsvis driva den så att folket runt vår kust kan känna sig säkra?

Anf. 153 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Jag har diskuterat den här frågan med Sverker Thorén många gånger här i kammaren. Ibland kan jag nästan tycka att det är en brist på realism att gå på gång upprepa samma fråga. Sverker Thorén vet ju att vi arbetar med detta.

Självklart har vi i går tagit upp detta. Det finns också med i våra slutsatser. Vi är eniga om att vi måste fortsätta jobba både med förebyggande åtgärder, det vill säga den typ av åtgärder som vi nu har lagt i PSSA, och med räddningsåtgärder, med förstärkt räddningskapacitet. Arbetet med PSSA och ytterligare åtgärder kommer fortsatt att bedrivas inom ramen för IMO. Vi har sagt att vi ska gå så långt vi kan med ytterligare åtgärder, till exempel för att föra all trafik söder om Hoburgs bank, vilket jag tycker vore önskvärt.

Anf. 154 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Vi har här i dag en allians som är konstruktiv och har skrivit en omfattande motion, som står bakom väldigt många av miljömålen, inriktningarna och delmålen och som ger konstruktiva bidrag för att skärpa och föra vidare. Så möter vi en gnällig och polemisk miljöminister som kan och vet allt och inte behöver lyssna på någon annan, i synnerhet inte någon från alliansen. Det är en lite ovanlig bild. Miljöministern brukar ha en konstruktiv ton.

Miljömålsrådets årliga uppföljning, som heter *För barnens skull*, säger att de nuvarande delmålen för kväveoxid och marknära ozon är ett steg i rätt riktning, men det kommer inte att ge alla barn ett fullgott skydd mot luftföroreningar. Man pekar på vikten av att delmål om partiklar kommer och att detta mål blir tillräckligt skarpt. Delmålet har kommit.

Folkhälsoinstitutets så kallade Bamsestudie visar att av 4 000 undersökta Stockholmsbarn hade 40 % av alla fyraåringar astma eller allergi. Vi vet att dessa besvär kontinuerligt ökar i stora delar av landet. Studier av marknära ozon visar också att en sänkning av halterna skulle minska sjukdomar och förtida dödsfall. Samma sak gäller för studier om partiklar, som ministern hänvisade till. Allianspartierna, delvis tillsammans med Miljöpartiet, vill till skillnad mot regeringen skärpa delmålet för marknära ozon och utsläpp av kväveoxider samt tidigarelägga delmålet som rör partiklar.

Jag vill fråga miljöministern varför hon anser att barnen bör kunna vänta på att få ett bättre skydd mot de luftföroreningar som, enligt så många rapporter, orsakar astma, allergier och förkortar livslängden. Har regeringen till det yttersta av sin förmåga säkerställt barnens utveckling?

Anf. 155 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Låt mig först säga att jag tror att de borgerliga partierna i den mån de formulerar alternativ också får vara beredda på att få mot-hugg. Jag tycker att det var en ganska stark svartmålning av världens i stort sett framgångsrikaste miljöpolitik som vi hörde här. Då får man också svar på tal.

I fråga om de här målen har vi ingen annan uppfattning än Kristdemokraterna och de övriga borgerliga partierna när det gäller vikten av luftkvalitet. Tvärtom. Vi driver de här frågorna mycket hårt.

Vi har lagt målen på den nivå som vi tror är rimlig att uppnå, också i relation till hur omvärlden ser ut. Jag kommer inom kort att fara ned till Bryssel för att diskutera EU:s luftstrategi. Den svenska socialdemokratiska regeringen är såvitt jag i dag vet den enda som kommer att driva krav på högre och starkare krav i den strategin. Vi kommer att gå vidare, och vi kommer självklart att ta till oss detta och arbeta vidare. Vår ambition är att målen ska vara så starka som möjligt.

Partiklar är en av de svåraste frågorna vi har. Alf Eriksson var inne på detta. Det kan kräva åtgärder mot till exempel dubbdäck. En av de viktigaste åtgärderna just nu är att vi i Stockholm, där partikelproblemen kanske är svårast i hela landet, kommer att införa trängselavgifter, som kommer att minska trafiken i Stockholm. Min fråga är om de borgerliga partierna är beredda att ta till även den typen av åtgärder för att få en bättre miljö inne i storstäderna?

Anf. 156 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Herr talman! Vår hållning när det gäller trängselavgifter är tydlig: Det ska vara upp till varje kommun att själv besluta om sådana. Det ska inte tvingas på dem uppifrån.

Jag har inte deltagit i någon svartmålning av regeringens miljöpolitik. Jag har tvärtom stött ambitionerna när det gäller Reach. Jag tycker att regeringen gör ett bra arbete på Europeanivå och till stora delar även i Sverige. Vårt budgetförslag skiljer sig till stora delar inte så mycket från de miljöåtgärder som görs av regeringen. Vi vill skärpa och lägga till lite grann när det gäller bland annat klimatinvesteringar och sanering.

Men i dessa frågor, där vi har förpliktat oss att ha barnens bästa för ögonen och göra det yttersta i vår förmåga för att säkerställa barnens utveckling, tycker jag att man ska våga ta en tydlig diskussion. Finns det en snabbare väg att gå när det gäller partikelproblemen, det marknära ozonet och kväveoxiden? Det handlar om att säkerställa en bättre luft för att minska astma och allergier hos barn, liksom hjärt-kärlsjukdomar – som de kan få när de blir äldre – och förkortad livslängd? Då måste man våga ta diskussionen om vinterdäck och trafiksäkerhet. Vad finns det för alternativ till dubbdäck? Vad innebär fartanpassning? Det handlar också om utbildning i ansvar, hänsyn och trafiksäkerhet.

Jag skulle önska att regeringen gick snabbare fram, i enlighet med alliansens förslag, när det gäller målet om partiklar.

Anf. 157 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Det är bra att Sven Gunnar Persson understryker enigheten. Visst stämmer det att det finns en stor enighet om huvudlinjerna i miljöpolitiken. Det tycker jag är utmärkt.

Jag håller med Sven Gunnar Persson om att det här är oerhört svåra och angelägna problem. Det här är en av de frågor som jag själv tycker är mest skakande – att inse hur dålig luft vi har, inte bara i Stockholm utan i en lång rad andra städer. Vi jobbar väldigt hårt med dessa frågor.

Precis som Alf Eriksson sade finns det många sätt att gå till väga utöver att sätta upp mål. Jag vill understryka att vi, även om vi inte har skärpt målen på det sätt som föreslås, arbetar mycket hårt med dessa frågor. Till exempel har vi jobbat med åtgärdsprogrammen för att se till att det finns sådana i städerna. På byggsidan har vi jobbat med inomhusproblem och luftventilation, där vi har lagt fram förslag. Vi har arbetat med radon, fukt och mögel och en rad andra problem. Det arbetet fortsätter under statsrådet Mona Sahlin. Jag hoppas att vi ska kunna komma längre där.

Som jag ser det är grunden att alla är medborgare. Också barnen är medborgare. Alla våra miljömål och vårt miljöarbete ska vara tillräckligt för alla medborgare. Därför är barnen i regel vår utgångspunkt. Barnen är många gånger de allra känsligaste. Då måste målen sättas efter barnen.

Men vi kommer att fortsätta arbeta hårt. För barnen är särskilt inomhusmiljön viktig. Jag kan försäkra Sven Gunnar Persson att vi har ett stort engagemang i de frågorna.

Anf. 158 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! Jag tycker att miljöministern var lite väl kaxig när hon utropade Sveriges miljöpolitik till världens bästa. Det är alltid lite farligt att säga sådant. Men den är åtminstone i teorin bäst.

Jag brukar komma med kritiska synpunkter – och dem tycker jag miljöministern borde instämma i – när man för en hård klimatpolitik hemma samtidigt som en hel del av de energipolitiska beslut man tar leder till att andra länders statistik förvärras. Eller det kan vara statligt ägda företag som agerar på ett sätt som leder till ökade koldioxidutsläpp och så vidare i andra länder. Så nog har vi en hel del läxor att göra.

Jag vill svara lite grann på åtminstone en del av kritiken mot oss. Det gäller till exempel vår syn på bensinskatten. Där tror jag faktiskt att bilden är att den höjda bensinskatten inte har lett till de miljöeffekter man skulle kunna önska, till mindre bilkörning, utan den har i grunden lett till fattigare medborgare. Det är den kritiken som vi vänder oss emot.

När det gäller kritiken mot alliansens arbete skulle jag vilja säga att det finns en del skillnader. Jag är stolt men inte nöjd när det gäller det här. Jag tycker att vi har lagt en bra grund i det här dokumentet, men det finns mer att göra. Det vill jag erkänna.

Jag ställde en fråga till Alf Eriksson kring det här med miljöcertifieringen. Jag skulle gärna höra miljöministerns svar på den frågan när det gäller miljöcertifieringen av alternativa drivmedel. Vad är hennes åsikt om detta?

En annan fråga som hon nämnde i ett replikskifte var det här med EU:s luftstrategi där miljöministern nu aviserar att hon vill gå vidare. Där skulle jag vilja ställa en fråga. Ett av de konkreta förslag som vi har i vår motion handlar om att vi på Europainivå ska introducera ett handelssystem för den typen av utsläpp som rör till exempel svavel eller kväve. Vad tror ministern om att försöka komma framåt på den vägen när det gäller hennes kolleger i Bryssel?

Anf. 159 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Låt mig först säga något när det gäller bensinskatterna. Det finns två goda skäl till bensinskatter. Ett är att förorenaren ska betala, som är en grundprincip, och vi vet att transporterna inte betalar sina miljökostnader. Därför finns det skäl att ha en rejäl skatt på bensen. Vi vet också att i ett land som USA, som inte har de bensinskatter som vi har i Europa, är bilåkandet och konsumtionen av bensen mångdubbelt större. Det gäller även utsläppen av växthusgaser. Så det hjälper faktiskt.

Jag tycker att det här är grundläggande om man går ut, som de borgerliga partierna nu gör, och säger att man tycker att det är väldigt viktigt med de ekonomiska styrmedlen. Då måste vi också våga ta i dem.

Miljöcertifiering av miljöbränslen är en fråga som vi vid något tillfälle har tittat på. Vad jag ser som vägen framåt just nu är snarare att vi ska se till att vi har bra miljökrav på de förnybara bränslena. Den diskussion vi har haft i dag om etanolen, till exempel, handlar ju om att vi har lite för dålig kunskap om hur utsläppen ser ut. Dock säger våra experter att vi inte alls har någon anledning att bromsa det här. Däremot driver vi nu på EU-nivå att vi ska se till att vi för alla miljöbränslen, etanol och andra, får avgaskrav och andra krav som är utformade för de här drivmedlen. Vi har också ställt särskilda krav på att man ska se på kallstarterna och se till att det fungerar bättre. Jag tror alltså på en EU-gemensam politik när det gäller krav på miljöbränslena.

Här måste Sverige också gå före därför att vi ligger så långt fram. Det är inte så många som har så mycket etanol som vi har än.

Anf. 160 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är positivt. Jag tror att också mina kompisar i alliansen delar min syn att det är bra om man kan hitta ett gemensamt system inom Europa för bränslena. Vi har en gemensam marknad, och bränslena flyter omkring, så att säga, i Europa, så det svaret är jag nöjd med. Sedan kan vi kanske hitta modellen för på vilket sätt vi ska göra detta, om det är en certifiering eller någonting annat. Det tror jag att vi också är öppna för.

När det gäller huruvida transporterna betalar sina externa kostnader eller inte tror jag att det finns en rätt så omfattande samhällelig debatt. Jag tror att ganska många privatbilister i alla fall tycker att de betalar ganska mycket i fordonsskatt, i bensinskatt och för en mängd olika saker men att de får ganska lite tillbaka i väginvesteringar och så vidare. Det är i alla fall den diskussionen jag hör ute.

När det gäller framför allt transportsektorn delar jag väl också synen att det inte är bra att utsläppen ökar. Därför föreslår jag inte ökade skatter på det området utan snarare att denna sektor ska komma in i handelssystemet, som en lösning. Jag tror mer på de här dynamiska styrmedlen än vad jag tror på skatter även om miljöskatter kan vara berättigade i vissa lägen.

Sedan tycker jag att man ska akta sig lite grann för att kritisera den amerikanska situationen med bilarna. Man kan till exempel nämna Kalifornien som har en betydligt större andel miljöbilar i jämförelse med hur det ser ut i Sverige. Jag ser att det höjda oljepriset leder till en ökad efterfrågan på alternativa bränslen, hybridbilar och så vidare, och det är ju positivt att det får den effekten. Jag är inte säker på att skatten är en extra

faktor, utan det är de facto själva oljepriset som driver fram det här. Men jag kan ändå konstatera att det finns områden som har en bättre situation, och det är till exempel Kalifornien.

Anf. 161 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Låt mig först säga att jag tycker att styrmedel som utsläppsrätter är intressanta. Det är möjligt att det kan bli en väg framåt i Europa. Det har diskuterats bland annat för sjöfarten, men det ligger inte på bordet just i dag. Jag tror att det kan vara viktigt att vi utvärderar och utvecklar så att det här fungerar riktigt väl när det gäller koldioxid innan vi går vidare.

Bensinskatter är självklart en stor utgift för många hushåll. Det har vi en stor förståelse för. Det viktiga med den här typen av skatter är att de kan locka fram ett alternativ, att det finns en möjlighet att välja och välja någonting bättre som minskar kostnaderna. Därför är det så glädjande i dag att vi nu får alltfler bilar som är miljöbilar, som är energisnåla, som är mer effektiva. Då kan de här skatterna driva fram en bättre transportlösning för många hushåll som är både billigare och mer miljövänlig.

När det gäller USA tror jag inte att vi ska akta oss för att vara kritiska mot politiken i stort. Kalifornien har en betydligt bättre situation. De har också en helt annan politik. Inte minst har de varit med och drivit fram väldigt hårda krav på bilparken. Man får den miljöpåverkan som man förtjänar utifrån sin politik, och det tycker jag att Kalifornien är ett väldigt tydligt exempel på.

När det gäller luftvårdsstrategin och de här luftproblemen i övrigt tror jag, som sagt, att svavelutsläpp kan vara en väg framåt. Det har man också utnyttjat i USA där man har varit pionjärer på det här området. Det är ett exempel som visar att vi också kan hämta mycket tips därifrån, inte minst när det gäller de här ekonomiska styrmedlen, och det ska vi också försöka göra.

Anf. 162 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Ja, vi ska väl inte träta om vem som har världens bästa miljöpolitik, men jag tror att vi alla politiska partier i riksdagen har varit med och bidragit till att Sverige har ett mycket bra anseende totalt sett runtom i världen på miljöområdet. På olika sätt har vi bidragit. Och vi når inte den effekten om vi inte ser till att vi har ett aktivt näringsliv, ett bra företagsklimat.

Vi har många företag som arbetar med utveckling på miljöteknikområdet – det kan jag medge. Men vi har också en unik chans att få en allt större tillväxt. Vi har en unik chans att få en möjlighet till tillväxt när vi ställer om våra fordonsparker, när vi börjar producera ett eget bränsle. Därför är jag så otålig. Varför lyckas inte regeringen producera några förslag på klimatområdet? Det är en viktig fråga. Det må vara ministerns uppfattning att detta förtjänar en egen proposition, men framför allt förtjänar det förslag och signaler till dem i landet som vill göra skillnad, som vill se till att vi får bättre klimat här i Sverige och i andra delar av världen. Min fråga är: När kommer det en klimatproposition?

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

Anf. 163 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Låt mig först säga något när det gäller hur bra miljöpolitik vi har i Sverige. Vi hör till dem som får väldigt goda omdömen i en lång rad bedömningar som görs ute i världen. Det är bara att sammanställa och läsa själv och bedöma. Det finns områden där vi är väldigt bra. Det finns områden där vi är sämre.

Ett område där vi inte är fullt så bra som vi skulle önska gäller avsättningen av skyddade områden. Det är en orsak till att vi tycker att man ska satsa på biologisk mångfald. Ett annat område är det som jag och Lars Lindblad talade om alldeles nyss. Vi har stora bilar i Sverige som drar mycket energi.

När det gäller klimatet har vi väldigt stora framgångar. Jag förstår att Claes Västerteg väntar på klimatpropositionen. Den kommer. Det är ingenting märkligt att en proposition drar ut lite på tiden när man arbetar med den. Claes Västerteg behöver inte på något sätt vara orolig för detta.

Det jag tycker är viktigt är att vi hela tiden kommer med nya åtgärder. I höstens budgetproposition har vi ett stort paket med åtgärder som alla bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser. Dit hör en fortsättning på de stora klimatinvesteringsprogrammen. Dit hör åtgärder för att främja övergång till icke fossila bränslen i våra bostäder – till exempel. Här finns det viktiga, och det är det som gör att vi också når resultat.

Jag har svårt att förstå den oro som Claes Västerteg känner när Sverige är ett av de få länder i världen som faktiskt minskar utsläppen av växthusgaser och gör det med väldigt stor framgång.

Anf. 164 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Jo, jag *är* orolig. Det finns nämligen inte en aktuell övergripande klimatstrategi i Sverige i dag, och jag är orolig för de signaler detta skickar ut i världen. För att vi ska ha möjlighet att göra skillnad tror jag att det är oerhört viktigt att vi har en väl genomarbetad politik och en väl genomarbetad strategi.

Tittar vi runt på lite andra grannar ser vi att till exempel Storbritannien nu sagt att man ska minska sina utsläpp med 60 % till 2050, vilket är mer än Sverige. Europaparlamentet har sagt att man vill ha en 60–80-procentig minskning till 2050, vilket också visar att man har högre ambition än Sverige. Jag kan inte annat än dra slutsatsen att Sverige håller på att halka efter.

Avslutningsvis hoppas jag att klimatpropositionen kommer, och helst före jul. Om den sedan är en julklapp eller inte återstår väl att se. Men samtidigt måste jag ställa frågan: Hade det inte varit skönt för miljöministern att till de förhandlingar som inleds i Montreal nästa vecka kunna ha med sig vad Sveriges riksdag tycker om en aktuell klimatstrategi, att ha med sig en position så att man kanske kunde ha gått ännu tuffare fram?

Anf. 165 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik:

Herr talman! Det jag tror är viktigt att påminna om, inte minst därför att de borgerliga partierna har understrukit EU:s roll, är att vi har en gemensam strategi i EU när vi förhandlar klimat. Sverige var det land som kanske hårdast av alla drev kravet att vi till 2050 ska minska med 60–80 % och till 2020 med 15–30 %. Det var vi med och drev igenom i

miljörådet. Vi drev också igenom det medellånga målet på toppmötet i våras. Där visade vi vad vi vill och vad vi står för.

Det är också så att vi far till Montreal med gemensamma positioner inom EU. Så måste det vara om vi ska få resultat.

Det finns en fråga som man ställer till mig när vi är ute i klimatförhandlingar, och det är: Vad har ni uppnått själva? Vad har ni gjort? Ett av Storbritanniens stora problem är att man faktiskt har svårt att nå de höga målsättningar man har satt upp. Det problemet har inte vi. Det är mitt bästa besked och det besked som jag alltid har med mig: hur vi har lyckats med klimatutsläppen.

EU-kommissionen har just sammanställt hur Europa har klarat klimatutsläppen. Där ser det lite mörkare ut, men man ser ändå positiva möjligheter om ett antal länder i Europa nu utnyttjar de flexibla mekanismerna och så vidare.

Jag är inte ett ögonblick orolig för klimatförhandlingarna. Jag kan väl ursäkta Claes Västerteg med att du kanske inte har den insynen i vad vi gör när du säger att du är orolig för att vi halkar efter. Den oron behöver du absolut inte känna. Däremot ska jag lova dig att vi kommer med en klimatproposition. Jag förstår att du väntar, och den ska du få.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

11 § Tredimensionell fastighetsindelning – kompletterande lagtekniska frågor

Föredrogs
bostadsutskottets betänkande 2005/06:BoU2
Tredimensionell fastighetsindelning – kompletterande lagtekniska frågor
(prop. 2004/05:169).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

12 § Lantmäteriverksamheten

Föredrogs
bostadsutskottets betänkande 2005/06:BoU4
Lantmäteriverksamheten (prop. 2005/06:5).

Anf. 166 RAGNWI MARCELIND (kd):

Herr talman! Kristdemokraterna står bakom alla sina reservationer, men för tids vinning yrkar vi bifall enbart till reservation 8.

I dag ska vi debattera frågan om Lantmäteriets framtid. I betänkandet kan vi konstatera att regeringen fortfarande inte har förmåga eller politisk majoritet för att ge Lantmäteriet ett tydligt uppdrag.

Redan 2001 kritiserade Riksdagens revisorer regeringen och ansåg att Lantmäteriets genomgripande omorganisation inte hade följts upp i till-

Prot. 2005/06:37
24 november

*Svenska miljömål –
ett gemensamt uppdrag
m.m.*

*Lantmäteri-
verksamheten*

räcklig utsträckning. Revisorerna fann att Lantmäteriet inte heller på ett övertygande sätt lyckats hålla isär sina myndighetsuppgifter och uppdragsverksamheten.

Propositionen har försenats flera gånger, vilket delvis beror på att Miljöpartiet haft svårt att acceptera att Lantmäteriet ska tillåtas bedriva uppdragsverksamhet i konkurrens med privata företag. Trots den långa tiden sedan Riksdagens revisorer förde fram sin kritik lyckas regeringen inte presentera några konstruktiva förslag på långsiktiga lösningar av de problem som både Riksdagens revisorer och Lantmäteriutredningen redovisat.

Vänsterkartellen har än en gång visat prov på sin oförmåga att fatta för Lantmäteriets framtid helt avgörande beslut. Kartellen skriver att lantmäteriverksamheten i likhet med annan infrastruktur behöver ”långsiktiga och stabila förutsättningar och spelregler”. Trots dessa skrivningar innehåller propositionen få konkreta förslag. I stället får vi allmänt snömos om bedömningar och oklara förändringar ”på sikt” – inga tillräckligt tydliga besked om den framtida utvecklingen av Lantmäteriet. Varför blundar vänsterkartellen dels för det faktum att det finns många och dessutom grundläggande problem som behöver lösas, dels för de besparingsmöjligheter som finns?

Kristdemokraterna anser att regeringen måste agera så att problemen inom Lantmäteriet löses. Nu när samtliga arkiv och kartor gjorts digitala har det skapats förutsättningar att med hjälp av bland annat e-tjänster kraftigt rationalisera verksamheten och minska kostnaderna.

Varje år handläggs uppemot 200 000 planärenden, bygglovsärenden och fastighetsbildningsärenden. Om dessa skulle digitaliseras fullt ut kunde processtiderna halveras. Varför vill inte regeringen halvera handläggningstiderna och kanske halvera kostnaderna för villaägarna och för skattebetalarna? Socialdemokraterna vill tydligen krama ur villaägarna både fastighetsskatt och höga lantmäteriavgifter.

Kommuner och staten har investerat många miljarder kronor i att digitalisera information om landets alla fastigheter och om markanvändningen. Denna uppbyggnadsfas av digital information slutförs de närmaste åren i och med att kartorna och en mängd olika arkiv med äldre pappersmaterial digitaliseras. På samma sätt som kostnaderna kan minska för fastighetsbildningen måste verksamhetsgrenen informationsförsörjning effektiviseras betydligt. Kristdemokraterna anser att ett tydligt mål ska införas som lyder: Minska kostnaderna för användarna av Lantmäteriets information genom fortsatta rationaliseringar och effektiviseringar.

Regeringen ger inte heller några klara besked om när de olika statliga lantmäterimyndigheterna ska slås samman till en, trots att remissinstanserna är mycket tydliga i denna fråga. Regeringen tycks helt enkelt inte våga sätta ned foten. En del oroas av att en sammanslagning skulle leda till färre lokala kontor. Vi menar dock att den framtida kontorstättheten inte hänger samman med hur många myndigheter Lantmäteriet är indelat i utan med det faktiska behovet av tjänsterna.

Det är också viktigt att inskrivningsmyndigheternas verksamhet effektiviseras och att lagfarts- och inskrivningsärenden kan handläggas betydligt snabbare än för närvarande.

Vi anser att regeringens bedömning av att personal inte skulle bli övertalig vilar på fel grund. Pågående arbete med ett nytt handläggnings-system, Iris, som har beräknats bli 80 miljoner kronor dyrare än beräknat – i alla fall enligt Lantmäteriets tidning Höjdpunkten – väntas leda till ett kraftigt ändrat arbetssätt. Det kommer att föranleda behov av omorganisation och en översyn av bemanningen. Därför tycker jag att det är mycket anmärkningsvärt att ingenting nämns i propositionen om Lantmäteriets största utvecklingsprojekt, Iris, som uppenbarligen också har så stora problem.

Kommuner och statliga myndigheter bedriver i ökad utsträckning näringsverksamhet på konkurrensmarknader. Kristdemokraterna anser att kommunalt och statligt ägande bör avvecklas på marknader där privata företag agerar. Monopol, både statliga och privata, leder för det mesta till högre priser och ineffektivitet oavsett om det gäller att producera varor eller tjänster.

I rapporten *Staten som kommersiell aktör* pekade statskontoret på att staten som kommersiell aktör säljer vidare varor och tjänster i konkurrens med den privata sektorn. Myndigheternas kommersiella verksamhet omsätter närmare 20 miljarder kronor. Exempel på sådan verksamhet finns i Lantmäteriet och SMHI. Ungefär en fjärdedel av den totala statliga kommersiella verksamheten är av sådan omfattning att den bedöms påverka konkurrensen negativt. Det här yttrar sig i en rad konkurrensproblem som minskar effektiviteten på marknaden, hämmar utvecklingen och begränsar marknadens tillväxtpotential.

I betänkandettexten står följande: Det är självklart att den uppdragsverksamhet som Lantmäteriet bedriver ska ske på ett konkurrensneutralt sätt. Lantmaterimyndigheterna bör få bedriva viss uppdragsverksamhet som har direkt anknytning till en fastighetsbildningsåtgärd. Vänsterkartellen är således inte beredd att ta upp den konkurrensutsättningsproblematik som finns i Lantmäteriets uppdragsverksamhet. Man kan undra varför Miljöpartiet vek sig på denna punkt efter segdragna förhandlingar.

Därutöver ger man dubbla signaler när man säger olika saker i betänkandettexten. I beslutandedelen framgår det att denna ”viss uppdragsverksamhet” ska få bedrivas i direkt anknytning till fastighetsbildningsåtgärd. Senare i texten säger man att man genom föreskrifter i instruktionen ska förtydliga och angränsa uppdragsverksamheten i anslutning till fastighetsbildningen. Vad menas? Det här ger två helt olika budskap om vad som gäller, och leder till tolkningssvårigheter. Är det här bara ett tecken på att man inte vågade eller förmådde komma med konkreta förslag i betänkandet utan ånyo skapar nya problem med all otydlighet? Jag hoppas att majoriteten kan svara på de här funderingarna i kväll.

Självfallet är det mycket viktigt att regeringen vågar beskriva vilka särskilda skäl det är som motiverar att Lantmäteriet ska bedriva konkurrensutsatt uppdragsverksamhet. Om man inte kan det ska uppdragsverksamheten upphöra.

Vidare skriver vänsterkartellen i betänkandet att målet nu bör vara att skapa ett tydligare uppdragsbemyndigande som bättre överensstämmer med statsmakternas förvaltningspolitiska riktlinjer. Det är ju en alldeles för låg ambitionsnivå. Självfallet ska det helt överensstämma med uppdragsbemyndigandet.

Metria har under de senaste tio åren haft ekonomiska bekymmer. Samtidigt visar de privata företagen vinster och goda resultat. I dag visar Lantmäteriets uppdragsverksamhet ett ackumulerat underskott på 107 miljoner kronor enligt budgetpropositionen. Inga krav har framställts av majoriteten på att balansen ska återställas. Vi anser att vänsterkartellen omgående ska se till att den stora obalansen åtgärdas. Annars fortsätter snedvridningen på marknaden.

Verksamhetens ekonomiska resultat förstärker uppfattningen att uppdragsverksamheten bör avvecklas. Bolagiseringen och privatiseringen av den fastighetsekonomiska verksamheten 1995 respektive 1997 har visat att statliga myndigheter och kommuner inte har haft några bekymmer med att köpa nödvändiga konsultinsatser. Detsamma torde hända om Metria bolagiseras och privatiseras.

Herr talman! Vi kristdemokrater tror att Lantmäteriets personal har en sådan kompetens som efterfrågas av kommuner och privata företag den dag Lantmäteriets uppdragsverksamhet knoppas av. Vi kan redan i dag se att privata företag inom Future Position X i Teknikparken i Gävle gärna anställer personal från Lantmäteriet.

Landets fastighetsägare behöver en ny regering. Det förstår förmodligen alla fastighetsägare efter den här debatten.

Till sist, herr talman, skulle jag å bostadsutskottets vägnar vilja få framföra våra varmaste gratulationer på högtidsdagen. Vi hoppas att talmannen ska få en fantastisk dag i morgon!

Anf. 167 CARL-AXEL ROSLUND (m):

Herr talman! Det finns en del som är bra i ärendet om Lantmäteriet. Här finns förslag på åtgärder som ska rationalisera, förenkla och snabba upp – och det är ju bra. Sedan är det bara att hoppas att man kommer till skott.

Den största och viktigaste invändningen, herr talman, är att myndigheter ska syssla med myndighetsutövning och ingenting annat. Som det är i dag kan Lantmäteriverket lägga ut vissa lantmäteritjänster på andra statliga eller kommunala aktörer, men inte på några privata. Man kan fråga sig varför. Jo, därför att det finns alltför många här som slår vakt om det offentliga och om monopolet. Vi menar att det som kan konkurrensutsättas naturligtvis ska göra det.

Nu döper man om det som heter myndighetsservice till fastighetsbildningsanknuten uppdragsverksamhet. Vilken underbar benämning, herr talman! Man anför regionalpolitiska skäl till att Lantmäteriet ska fortsätta att konkurrera på den fria marknaden med våra skattepengar i ryggen. Det är av regionalpolitiska skäl. Det finns ödemarker i Sverige där ingen annan vill utföra tjänsterna, säger man. Det är ju trams, herr talman!

Jag kan inte låta bli att tycka att det här är lite av ett kuriosum. De områden man pratar om är kanske de allra första områdena i Sverige som blev ordentligt genomlysta när von Struve år 1816 for runt med alla sina lantmätare uppe i Norrland för att slå fast att jorden inte är rund, utan faktiskt lite oval. Så nog finns det folk som vill upp där och agera! Detta var dock en liten parentes, herr talman.

Det *statliga* Konkurrensverket har slagit fast att 95 % av alla statliga myndigheter sysslar med att sälja varor och tjänster. De gör det i en om-

fattning som genererar 21,5 miljarder kronor om året. Det är 21,5 miljarder som alltså på detta vis undanhålls den fria marknaden.

Om vi tittar på de andra myndigheterna kommuner och landsting – för de är ju också myndigheter – är det etter värre. De står för 152 miljarder kronor om året – så mycket utför de tjänster eller säljer varor för! Det är pengar som på en marknad skulle kunna generera både mer pengar och, framför allt, mer arbete.

Som Ragnwi Marcelind sade här lyckas man ändå inte driva detta med vinst i Lantmäteriverket. Det borde ju rimligtvis vara en mycket god affär för staten, men i Lantmäteriet gick man 12 ½ miljon back förra året. Man har ett balanserat underskott på 107 miljoner.

Man kan i ett första skede tycka att det är praktiskt och bra att myndigheterna utför vissa konsulttjänster och liknande i nära anknytning till sin verksamhet. Det innebär att det den ena veckan knackar på dörren, och utanför står en konsult som säger: Jag kan gå igenom ditt hus och kontrollera brandskydd och liknande, ge förslag och kanske rentav genomföra de förändringar som behövs och krävs! Sedan kommer samma man tillbaka veckan efter och knackar på dörren. Nu är han myndighetspersonen, som ska kontrollera det han gjorde veckan innan. Så här är det, och det är huvudlöst!

Och det gäller inte bara i fastighetsbildning eller brandsyn. Det gäller SMHI, bilbesiktningen och Riksantikvarieämbetet. Jag skulle kunna räkna upp hur många som helst som agerar på precis det här viset.

Herr talman! Lantmäteriet sysslar med försäljning av programvaror. Det är det många andra som både kan och vill göra, och också gör. Man säljer geografiska informationssystem. Det är också någonting som marknaden i allra högsta grad är intresserad av och redan i dag gör. Man tar fram turistkartor. I sin tidning – jag tror den heter Utblick – skriver man lite trevligt om att nu har man minsann plockat fram en turistkarta med hela kungafamiljen på. Det ska bli en kul souvenir för turisterna att köpa. Myndigheter ska inte syssla med att plocka fram kul souvenirer, herr talman.

Tvärtom stadgar EU i sitt fördrag exakt vad det offentliga ska syssla med och vad det offentliga får lov att syssla med. Då kanske någon tycker att om de andra aktörerna inte är nöjda och tycker konkurrensen är korrekt får de väl gå till domstol. Här i Sverige ska man då gå till en förvaltningsdomstol. De flesta av oss vet att myndigheterna struntar oftast i vad förvaltningsdomstolarna beslutar, och det finns inte heller någon sanktion att ta till. Vill jag få rättvisa måste jag gå till EU-domstolen, och det är dyrt, omständligt och tidsödande.

Regeringen tar lätt på detta. På s. 49 i propositionen säger man att marknadens kritik beror på missförstånd. Det är regeringens syn på detta. I samma handlingar finns Lantmäteriutredningens omdöme, och jag ska citera ordagrant: ”Vi bedömer att det av olika skäl finns klara konkurrenssnedvridande effekter förknippade med Lantmäteriverkets uppdragsverksamhet.”

Det står inte att det finns risk för att detta kan finnas utan att det finns helt klara exempel på det. Så skriver Lantmäteriutredningen.

Herr talman! Användningen av geografiska informationssystem har ökat med 30 % om året, och det har den gjort sedan 80-talet. Det är alltså en gigantisk ökning, och den bara fortsätter. Finns det någon människa

Prot. 2005/06:37
24 november

Lantmäteriverksamheten

som tror att detta är ointressant för marknaden? Tvärtom, en starkare signal på att det är här man ska ge sig in kan man knappast få.

I Amerika tänker man tidvis betydligt vettigare än vad vi gör. Där finns det en fri marknad som styr. Man har också, vilket man konstaterar i handlingarna, en fem gånger större marknad än vad vi har här, vi som slår vakt om monopolet. Det gör vi, herr talman, trots att politiker och offentliganställda inte alls har skattebetalarnas uppdrag att syssla med näringsverksamhet. Tvärtom, som kund är det bäst att handla sina varor och tjänster på en fri, sund och konkurrensutsatt marknad. Då behöver man definitivt inget marknads- och konkurrensråd som regeringen nu föreslår här. De tänker så att om vi bara har ett sådant råd kan vi hålla en strikt och klar konkurrensneutralitet. Jag tror inte att jag överdriver om jag säger att de flesta av er som sitter här har varit aktiva i kommuner eller landsting och gång efter annan sett hur omöjligt det är för det offentliga att klara den här rågången.

Herr talman! Det är mänskligt att expandera. Det ligger i den mänskliga naturen. Vi vill alla ha mer. Varenda tjänsteman vill utöka sin makt och sitt inflytande. Det är inte mycket att säga om det. Så är den mänskliga naturen, men därför måste det finnas klara gränser. Och gränsen, herr talman, är att en myndighet ska syssla med myndighetsutövning och ingenting annat.

Därför yrkar vi moderater att all uppdragsverksamhet ska upphöra. Den ska avskiljas från myndigheten och övergå till en privat huvudman. Det gäller såväl Metria som övrig uppdragsverksamhet. I väntan på att så sker yrkar vi att de intäkter som uppdragsverksamheten genererar ska redovisas i statsbudgeten som intäkter. På samma sätt ska verksamheten redovisas som utgifter. Då blir det transparent och klart och koncist. Egentligen är det ju ofta fråga om en form av smygbeskattning. Man kan till och med tricksa med budgettak och liknande genom att göra som man gör i dag eftersom det alltför ofta är tvingande utgifter för den enskilde.

Herr talman! En myndighet ska syssla med myndighetsutövning och ingenting annat. Det är vårt klara och koncisa budskap. Jag yrkar bifall till reservation 4.

Anf. 168 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Efter att ha lyssnat på två inlägg här kan vi konstatera att vi är ganska eniga inom den så kallade alliansen i de här frågorna, i alla fall i stora drag när det gäller konkurrensfrågor och vad en myndighet ska göra och inte göra.

Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nr 16. Det är en reservation som handlar om ortnamnsvård. Vi står naturligtvis även bakom övriga reservationer från Folkpartiet.

När man läser den här propositionen blir man lite förundrad. Vi hade en stor utredning om Lantmäteriet, och så kommer den här propositionen. Jag tycker nog att den andas mycket passivitet och beslutsvanda. Den består egentligen bara av en hopar bedömningar som i sig är väldigt vaga. Om man gör en sammanfattning av den kan man säga att den egentligen mer syftar till att bevara de strukturer som finns än att försöka göra något framåtskridande och utveckla Lantmäteriet. Vi i Folkpartiet tycker att man har helt fel utgångspunkt i alla de här bedömningarna.

Man målar snarare upp att förändringen i sig är ett hot i stället för att försöka se möjligheterna i förändringen.

Det enda konkreta som finns i propositionen är det här lagförslaget om att man ska kunna registrera vid källan. Det är egentligen en självklar förändring. Det är vi alla ense om. Vi är eniga om det enda konkreta förslaget. Det är en bra förändring.

Herr talman! Jag vill gärna tala lite om utskottsmajoritetens syn på regeringens bedömningar. Det finns en del där som vi i Folkpartiet har reserverat oss emot.

Det första som jag vill ta upp är detta med tidpunkten. Det står i propositionen att regeringen trots allt har som målsättning att sammanslagningen av lantmäterimyndigheterna och inskrivningsverksamheten ska kunna vara klar till den 1 september 2007. Vi i Folkpartiet vill faktiskt trycka på lite där och stärka den målsättningen något. Tidpunkten i sig är naturligtvis inte något självändamål, utan det viktiga här är att inse att det finns så många positiva effekter här att detta måste ske med en viss hastighet. Visa av historien vet vi att sådana här saker har en viss förmåga att dra ut på tiden.

Herr talman! Sedan har vi detta med inskrivningsverksamhet. Vi har samma uppfattning som tydligen alla har här att inskrivningsverksamheten passar in i Lantmäteriets huvudmannaskap. Där finns egentligen inga motsättningar. Det som vi i Folkpartiet däremot vänder oss emot är att man i propositionen, av regionalpolitiska hänsyn och sysselsättningsskäl, lägger fast att man ska fortsätta att bedriva verksamheten på de sju orter som man gör i dag. Vi tycker att det är helt fel utgångspunkt. Utgångspunkten måste vara organisationens effektivitet. Det märkliga är att utskottsmajoriteten håller med om detta, men samtidigt vill man naturligtvis inte hålla med oss fullt ut. Man skriver till och med att det är självklart att effektiviteten är styrande, och man möjligtvis skulle kunna ha något annat i ett övergångsskede. Det är ganska vagt vilket ben majoriteten står på. I propositionen står väldigt tydligt att regeringens bedömning är att den ska bedrivas på de sju orter där det sker i dag, och detta kommenteras egentligen inte.

Herr talman! Nu kommer vi till det som Carl-Axel Roslund tog upp om myndighetsutövning och uppdragsverksamhet. Det finns ju både i Metria och i förrättningsverksamheten. Här tycks både regeringen och utskottsmajoriteten se spöken på ljusan dag. Jag tycker att det finns en befogad fråga att ställa här. Man upplever nästan att det är en ideologiskt betingad reflex att säga nej till förändringar när privata aktörer kan komma in. Varför säger man annars nej till extern medverkan vid lantmäteriförrättningar?

Något som verkligen talar för att man kan göra något mycket mångfasetterat här är teknikutvecklingen, om inget annat. Jag har själv talat med lantmätare som i dag jobbar inom verksamheten. Man säger att en lantmäteriförrättning i princip skulle kunna göras helt färdig, och sedan är det bara myndighetsbeslutet kvar. Så pass mycket precision finns det i dag. Det skulle dessutom ge en differentierad arbetsmarknad för dem som jobbar inom sektorn. Deras kompetens kommer naturligtvis att behövas även i fortsättningen.

När det gäller Metria anser vi liksom både Kristdemokraterna och Moderaterna att den verksamheten ska avvecklas. Den beskrivs som om

Prot. 2005/06:37
24 november

*Lantmäteri-
verksamheten*

den vore vilken verksamhet som helst och att man agerar på marknadsvillkor och så vidare. Men varför ska då staten bedriva den? Om den är som vilken verksamhet som helst kan likaväl någon annan driva den.

Det blir lite krystade argument som då kommer fram. Det skulle finnas tecken på att inga andra aktörer är villiga att ta över, att de saknar kompetens och att tjänsten skulle komma att saknas på marknaden trots efterfrågan. Det där är ju att söka efter ett nej, och man kan se av erfarenheter på andra områden att det inte inträffar. Det finns konsultverksamhet inom andra teknikområden, VA-sektorn till exempel, som är heltäckande över hela landet, också i glesbygd. Det är alltså väldigt krystade argument.

Folkpartiet säger för övrigt också nej till de två råd som föreslås. Vi tycker att det är ett spel för gallerierna att man på olika sätt vill mixtra så att man genom vissa råd ska lösa detta. Det samordningsansvar som Lantmäteriverket har måste naturligtvis ordnas av Lantmäteriverket självt inom den dagliga verksamheten. Vi behöver inte hålla på och besluta om att det ska finnas något speciellt råd och formalisera detta.

Frågan om marknads- och konkurrensrådet visar bara att det finns problem med konkurrens och att man från majoritetens sida inser det. Men ett sådant här råd löser naturligtvis inte de grundläggande problemen med att man har alldeles för mycket uppdragsverksamhet inom själva myndigheten. Vi fick höra det beskrivet väldigt väl från Carl-Axel Roslund.

Vi har även i vår motion från Folkpartiets sida tagit upp en lite annan fråga. Det gäller frågan om ett ändamålsenligt ortnamnsskick. Det har vi gjort med tanke på att det finns ganska mycket upprördhet kring just den frågan ute bland människorna när ortnamn inte blir de som de ursprungligen varit. Det här har varit uppe i kammaren tidigare i höst, då kulturskottet behandlade den frågan. Då sade bland annat Göran Persson i Simrishamn: "Vi har vid tidigare tillfällen i utskottet understrukt att ortnamnen är en oersättlig kulturskatt som ska bevaras, och vi ska bevaka den frågan mycket starkt." Här har utskottsmajoriteten en mycket vag skrivning och håller väl kanske i princip med oss. Men sedan säger man att det finns vissa svårigheter att hantera frågan på ett idealiskt sätt och att det inte alltid går att hitta rätt namn och så vidare. Det här är argument som jag upplever vara väldigt starka för att vi verkligen behöver en översyn.

Herr talman! Det är just reservation 16, som jag yrkar bifall till, som gäller den här frågan.

Anf. 169 GUNNAR SANDBERG (s):

Herr talman! Ledamöter i bostadsutskottet, press och åhörare!

Bostadsutskottets betänkande nr 4 behandlar regeringens proposition om lantmäteriverksamheten. Förslaget innefattar dels förslag till ändringar i fastighetsbildningslagen och ytterligare fyra lagar, dels de bedömningar som regeringen gör avseende lantmäteriverksamheten.

Inledningsvis vill jag yrka bifall till utskottets förslag och därmed också avslag på samtliga motioner och reservationer.

I den proposition som regeringen lämnat till riksdagen för behandling redovisas en utvärdering av den omstrukturerad av lantmäteriverksamheten som ägt rum sedan riksdagens beslut om en ny organisation för

lantmäteri- och fastighetsdataverksamheten. Propositionen visar också på regeringens bedömningar vad gäller formerna för lantmäteriverksamhetens bedrivande och inskrivningsverksamhetens överföring till den statliga lantmäteriorganisationen. I propositionen föreslås ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att andra myndigheter än lantmäterimyndigheten ska registrera uppgifter i fastighetsregistrets allmänna del.

Lantmäteriverket och de 21 länsvisa lantmäterimyndigheterna föreslås slås ihop till en myndighet. Ett antal motioner föreslår att tidpunkten för en sådan sammanslagning bör fastställas av riksdagen. Utskottet anser dock att riksdagen i nuläget inte ska fastslå ett sådant datum.

Enligt regeringen bör en förändring av den nuvarande statliga lantmäteriorganisationen anstå till det finns förslag om hur inskrivningsverksamheten bör knytas till den statliga lantmäteriverksamheten liksom förslag om hur tillsynsfrågan kan lösas inom den nya myndigheten. Av Lantmäteriutredningens utvärdering av omstruktureringen framgår att den myndighetsstruktur som skapades 1996 har varit bra och att det därför inte finns något omedelbart behov av en organisationsförändring. Utskottet har för sin del noterat vad som anförs i propositionen om att Lantmäteriverket under 2004 genomfört en intern omorganisation som berörde stora delar av verksamheten. På samma sätt kan det finnas anledning att avvakta den överföring av huvudmannskapet för inskrivningsmyndigheterna till Lantmäteriverket som aviserats till den 1 september 2007. Därför ska vi inte nu lägga fast en tidpunkt för sammanslagningen.

Det finns de här i kammaren som anser att den verksamhet som bedrivs av Lantmäteriverket bör privatiseras. En privatisering skulle innebära en kraftig försämring av servicen, framför allt i glesbygden. Utskottet tror att det är viktigt att garantera hela landet samma kompetens när det gäller lantmäteriverksamheten. En orättvis situation skulle kunna uppstå när det gäller att garantera rättssäkra bedömningar.

De länsvisa lantmäterimyndigheterna får i dag utföra uppdragsverksamhet med en naturlig koppling till fastighetsbildningen. En precisering av vilka uppdrag som lantmäterimyndigheterna får utföra som lokal myndighetsservice görs sedan i Lantmäteriverkets föreskrifter. Enligt regeringen finns det ur regionalpolitisk synvinkel starka motiv för att bedriva lokal myndighetsservice. Det gäller bland annat i de delar av landet där det inte finns någon alternativ utförare av uppdrag som kräver lantmäterikompetens. De kommuner som anses sakna andra marknadsaktörer är i princip inlandskommunerna. Det är viktigt att även små orter har ett fullständigt kunnande och kompetens inom Lantmäteriets område. Lantmäteriet efterfrågas främst för att det finns på orten och att man innehar en specifik mätningsservice kombinerad med fastighetsrättsligt kunnande, samt att inga andra aktörer finns i närområdet. Det är därför viktigt att behålla verksamheten i offentlig regi.

Självfallet ska lantmäterimyndigheterna inte bedriva sådan verksamhet som kan påverka förtroendet för myndighetsutövningen. Den uppdragsverksamhet som myndigheten bedriver ska ske på ett konkurrensneutralt sätt. Regeringen uttrycker i propositionen att den avser att förtydliga och avgränsa uppdragsverksamheten i anslutning till fastig-

Prot. 2005/06:37
24 november

Lantmäteriverksamheten

hetsbildning genom föreskrifter i instruktionen för det statliga lantmäteriet.

När det gäller inrättandet av ett geodataråd och om det ska ligga under regeringen eller Lantmäteriverket delar utskottet regeringens uppfattning, det vill säga att det ska inrättas vid Lantmäteriverket för att bereda frågor som rör verkets samordningsroll. Behovet av samordning och samverkan mellan aktörer inom området geografisk information och fastighetsinformation kan förväntas öka i takt med att spridningen och användningen av informationen ökar. Detta gäller såväl nationell som internationell nivå.

Lantmäteriets uppdragsverksamhet Metria är enligt regeringens bedömning ett betydelsefullt instrument för att sprida användningen av geografisk information.

Uppdragsverksamheten säkerställer tillgången till Lantmäterianknutna tjänster av hög kvalitet i hela landet. Det finns tecken på att det inte alltid finns andra aktörer som kan ta över all den verksamhet som Lantmäteriet i dag bedriver. Som framhålls i propositionen är risken att det inte finns någon aktör som är villig eller har kompetensen att hantera vissa tjänster som i hög grad har karaktären av infrastruktur. Effekten kan bli att tjänsten försvinner från marknaden även om efterfrågan finns. Därför bör det inte ske någon bolagisering av hela eller delar av produktions- och uppdragsverksamheten. Avsikten med att inrätta ett marknads- och konkurrensråd är att öka förståelsen för de villkor som styr verkets respektive företagets verksamhet och att förbättra relationen mellan Lantmäteriverket och de privata företagen.

Inrättandet av ett marknads- och konkurrensråd och utarbetandet av en konkurrenspolicy ingår också i de åtgärder som aviserats i syfte att avgränsa uppdragsverksamheten.

När det gäller inriktningen av verksamheten ska Lantmäteriverkets, liksom andra statliga myndigheters, verksamhet naturligtvis bedrivas så rationellt och kostnadseffektivt som möjligt. Regeringen ska genom regleringsbrevet från tid till annan pröva inriktningen av olika verksamheter utifrån mera allmänna utgångspunkter.

Min uppfattning är att en så effektiv och rationell myndighetsorganisation som möjligt bör eftersträvas. Det kan bland annat innebära att myndigheter med sammanfallande eller angränsande uppgifter samverkar inom specifika områden eller rentav slås samman. Det som alltid ska vara det bärande målet är effektivitet, rättssäkerhet och god service.

Vi i majoriteten i utskottet anser att riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen liksom förslagen till konsekvensändringar i plan- och bygglagen. Vi föreslår också att riksdagen antar regeringens förslag om ändringar i lagen om kulturminnen, lagen om häradsallmänningar samt lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna.

När det gäller registrering i fastighetsregistrets allmänna del har riksdagen tidigare tagit ställning för principen om registrering vid den beslutsfattande myndigheten. Den principen innebär att registrering av information normalt ska ske endast en gång och att informationen görs tillgänglig så långt som möjligt i övriga databaser.

Utskottet föreslår utifrån propositionen att ge regeringen bemyndigande att meddela föreskrifter om att andra myndigheter än lantmäteriet

myndigheten ska föra in eller ta bort uppgifter i fastighetsregistrets allmänna del.

Förslaget till lag om ändring i fastighetsbildningslagen liksom förslagen till konsekvensändringar i plan- och bygglagen, lagen om kulturminnen m.m., lagen om häradsallmänningar samt lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna bör alltså bifallas av riksdagen.

Prot. 2005/06:37
24 november

Lantmäteriverksamheten

Anf. 170 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Herr talman! Man kan konstatera att Gunnar Sandberg fortsätter att ta upp de alla möjliga och omöjliga hotbilder som skulle hindra att man för över uppgifter till den privata sektorn och konkurrensutsätter dem.

Jag tog upp i mitt anförande att det talas om olika tecken. Vilka tecken finns det på att marknaden inte skulle ta till sig de här arbetsuppgifterna om man fick chansen? Det finns säkerligen på många ställen inga alternativa utförare i dag, men man kan fråga sig varför det inte finns det. Det beror naturligtvis på att Lantmäteriet har ett så pass starkt monopol att det inte finns någon anledning för en aktör i dag att ge sig in på den marknaden. Det snarare blockerar det hela.

Som jag sade tidigare har det visat sig att det inom andra teknikområden, typ vatten och avlopp, utförs konsulttjänster i alla Sveriges kommuner, var de än ligger. Varför skulle just lantmäteritjänster vara något specifikt som måste skötas av staten?

Sedan till inrättande av marknads- och konkurrensrådet. Det är symptomatiskt att vi i dag behöver diskutera en sådan fråga. Vi har om inte annat så ett statligt konkurrensverk, som Carl-Axel tog upp förut, som faktiskt ser till konkurrensen och säger att det finns en snedvridning.

Frågan blir: Vad grundar sig majoriteten de här farhågorna på, de här tecknen på att det inte skulle finnas några andra aktörer? Vad är det som ligger bakom? Vad är det man ser inte finns?

Anf. 171 GUNNAR SANDBERG (s) replik:

Herr talman! Jag som kommer från en glesbygd har märkt att alla privatiseringar har inneburit försämrad service för oss.

En anledning kan vara att det helt enkelt är en för liten marknad för ett bolag att existera på. Vad är det som är så specifikt för just Lantmäteriets verksamhet? Jo, deras mål är att skapa en effektivitet, rättssäkerhet och god service. I remissinstanserna är man också orolig för att det kan bli försämringar i glesbygden vid privatiseringar.

Anf. 172 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Herr talman! Myndighetsutövningen ska naturligtvis ske på ett effektivt och bra sätt. Där är vi helt eniga. Men vi har tydligen delade meningar om huruvida uppdragsverksamheten skulle kunna privatiseras eller inte och lär väl inte komma överens vilka argument jag än kommer med.

Jag tänkte ta upp en annan fråga, det sista som togs upp, ortnamnsseiden. Har Gunnar Sandberg några synpunkter om man säger att det skulle vara befogat med en översyn av Lantmäteriets uppdrag där och resultatet? Har inte Gunnar Sandberg mött människor som har varit upprörda i samband med att ortnamn har försvunnit, förvanskats eller förändrats på ett sätt som gör att man inte riktigt känner igen sig?

Anf. 173 GUNNAR SANDBERG (s) replik:

Herr talman! Jag håller med dig. Kraven på en god ortnamnsd kommer till uttryck, som jag sade, i 1 kap. 4 § lagen om kulturminnen m.m. Den bestämmelsen innebär bland annat att hävdvunna ortnamn inte ska ändras utan starka skäl, att ortnamn ska stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet och att påverkan på hävdvunna namn ska beaktas vid nybildning av ortnamn. Av bestämmelsen framgår att namn som godkänns för offentlig kartproduktion ska användas i sin godkända form, det vill säga det namn och den stavning som finns på de allmänna kartorna eller i Lantmäteriets ortnamnsdatabas.

Utskottet kan dela den uppfattning som har legat till grund för förslaget i motionen, att ortnamnsfrågorna ska behandlas på ett sätt som gör att god ortnamnsd iakttas. I detta ligger också att hävdvunna namn ska värnas. Samtidigt kan dessa frågor ibland vara svåra att hantera på ett för alla idealiskt sätt. Det förekommer sålunda att namnbruket varierar också i en och samma trakt. Utskottet vill för sin del inte utesluta att det kan finnas anledning att från tid till annan se över hur ortnamnsfrågorna handläggs ur olika aspekter.

Anf. 174 RAGNWI MARCELIND (kd) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag blev väldigt mycket klokare efter Gunnar Sandbergs inlägg. Det fortsätter lite grann i samma inriktning som regeringen visar i hela propositionen, där man använder ordet "bedömning" inte mindre än 27 gånger i stället för att komma med konkreta förslag.

Jag skulle vilja ställa, utifrån det inlägg som jag själv inledde med i dag, några frågor som inte blev särskilt klarlagda. Det är vad Gunnar Sandberg och majoriteten tycker om Riksdagens revisorers kritik över att regeringen till exempel inte har följt upp omorganisationen och att Lantmäteriet inte har lyckats hålla isär sina myndighetsuppgifter och uppdragsverksamheten. Vad tycker majoriteten om Statskontorets kritik över att staten som kommersiell aktör säljer vidare varor och tjänster i konkurrens med den privata sektorn och att det omsätter 20 miljarder? Är detta någonting som majoriteten tycker är godtagbart och att det ska vara på det sättet?

Gunnar Sandberg säger att det inte skulle bli ett rättssäkert förfarande. Vad är det för argument som gör att Gunnar Sandberg kan påstå något sådant? Är det också en bedömning, eller har Gunnar Sandberg några konkreta exempel på varför det inte skulle bli ett rättssäkert förfarande om det juridiska skulle gå över till någon form av privat hand? Finns det inte andra juridiska experter än de som är inom offentlig sektor?

Anf. 175 GUNNAR SANDBERG (s) replik:

Herr talman! Lantmäteriverkets uppdrag till Metria är enligt regeringens bedömning ett betydelsefullt instrument för att sprida användning av geografisk information och fastighetsinformation. Uppdragsverksamheten säkerställer tillgången till lantmäterianknutna tjänster av hög kvalitet i hela landet.

Jag tycker att det är naivt av den borgerliga alliansen att tro att privata aktörer skulle etablera sig på denna smala marknad i alla delar av Sverige

där lönsamhet för ärenden kan vara svår att uppnå dels genom att det är långa avstånd, dels genom att det kan vara svårt att få tag på kompetens där.

Prot. 2005/06:37
24 november

*Lantmäteri-
verksamheten*

Anf. 176 RAGNWI MARCELIND (kd) replik:

Herr talman! Jag vill ju inte hålla med Gunnar Sandberg om att det här är en smal marknad. Det är ju en stor marknad där det finns väldiga möjligheter också för privata aktörer att etablera sig. Det där svaret gör mig inte klokare.

Utredningen tillsammans med Riksdagens revisorer kom också fram till väldigt tydligt och klart att den verksamhet som Metria bedriver är en konkurrensverksamhet som inte borde finnas inom en statlig myndighet.

Men jag skulle vilja ha också ett annat svar, och det gäller tolknings-svårigheterna som jag inte fick klara för mig. Gunnar Sandberg säger att han kommer från Norrland och vet hur det är att vara där.

Begreppet ”i direkt anknytning till” kopplar ju till en förrättning som pågår. Man är så att säga fysiskt på plats och passar på att ta några ytterligare mätvärden. Men i nästa andetag säger man ”i anslutning till fastighetsbildning”. Det medger en mycket vidare tolkning. Det innebär att man kan fortsätta med det som man håller på med i Norrland i dag. Lantmäteriet gör industrimätningar, det vill säga mäter maskiner. Då vill jag fråga Gunnar Sandberg: Är det någonting som majoriteten tycker har med fastighetsindelning att göra?

Jag har väldigt svårt att se det, och jag tycker att det är märkligt att majoriteten så tydligt i detta betänkande inte har vågat ta ställning. Man kan ställa sig frågan vad det beror på. Är det politiska underlaget inte tillräckligt för en kraftfullare framtoning i den här propositionen? Handlar det om att man inte har fått med sig Vänsterpartiet och Miljöpartiet fullt ut och att det därför blir en kompromisslösning efter alla dessa år och all den väntan som inte leder till någonting konkret och tydligt för Lantmäteriets verksamhet i framtiden?

Anf. 177 GUNNAR SANDBERG (s) replik:

Herr talman! Verksamheten omgärdas av klara regler när det gäller uppdragens art, som framhålls i propositionen. Självfallet ska Lantmäterimyndigheten inte bedriva sådan verksamhet som kan påverka förtroendet för myndighetsutövningen. Lika självklart är det att den uppdragsverksamhet som myndigheten bedriver ska ske på ett konkurrensneutralt sätt.

Lantmäteriutredningen har också konstaterat att det inte finns belägg för problem med rättssäkerhet och opartiskhet som har uppkommit efter omorganisationen 1995–1996. Verksamheten har inte heller enligt utredningen väckt misstro hos sakägarna.

För att upprätthålla förtroendet för den konkurrensutsatta verksamheten är det enligt regeringen viktigt att lantmäterimyndighetens uppdragsverksamhet hålls strikt åtskild från sådana uppdrag som verksamhet som bedrivs i Lantmäteriverkets uppdragsdivision.

Som framgår av redovisningen ovan finns det i dag inte några belägg för att det i verksamheten ska finnas problem med rättssäkerhet eller opartiskhet.

Anf. 178 CARL-AXEL ROSLUND (m) replik:

Herr talman! Gunnar Sandberg, varför finns det inga andra aktörer? Jo, därför att det är monopol. Det kan inte ju inte finnas några andra aktörer. Så enkelt är det. Så länge det är monopol kan några andra aldrig växa upp, inte ens i glesbygden.

Sedan säger du att du är rädd för de gånger där det har privatiserats. Det har blivit så mycket sämre då. Någon viskade i mitt öra: Fråga Gunnar Sandberg om han inte har telefon och ström i sitt hus trots privatiseringarna.

Vad är det som har blivit så mycket sämre när myndigheter eller statliga myndigheter har släppt ifrån sig monopolet? Jag skulle vilja höra exempel på vad det är som har blivit så mycket sämre.

Sedan handlar det inte bara om glesbygd. Man säljer ju turistkartor med kungabilder på till och med i Stockholm. Där har Lantmäteriverket försäljning av turistkartor som det finns massor av människor som vill tillverka och sälja. Tycker Gunnar Sandberg att det är rätt att myndigheten ska syssla med det?

Men, som sagt, vad finns det för exempel på att det har blivit så mycket sämre när saker och ting har privatiserats?

Anf. 179 GUNNAR SANDBERG (s) replik:

Herr talman! Framför allt har servicen blivit mycket sämre. Jag har också varit i kontakt med lantmäteriet både i Gävle och hemma i Östersund. De tror inte att det är möjligt för privata aktörer att hålla till på den här marknaden. Det är komplicerat. Lantmäteriet har hållit på med sin verksamhet under lång tid och byggt upp en viss kompetens. Det är ju inte förbjudet eller olagligt i dag att använda externa aktörer, vilket man också gör.

Min bestämda uppfattning är det är väldigt svårt för privata aktörer att utföra detta lika kostnadseffektivt som Lantmäteriet gör.

Anf. 180 CARL-AXEL ROSLUND (m) replik:

Herr talman! Det är inte vad du tror, Gunnar Sandberg, utan det är vad Lantmäteriet tror. Det var ju det som du hänvisade till. Jag förmodar att varken du eller jag är någon expert på lantmäterifrågor. Men du säger – och jag citerar det nästan ordagrant: ”Lantmäteriet tror inte att någon annan kan göra det. Vi har byggt upp en kompetens och vi kan detta.”

Vad hade du förväntat dig för svar av Lantmäteriet? Sedan bara tar du det helt okritiskt till din egen uppfattning. Det är – förlåt uttrycket, Gunnar – naivt. Som man frågar får man svar.

Anf. 181 GUNNAR SANDBERG (s) replik:

Herr talman! Så Carl-Axel Roslund med flera här menar att det som Lantmäteriet sysslar med i dag ska man inte syssla med, för det klarar man inte av och det finns andra aktörer som klarar av detta mycket bättre?

Anf. 182 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Äntligen har en proposition om Lantmäteriets framtida organisation lagts på riksdagens bord i form av det betänkande som vi

har framför oss. Det måste kännas skönt för dem som jobbar både på Lantmäteriet och inom lantmäteriorganisationen att de nu kan planera för den framtida utvecklingen.

Vi i Vänsterpartiet är också mycket nöjda med propositionen och betänkandet som väsentligen skiljer sig från Lantmäteriutredningens förslag där stora delar av verksamheten skulle privatiseras och där Lantmäteriet skulle gå mot en krympande tillvaro som enbart myndighetsutövare.

Jag delar Ekonomistyrningsverkets syn. Man säger att ett genomförande på det sättet – alltså enligt utredningens förslag – skulle få negativa samhällsekonomiska konsekvenser då risken är att inga aktörer finns som är villiga eller har kompetens för att hantera vissa av dessa tjänster som i hög grad har karaktär av infrastrukturfrågor.

Andra har påpekat att det kan få långtgående konsekvenser för många små kommuner där marknaden inte ens har ett intresse av att erbjuda dessa tjänster.

Den stora nyttjaren av tjänsterna är i första hand offentlig sektor. Företrädare för statliga verk och myndigheter påpekar att uppdragsverksamheten är viktig för att upprätthålla den höga kompetensen inom Lantmäteriverket. Till och med Svenska Bankföreningen tycker att stor restriktivitet är nödvändig när det gäller att avyttra verksamhet som mer traditionellt faller inom myndighetsområdet.

En annan viktig fråga för oss i Vänsterpartiet är att propositionen slår fast att fastighetsbildning och fastighetsregistrering även fortsättningsvis bör vara ett offentligt åtagande.

Samtliga remissinstanser är positiva till detta. Jag vill särskilt nämna Kungl. Tekniska högskolan som jämfört fastighetsbildning i privat och offentlig regi i olika länder. Man konstaterar att den svenska modellen är överlägsen ur både effektivitets- och kostnadssynpunkt.

Det är av samma skäl klokt att låta lantmäteriförrättning i sin helhet vara en myndighetsutövning. I andra länder där fastighetsbildning bedrivs i privat regi av auktoriserade lantmätare och det uppstår meningskiljaktigheter vid till exempel en tvångsinlösen och där inte alla sakägare lämnar sitt medgivande måste frågan lösas i domstol. Det är kostnads- och tidskrävande.

I Sverige kan den myndighetsutövande lantmätaren i stället söka samförståndslösningar mellan berörda sakägare.

Lantmäteriutredningen innehöll naturligtvis också många goda förslag som nu ska genomföras direkt eller så snart det är möjligt. Det kommer att bli bra med en gemensam organisation för Lantmäteriet och de 21 lantmäterimyndigheterna. Det är nödvändigt att en svensk myndighet, självklart Lantmäteriet, blir samordnare för den totala utvecklingen av geografiska informationssystem, GIS. Det är bra att inskrivningsverksamheten blir inordnad i lantmäteriverksamheten.

Herr talman! Det är tur att de borgerliga partierna inte har någon påverkan på detta betänkande. Det enda de enas om, vilket inte är överraskande, är att så mycket som möjligt av verksamheten ska privatiseras. Om det är genomförbart, om det skadar utvecklingen av lantmäteriverksamheten eller drabbar delar av landet som riskerar att bli utan denna service och kompetens verkar man inte bry sig särskilt mycket om. Principen om privatisering av offentlig verksamhet är överordnad.

I övrigt ser vi inte mycket spår av gemensam syn i frågan.

Prot. 2005/06:37
24 november

Lantmäteriverksamheten

Den samordnande rollen är så viktig att den bör läggas direkt under regeringens ansvar, säger Kristdemokraterna. Det är inte ens regeringens uppgift att se till att det blir något råd, säger Moderaterna. Folkpartiet och Centern säger ingenting.

När det gäller myndighetsstrukturen kräver Folkpartiet och Kristdemokraterna att ett datum slås fast för när sammanslagningen av Lantmäteriet och lantmäterimyndigheterna ska ske, men de kan inte enas om ett gemensamt datum. Moderaterna och Centern säger ingenting.

När det gäller uppdragsverksamheten i samband med lantmäteriförändring vill Moderaterna och Kristdemokraterna ta bort den möjligheten för lantmäteriorganisationen. Centern och Folkpartiet säger ingenting.

Innan den nya organisationen ens har kommit till stånd föreslår Kristdemokraterna att Lantmäteriverket och Sjöfartsverket bör slås samman, Centern att Lantmäteriet ska slås samman med Boverket.

Det är, som sagt, tur för Lantmäteriets ledning och personal att inte borgerligheten får styra i denna fråga. Det är också bra för verksamheten. Den svenska modellen i dessa frågor är väl beprövad och internationellt erkänd, inte minst i form av en omfattande verksamhet utomlands.

Till sist har jag en fråga till Ragnwi Marcelind. Vi har debatterat Lantmäteriet i den lokala pressen i Gävleborgs län. Jag har framfört att ditt förslag i detta betänkande kommer att leda till att ett hundratal jobb försvinner i Gävle. Det har framkommit i samband med utredningen och i remissarbetet. Du har undvikit att svara. Nu får du en chans till.

Hur blir det med lantmäterijobben i Gävle, enligt Kristdemokraternas förslag?

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till betänkandet, och jag sällar mig till skaran av gratulanter.

Anf. 183 RAGNWI MARCELIND (kd) replik:

Herr talman! Owe Hellberg inledde med att säga att det känns skönt för personalen på Lantmäteriet att den här propositionen som ska ge så tydliga direktiv om hur framtiden för Lantmäteriet ska se ut äntligen har kommit.

Tyvärr, Owe Hellberg, är det inte den tydlighet som man skulle önska. Det här skapar bara ytterligare osäkerhet inför framtiden om vad som ska hända med Lantmäteriet.

Så mycket som möjligt ska privatiseras, säger Owe Hellberg. Det handlar inte om att så mycket som möjligt ska privatiseras, men det handlar om att vi måste, på den marknad vi har i dag, se till att inte statliga myndigheter håller på med konkurrensverksamhet mot privata företag. Det krävs för att vi ska klara välfärden framöver.

När det gäller frågan om att 100 jobb skulle försvinna från Gävle har jag faktiskt svarat Owe Hellberg i en artikel, men jag vet inte om den har kommit in. Vi har ju haft ett antal artiklar i tidningarna.

I utredningen står det tydligt och klart att det berör ett par hundra människor. Merparten av berörd personal bör tillsammans med verksamheterna på olika sätt kunna föras över i annan regi. Jag tror att de här personerna med den kompetens de har kommer att få jobb i de privata företagen. Verksamheten som sådan upphör ju inte utan det är vem som utför verksamheten som vi vill ändra på.

Jag tror att Owe Hellberg helst vill utöka den statliga uppdragsverksamheten. Så gjorde han häromåret då anslaget till Lantmäteriet hux flux sänktes med 100 miljoner kronor. Det var Owe Hellberg väldigt stolt över. Då talade han inte om någon risk för att jobb skulle gå förlorade på Lantmäteriet. Inte heller brydde han sig om att villaägarnas kostnader för huslånen ökade i ett nafs eftersom bankerna förde över sina kostnader direkt på husägarna.

Det gäller att veta vad man säger när man går ut och anklagar, Owe Hellberg.

Anf. 184 OWE HELLBERG (v) replik:

Herr talman! Jag vet inte om tiden räcker, men jag ska försöka.

Du har faktiskt inte svarat på frågan om jobben, Ragnwi Marcelind. Det gör du inte i dag heller. Du nämner ett litet företag på Teknikparken i Gävle. Det är det enda jag har hört om vem som ska vara aktör och ta hand om all den här verksamheten.

Jag delar de bedömningar som finns. Det är inte från statliga myndigheter i första hand. Det är från Ekonomistyrningsverk, det är från högskola och universitet och från andra håll, till och med från en bankorganisation.

Ni får leda detta i bevis. Det är svårt att bygga upp en verksamhet. Det har tagit väldigt lång tid att bygga upp den här verksamheten i Lantmäteriet. Vi ska vara stolta över den. Det har skett en enorm utveckling trots att man har haft ekonomiska svårigheter under 90-talet som man har fått reda ut själv.

Det är väl väldigt tydligt. Det ska inte bolagiseras. Fastighetsbildning och lantmäteriförrättning ska vara myndighetsutövning. Vi ska införa inskrivningsverksamheten i organisationen. Vi ska samordna organisationen med Lantmäteriverket.

Det måste ske i lugn och ro och med ordning och reda. Det är väl bra att vi gör det först och inte nu börjar prata om Sjöfartsverket och Boverket på ett i princip kaosartat sätt.

Vi vill inte privatisera. Vi tror inte att det är vare sig effektivare eller billigare. 60 % av verksamheten köps av kommuner och statliga myndigheter. Det är offentlig verksamhet.

En tidigare talare sade: De har väl telefon? Jo, man har både elledning och vatten. Fråga svenska folket vad de tycker om avregleringarna och det som har skett på de marknaderna. Har det blivit billigare? Nej, inte ett dugg. Det är inte det som är syftet med privatiseringen.

Anf. 185 RAGNWI MARCELIND (kd) replik:

Herr talman! Metria har under de senaste tio åren haft stora ekonomiska bekymmer. Vi vet, som flera av oss har sagt, att vid utgången av 2004 fanns det ett ackumulerat underskott på 107 miljoner kronor. Det vill du inte ens prata om. Samtidigt säger du att det inte finns möjligheter för andra aktörer att gå in och ta över tjänsterna. Tror du att tjänsterna kommer att sluta efterfrågas bara för att det inte är Metria som tillhandahåller dem? Tjänsterna och behoven finns ju fortfarande kvar även om det är en privat aktör som genomför dem.

De privata företagen har ju visat att de går med vinst. Det gör inte Metria som finns inom myndigheten. Man kan fråga sig vad det beror på.

Om verkligheten inte stämmer med kartan, vad är det då som gäller? Owe Hellberg kommer gång på gång tillbaka till att ingenting ska privatiseras, allt ska förstatligas. Helst skulle Owe Hellberg vilja utöka den statliga uppdragsverksamheten.

Detta går inte ihop därför att det inte går att skapa alla dessa tjänster i den offentliga sektorn, de 200 000 tjänster som Owe Hellberg vill ha i den offentliga sektorn. Var ska vi ta dem? Vi måste ju ha privata företag också som å sin sida kan anställa folk.

Det exempel från Gävle som jag tog upp är bara ett av alla de teknikföretag som växer upp som svampar. Och där finns det faktiskt ett enormt stort behov som skulle kunna tillgodoses av kompetent personal från exempelvis Lantmäteriet.

Vi kan bara gå till Norge där man har gjort denna stora omorganisering och gått mycket långt. Och där fungerar det. Det blomstrar i den privata verksamheten när det gäller dessa områden.

Jag tror att Owe Hellberg ska försöka lyfta blicken lite grann och inte vara så fastlåst i sitt ideologiska tänkande utan också se möjligheterna.

Anf. 186 OWE HELLBERG (v) replik:

Herr talman! Jag blir beskydd för väldigt mycket nu. Nu talar vi om lantmäteriorganisationen där vi i majoriteten gemensamt föreslår att vi i princip ska behålla den verksamhet som vi har i dag. Det handlar inte om något ytterligare förstatligande.

För mig är detta viktigt. Jag ser effektiviteten i myndighetsutövningen tillsammans med den uppdragsverksamhet som man har.

Jag har varit med i utskottet sedan i mitten av 90-talet. Då diskuterade vi Lantmäteriet väldigt mycket. Man gjorde en stor teknikomställning, och man fick säga upp ett tusental personer. Det är därifrån som vi har underskotten som fortfarande finns. Är det det som är problematiken i det hela?

Du sade att jag hade slagit till när det gäller bankerna och att det blir så dyrt för villaägarna nu när de har fått extra pålagor. Det som vi gjorde i samband med en budgetförhandling var att vi ökade kostnaden för den information som bankerna får om fastigheter från ungefär 18 kr till 36 kr per fastighet. Det tror jag att villaägarna orkar med.

Man får inte överdriva när man argumenterar. Det blir lite larvigt när man sedan får veta vilka siffror det handlar om.

Det är riktigt att man har bildat bolag i Norge. Men det är ett statligt bolag. Det är därför ingen bra jämförelse, tyvärr.

Anf. 187 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Herr talman! Det är nästan lite fascinerande att vi ser så olika på världen. Man kan tro att det är olika propositioner som vi talar om. När jag hörde den senaste beskrivningen av propositionen och att den gav de klara riktlinjerna för framtiden kan jag inte alls hålla med om det.

Jag skrev direkt ned följande fråga på papperet: Vad är det man ska planera för, och när ska man planera att detta händer?

Owe Hellberg var lite raljerande när det gällde datumen. Men den slutsats som de flesta drar av resonemanget är väl att bland annat vi folktoparter ändå vill lägga fast ett datum. Och vi är ju överens om att det finns stora fördelar med att detta slås samman och att man genomför det

så snabbt som möjligt. Vi vill skynda på den processen. Om det sedan skiljer tre månader mellan dessa datum, kan det inte vara den stora delen i processen.

När det gäller dessa råd sade Owe Hellberg att Folkpartiet inte tyckte något. Men vi tycker faktiskt att dessa råd bara är konstruktioner, och vi säger nej till båda dessa råd i vår motion. Det gör vi ganska tydligt.

Jag upplever hela Owe Hellbergs resonemang mer som en brist på förmåga att tänka i nya banor och se möjligheter. Det finns en sådan oerhört stor rädsla för att ändra på de strukturer som finns.

Det exempel som jag tog upp om andra teknikfaktorer, till exempel vatten- och avloppskonsulter, finns över hela landet i alla Sveriges kommuner. Varför skulle det inte uppstå i just det här fallet?

Anf. 188 OWE HELLBERG (v) replik:

Herr talman! Detta datum har föranlett två reservationer med lite olika innehåll – den 1 september och den 1 januari. Detta blir litet märkligt när det klart framgår att regeringens målsättning är att det ska vara klart den 1 december. Men man vill gärna titta på hur det ska gå till att sammanföra inskrivningsverksamheten i denna organisation. Kan man inte få göra det först? Om det skulle tillkomma komplikationer, var hamnar ni då? Flyttar ni era datum ett halvår eller år då, eller vad gör ni?

Sedan får man höra att när det gäller framtiden och utvecklingen så handlar det alltid om privatisering.

En av mina bänkggrannar här sade till mig att i hans hemkommun vill till och med Moderaterna ta tillbaka fjärrvärmesystemet. Så det kanske inte alltid är så att den här privatiseringsivern och dessa pengar som liksom skvalpar i fickan ett tag leder till en effektivisering och kostnadsminskning. Jag tror inte på det konceptet i det här fallet. Jag tror att vi har en bra modell, och den är utvecklad under lång tid. Jag ser också att Lantmäteriverket utvecklar många andra saker, och det har alla nytta av. Man lägger också ut en del på entreprenad och låter andra göra det som man tycker att man kan lämna ut.

Men visst går det att utveckla verksamheten. Men låt oss använda detta framgångsrika koncept. Jag tycker att det är bra.

Anf. 189 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Herr talman! Skillnaden är att Owe Hellberg vill stänga dörrarna för andra vägar att gå. Han bestämmer att detta är den framgångsväg som vi ska gå, och inga andra vägar är värda att prova.

Jag tror att det sades att det var 60 % offentliga kunder. Och det skulle vara ett argument. Men offentliga kunder behöver inte handla offentligt. Även offentliga inrättningar kan ju upphandla tjänster på den privata marknaden. Det argumentet är därför på något vis något slags icke-argument. Att det är så många offentliga kunder kan aldrig vara ett argument för att vi ska ha en statlig uppdragsverksamhet. Inom de flesta andra områden handlar även offentliga kunder på den privata marknaden utan några större besvär.

Det blev en diskussion om jobben i Gävle. Men jag behöver kanske inte lägga mig i den diskussionen. Men även om det inte är en offentlig verksamhet så behövs ju alla dessa människor. Kompetensen behövs. Det är egentligen en organisationsfråga. Jag skulle kunna tänka mig att

många av de människor som i dag jobbar inom denna verksamhet skulle se det som en väldigt stor möjlighet att få jobba i andra former också. Det kan man jämföra med andra monopoliserade verksamheter, vården och annat i Sverige. Så det är klart att det handlar om en instängningseffekt här för kompetens och utvecklingsmöjligheter.

Anf. 190 OWE HELLBERG (v) replik:

Herr talman! Vi har inte samma uppfattning när det gäller privatiseringens fördelar i det här fallet. Jag har inte hört några andra skäl. Ni måste tro att det blir billigare, rationellare och effektivare. Jag delar inte den uppfattningen. Jag tror inte på det. Jag tycker att det är så mycket i samhället i dag som visar att man har en överdriven tro på dessa teorier.

Jag har en elnätsägare som jag tror tar ut de högsta priserna i Sverige. Hur kul är det? Fortum tror jag att den heter. Jag kan inte göra någonting åt det. Tidigare hade vi åtminstone en statlig reglering för detta.

Vi har alltså helt olika utgångspunkter i frågan. Det som du vill kalla för framtid och utveckling, tror jag att man klarar inom ramen för Lantmäteriverket.

Anf. 191 CARL-AXEL ROSLUND (m) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Owe Hellberg om han inte tror på konkurrens och konkurrensens inflytande på prisbild och liknande. I så fall blir jag förvånad i Sverige år 2005. Tror han inte på marknadsekonomin? Har vi inte sett exempel på motsatsen och vad som hände i ett sådant system? Jag blir mörkrädd, Owe Hellberg.

Du säger att det är ett så framgångsrikt koncept. Ja, men det går ju back. Man har 107 miljoner i underskott. Vad är det framgångsrika i detta när man inte ens kan få ekonomin att gå ihop, trots att man i stort sett har nästan monopol? Och det är ju det som vi vill komma åt.

Du får det att låta som att vi vill privatisera hela lantmäteriverksamheten. Det är inte tal om det, utan vi är helt överens om att vi måste ha en myndighet som sköter detta. Du hade något exempel om att det geografiska informationssystemet måste vara nationellt och att någon måste ha ansvaret för det. Vi är helt överens om det. Det är de bitar som inte är myndighetsutövning som vi inte är överens om.

Jag ställer samma fråga till dig, Owe Hellberg, som den jag ställde till Gunnar Sandberg: Varför finns det ingen annan aktör i glesbygden? Jag undrar om svaret helt enkelt är att man har monopol och att ingen annan därför kan uppträda där.

Det som kanske retar andra aktörer allra mest är inte detta med att uppträda i glesbygden utan det är detta med att tillhandahålla varor och tjänster som det finns så många andra som kan göra.

Owe Hellberg, tycker du att det är rätt att Lantmäteriet ska sälja turistkartor med kungafamiljens ansikten på framsidan i centrala Stockholm? Är det en myndighetsutövning?

Anf. 192 OWE HELLBERG (v) replik:

Herr talman! Det blir lite av en lek med ord – myndigheter, bolag och vad det nu är. Ska inte Posten heller göra reklam för sina tjänster och produkter? Ska vi inte ha en statlig bank som är ganska vass på marknaden och så vidare?

Det är klart att jag tror på konkurrens, men det måste då också vara en situation där vi har en *fungerande* konkurrens. Carl-Axel nämnde telefonin. Där fungerar det. Men det fungerar banne mig inte när det gäller el, fjärrvärme och mycket annat som vi har avreglerat. Då ruskar man på huvudet: Oj, oj, oj, det där blev en miss. Så blir det bara, och så får man acceptera det. Man ska alltså tänka sig väldigt noga för.

Varför finns det inga aktörer i glesbygden? Ja, svaret är väl helt enkelt att konceptet är oslagbart. Naturligtvis är det så. Det är effektivt, och det fungerar på alla sätt.

Vi kan, som jag tidigare sade, få ett annat system där vi i stället får processer i domstol därför att man inte är tydlig om vad som är myndighetsutövning och vad som är någonting annat i sammanhanget.

Jag tror inte på det ni vill göra. Exempel som man fått gäller företag i Teknikparken i Gävle. De andra växer som svampar ur jorden. Ja, svampar torkar ganska snabbt om de inte får näring. De ruttnar också.

Jag vill naturligtvis inte riskera lantmäteriverksamheten genom några äventyrliga beslut i Sveriges riksdag.

Anf. 193 CARL-AXEL ROSLUND (m) replik:

Herr talman! Owe Hellberg var ärlig i alla fall på en punkt. Han sade: Vi vill inte privatisera. Det kan jag förstå och ha respekt för. Där har vi totalt helt olika uppfattning. Men tror inte Owe Hellberg att också den offentliga sektorn mår bra av konkurrens? Har vi inte sett en massa exempel på hur den offentliga sektorn faktiskt lyfter sig själv och gör ett oändligt mycket bättre och effektivare arbete när den utsätts för konkurrens?

Du kan upplysa din bänkanne om att det är riktigt att Moderaterna nu har gått ut med det mycket ovanliga att man vill kommunalisera fjärrvärmenätet, ta tillbaka det igen. Han talar inte om för dig varför. Jo, anledningen är att därefter kunna konkurrensutsätta – det vill säga precis som när det gäller elnätet och telenätet. Vem som helst ska få pumpa in värme i fjärrvärmenätet – detta sagt som en liten parentes.

Owe Hellberg, jag är gammal nog att minnas när det var en stående vits, ett stående skämt, att säga: Hur många jobbar på det här verket? Ca 50 %.

Så var det ju för inte alltför länge sedan. Därefter har vi fått konkurrens på det ena området efter det andra. Offentliga myndigheter och verk har blivit oändligt mycket bättre. Ingen ska i dag behöva skämmas över att jobba i offentlig verksamhet. Den är i stort sett lika effektiv som andra verksamheter.

Men när vi talar om myndighetsutövning är det fråga om någonting alldeles specifikt som vi ska slå vakt om. Myndigheter som sysslar med myndighetsutövning är någonting viktigt och nödvändigt och någonting som vi måste ha. Då ska vi inte så att säga ge oss ut i tassemarken – de ska inte syssla med en förskräcklig massa andra saker.

Lösningen här fick vi höra om av Gunnar Sandberg. Man ska ha ett marknads- och konkurrensråd ”för att öka förståelsen för Lantmäteriverkets verksamhet”, som han säger. Det är helt enkelt vad ni vill göra åt det hela – punkt slut!

Sedan talar du om elnätet och telenätet. Fungerar de inte i Sverige? Jo, det gör de utom när vi vart hundra år får en storm som heter Gudrun. Då fungerar de inte. Annars fungerar de alldeles förträffligt i Sverige.

Anf. 194 OWE HELLBERG (v) replik:

Herr talman! Jag hoppas att alla svenska elkonsumenter lyssnar på det som Carl-Axel nu säger. Är det något som människor är så upprörda över i dag så är det väl den dåliga konkurrensen i dag, den konkurrens som inte fungerar. Det beror på att man inte har gjort rätt från början. Jag tror att också en del socialdemokrater för tioåret sedan sade: Det där ska vi låta bli. Det där ska vi inte avreglera. Nu vågar man kanske inte upprepa det.

Jag tycker som jag säger och får väl upprepa det igen: Jag tycker att det är ett bra koncept. Det är viktigt att slå fast vad som är myndighetsutövning och att vara väldigt tydlig om det liksom att man har rätt att göra vissa andra saker för att få verksamheten att fungera på ett bra sätt.

Som många andra säger måste man också kunna upprätthålla kompetensen och utveckla företaget. Det är precis det man har gjort. Vi vet att Lantmäteriverket har haft tuffa tider. Hela organisationen var i gungning på 1990-talet. Vi var naturligtvis väldigt bekymrade över det. Men jag tycker faktiskt att man har rätt ut det hela på ett bra sätt. Det kommer givetvis att ordna sig också med underskottet. Självfallet är det också en fråga för regering och riksdag att ta ställning till. Bland annat handlar det ju om hur stora anslagen ska vara.

Anslagen är väldigt viktiga för hur kostnaderna för tjänsterna utvecklas. Också där har vi naturligtvis ett ansvar. Det är lätt att säga att vi inte har lyckats lägga in de här pengarna i någon budget just nu. Men det är klart att det är ett statligt ansvar – så är det ju.

Carl-Axels recept är att privatisera så löser sig allting.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

13 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2005/06:43 Legitimation och skyddad yrkestitel

14 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 24 november

2005/06:136 av *Stefan Hagfeldt* (m) till finansminister Pär Nuder
Förmögenhetsskatten

2005/06:137 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Utbyggnad av väg 73 till Nynäshamn
2005/06:138 av *Chatrine Pålsson* (kd) till statsrådet Ylva Johansson
Läkemedelsförsäkringen

Prot. 2005/06:37
24 november

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 november.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 november

2005/06:445 av *Gunnar Nordmark* (fp) till finansminister Pär Nuder
Införande av flygskatt
2005/06:446 av *Inger Davidson* (kd) till statsrådet Ylva Johansson
Äldreforskning
2005/06:447 av *Carina Adolfsson Elgestam* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Sjukpenning och ideellt arbete
2005/06:448 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Tågtrafik i Mälardalen
2005/06:449 av *Louise Malmström* (s) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Social snedrekrytering till högskolan
2005/06:450 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Hundsmuggling
2005/06:451 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Djurplågeri vid hundsmuggling
2005/06:452 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Smittorisker vid hundsmuggling
2005/06:453 av *Christer Winbäck* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Omedelbar indragning av körkort

den 24 november

2005/06:454 av *Kalle Larsson* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Det kommande president- och parlamentsvalet i Gambia
2005/06:455 av *Tomas Högström* (m) till finansminister Pär Nuder
Skatteverket som bedömare av investeringsbehov
2005/06:456 av *Tobias Billström* (m) till statsrådet Jens Orback
Integrationsverkets wallraffande

2005/06:457 av *Siw Wittgren-Ahl* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Luckor i trygghetssystemet
2005/06:458 av *Heli Berg* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Upphandlingar inom Försvarsmakten
2005/06:459 av *Fredrik Olovsson* (s) till statsrådet Sven-Erik Österberg
Myndigheternas lokaliseringar och regional hänsyn
2005/06:460 av *Peter Pedersen* (v) till vice statsminister Bosse Ring-
holm
Prostitution i samband med fotbolls-VM i Berlin
2005/06:461 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Nordiska diplomaters uteblivna besök i Västsahara
2005/06:462 av *Gunilla Wahlén* (v) till näringsminister Thomas Östros
GATS-förhandlingar
2005/06:463 av *Lennart Fremling* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Järnvägens avreglering
2005/06:464 av *Viviann Gerdin* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Lokalisering av Skogsstyrelsens regionkontor
2005/06:465 av *Ewa Thalén Finné* (m) till justitieminister Thomas Bod-
ström
Tillgängligt straffregister
2005/06:466 av *Henrik S Järrel* (m) till statsminister Göran Persson
Riksdagens möjlighet att kontrollera regeringen
2005/06:467 av *Lena Adelsohn Liljeroth* (m) till utbildnings- och kul-
turminister Leif Pagrotsky
Millesgårdens styrelse
2005/06:468 av *Ulf Sjösten* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Prioriteringen av kommande järnvägsinvesteringar
2005/06:469 av *Ulf Sjösten* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Brister inom Rikspolisstyrelsen
2005/06:470 av *Ulf Sjösten* (m) till statsrådet Morgan Johansson
Narkotikaklassning av droger
2005/06:471 av *Mikael Oscarsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Försämrade postservice för funktionshindrade

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 29 november.

16 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 24 november

2005/06:399 av *Carl B Hamilton* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
EU:s radiosändningar till Vitryssland

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 29 november.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.53,
av talmannen därefter till och med 9 § anf. 104 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 140 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Debatt om aktuella frågor i EU-samarbetet inför 2006	1
Anf. 1 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	1
Anf. 2 LARS LINDBLAD (m)	4
Anf. 3 CARL B HAMILTON (fp)	6
Anf. 4 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	7
Anf. 5 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	8
Anf. 6 AGNE HANSSON (c)	10
Anf. 7 ULF HOLM (mp)	11
Anf. 8 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	13
Anf. 9 LARS LINDBLAD (m)	14
Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp)	15
Anf. 11 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	16
Anf. 12 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	17
Anf. 13 AGNE HANSSON (c)	18
Anf. 14 ULF HOLM (mp)	19
Anf. 15 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	20
Anf. 16 LARS LINDBLAD (m)	21
Anf. 17 CARL B HAMILTON (fp)	23
Anf. 18 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	24
Anf. 19 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	25
Anf. 20 AGNE HANSSON (c)	26
Anf. 21 ULF HOLM (mp)	27
(forts. 3 §)	28
Ajournering	28
Återupptagna förhandlingar	28
2 § Frågestund	28
Anf. 22 TALMANNEN	28
<i>Försvsarssamarbete med Saudiarabien</i>	28
Anf. 23 BIRGITTA OHLSSON (fp)	28
Anf. 24 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	29
Anf. 25 BIRGITTA OHLSSON (fp)	29
Anf. 26 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	29
<i>Förmögenhetsskatten</i>	29
Anf. 27 LENNART HEDQUIST (m)	29
Anf. 28 Finansminister PÅR NUDER (s)	30
Anf. 29 LENNART HEDQUIST (m)	30
Anf. 30 Finansminister PÅR NUDER (s)	30
<i>Utgjämning av begravningsavgifterna</i>	30
Anf. 31 LEIF BJÖRNLOD (mp)	30
Anf. 32 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	31
Anf. 33 LEIF BJÖRNLOD (mp)	31
Anf. 34 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	31
<i>Apatiska flyktingbarn</i>	31
Anf. 35 INGER DAVIDSON (kd)	31
Anf. 36 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	31

Anf. 37 INGER DAVIDSON (kd)	32	Prot. 2005/06:37
Anf. 38 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	32	24 november
<i>Mobiltelenätet i Norrbottens län</i>	32	
Anf. 39 KARIN ÅSTRÖM (s)	32	
Anf. 40 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	32	
Anf. 41 KARIN ÅSTRÖM (s)	33	
<i>Momsbefrielse för idrottsföreningars lokaler</i>	33	
Anf. 42 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	33	
Anf. 43 Finansminister PÅR NUDER (s).....	33	
Anf. 44 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	33	
Anf. 45 Finansminister PÅR NUDER (s).....	34	
<i>Åtgärder mot spelberoende</i>	34	
Anf. 46 INGRID BURMAN (v).....	34	
Anf. 47 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	34	
Anf. 48 INGRID BURMAN (v).....	34	
Anf. 49 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	35	
<i>Vägarna i Dalsland</i>	35	
Anf. 50 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	35	
Anf. 51 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	35	
Anf. 52 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	36	
Anf. 53 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	36	
<i>Föreningsfrihet för barn och ungdomar</i>	36	
Anf. 54 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	36	
Anf. 55 Statsrådet LENA HALLENGREN (s).....	37	
Anf. 56 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	37	
Anf. 57 Statsrådet LENA HALLENGREN (s).....	37	
<i>Förmånsbeskattning av tjänstebilar med alkohol</i>	37	
Anf. 58 HANS STENBERG (s)	37	
Anf. 59 Finansminister PÅR NUDER (s).....	38	
Anf. 60 HANS STENBERG (s)	38	
Anf. 61 Finansminister PÅR NUDER (s).....	38	
<i>Eftergymnasial utbildning</i>	38	
Anf. 62 ULF NILSSON (fp).....	38	
Anf. 63 Statsrådet LENA HALLENGREN (s).....	39	
Anf. 64 ULF NILSSON (fp).....	39	
Anf. 65 Statsrådet LENA HALLENGREN (s).....	39	
<i>Mänskliga rättigheter i Turkiet</i>	40	
Anf. 66 STEN LUNDSTRÖM (v)	40	
Anf. 67 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	40	
Anf. 68 STEN LUNDSTRÖM (v)	40	
Anf. 69 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	41	
<i>Vägarna i Dalsland</i>	41	
Anf. 70 ANNIKA QARLSSON (c).....	41	
Anf. 71 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	41	
Anf. 72 ANNIKA QARLSSON (c).....	42	
Anf. 73 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	42	
<i>Förskolan</i>	42	
Anf. 74 MARGARETA PÅLSSON (m)	42	

Anf. 75 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	42
Anf. 76 MARGARETA PÅLSSON (m)	43
Anf. 77 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	43
<i>Attityden till svartarbete och skattefusk</i>	43
Anf. 78 FREDRIK OLOVSSON (s)	43
Anf. 79 TALMANNEN	44
Anf. 80 Finansminister PÅR NUDER (s)	44
Anf. 81 FREDRIK OLOVSSON (s)	44
Anf. 82 Finansminister PÅR NUDER (s)	44
<i>Apatiska flyktingbarn</i>	44
Anf. 83 ULRIK LINDGREN (kd)	44
Anf. 84 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	45
Anf. 85 ULRIK LINDGREN (kd)	45
Anf. 86 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	45
<i>Krigsmateriellagstiftningen</i>	46
Anf. 87 CARL B HAMILTON (fp)	46
Anf. 88 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	46
Anf. 89 CARL B HAMILTON (fp)	46
Anf. 90 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	47
Anf. 91 TALMANNEN	47
3 § (forts. från 1 §) Debatt om aktuella frågor i EU-samarbetet inför 2006	47
Anf. 92 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	47
Anf. 93 LARS LINDBLAD (m)	48
Anf. 94 CARL B HAMILTON (fp)	48
Anf. 95 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	49
Anf. 96 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	49
Anf. 97 AGNE HANSSON (c)	50
Anf. 98 ULF HOLM (mp)	51
4 § Justering av protokoll	51
5 § Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott	51
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	53
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	56
8 § Förnyad bordläggning	56
9 § Anslagen till Skatteverket, kronofogdemyndigheterna och Tullverket, m.m.	56
Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU1	56
Anf. 99 PER ERIK GRANSTRÖM (s)	56
Anf. 100 ULF SJÖSTEN (m)	57
Anf. 101 GUNNAR ANDRÉN (fp)	58
Anf. 102 LARS GUSTAFSSON (kd)	60
Anf. 103 STAFFAN DANIELSSON (c)	61
Anf. 104 ULLA WESTER (s)	62
Anf. 105 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	65
Anf. 106 ULLA WESTER (s) replik	65
Anf. 107 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	66
Anf. 108 ULLA WESTER (s) replik	66
Anf. 109 ULF SJÖSTEN (m) replik	66

Anf. 110	ULLA WESTER (s) replik.....	67	Prot. 2005/06:37
Anf. 111	ULF SJÖSTEN (m) replik.....	67	24 november
Anf. 112	ULLA WESTER (s) replik.....	68	
Anf. 113	MARIE ENGSTRÖM (v).....	68	
Anf. 114	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	69	
Anf. 115	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	69	
Anf. 116	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	70	
Anf. 117	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	70	
Anf. 118	ÅKE BERGBÄCK (fp).....	70	
	(Beslut skulle fattas den 25 november.)	71	
10 §	Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag m.m.	71	
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06: MJU3	71	
Anf. 119	SINIKKA BOHLIN (s)	71	
Anf. 120	LARS LINDBLAD (m).....	72	
Anf. 121	SVERKER THORÉN (fp).....	75	
Anf. 122	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	77	
Anf. 123	KJELL-ERIK KARLSSON (v).....	79	
Anf. 124	CLAES VÄSTERTEG (c).....	82	
Anf. 125	KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik.....	84	
Anf. 126	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	84	
Anf. 127	KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik.....	85	
Anf. 128	TREDJE VICE TALMANNEN	85	
Anf. 129	KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik.....	85	
Anf. 130	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	85	
Anf. 131	ÅSA DOMEIJ (mp).....	85	
Anf. 132	ALF ERIKSSON (s).....	88	
Anf. 133	SVERKER THORÉN (fp) replik	90	
Anf. 134	ALF ERIKSSON (s) replik	91	
Anf. 135	SVERKER THORÉN (fp) replik	91	
Anf. 136	ALF ERIKSSON (s) replik	91	
Anf. 137	LARS LINDBLAD (m) replik	92	
Anf. 138	ALF ERIKSSON (s) replik	92	
Anf. 139	LARS LINDBLAD (m) replik	92	
Anf. 140	ALF ERIKSSON (s) replik	93	
Anf. 141	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	93	
Anf. 142	ALF ERIKSSON (s) replik	94	
Anf. 143	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	94	
Anf. 144	ALF ERIKSSON (s) replik	94	
Anf. 145	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	95	
Anf. 146	ALF ERIKSSON (s) replik	95	
Anf. 147	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	95	
Anf. 148	ALF ERIKSSON (s) replik	96	
Anf. 149	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	96	
Anf. 150	SVERKER THORÉN (fp) replik	100	
Anf. 151	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	100	
Anf. 152	SVERKER THORÉN (fp) replik	101	
Anf. 153	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	101	
Anf. 154	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	101	
Anf. 155	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	102	

Anf. 156	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	102
Anf. 157	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	102
Anf. 158	LARS LINDBLAD (m) replik	103
Anf. 159	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	104
Anf. 160	LARS LINDBLAD (m) replik	104
Anf. 161	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	105
Anf. 162	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	105
Anf. 163	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	106
Anf. 164	CLAES VÄSTERTEG (c) replik	106
Anf. 165	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s) replik	106
	(Beslut skulle fattas den 25 november.)	107
11 §	Tredimensionell fastighetsindelning – kompletterande lagtekniska frågor	107
	Bostadsutskottets betänkande 2005/06:BoU2	107
	(Beslut skulle fattas den 25 november.)	107
12 §	Lantmäteriverksamheten	107
	Bostadsutskottets betänkande 2005/06:BoU4	107
Anf. 166	RAGNWI MARCELIND (kd)	107
Anf. 167	CARL-AXEL ROSLUND (m)	110
Anf. 168	LARS TYSKLIND (fp)	112
Anf. 169	GUNNAR SANDBERG (s)	114
Anf. 170	LARS TYSKLIND (fp) replik	117
Anf. 171	GUNNAR SANDBERG (s) replik	117
Anf. 172	LARS TYSKLIND (fp) replik	117
Anf. 173	GUNNAR SANDBERG (s) replik	118
Anf. 174	RAGNWI MARCELIND (kd) replik	118
Anf. 175	GUNNAR SANDBERG (s) replik	118
Anf. 176	RAGNWI MARCELIND (kd) replik	119
Anf. 177	GUNNAR SANDBERG (s) replik	119
Anf. 178	CARL-AXEL ROSLUND (m) replik	120
Anf. 179	GUNNAR SANDBERG (s) replik	120
Anf. 180	CARL-AXEL ROSLUND (m) replik	120
Anf. 181	GUNNAR SANDBERG (s) replik	120
Anf. 182	OWE HELLBERG (v)	120
Anf. 183	RAGNWI MARCELIND (kd) replik	122
Anf. 184	OWE HELLBERG (v) replik	123
Anf. 185	RAGNWI MARCELIND (kd) replik	123
Anf. 186	OWE HELLBERG (v) replik	124
Anf. 187	LARS TYSKLIND (fp) replik	124
Anf. 188	OWE HELLBERG (v) replik	125
Anf. 189	LARS TYSKLIND (fp) replik	125
Anf. 190	OWE HELLBERG (v) replik	126
Anf. 191	CARL-AXEL ROSLUND (m) replik	126
Anf. 192	OWE HELLBERG (v) replik	126
Anf. 193	CARL-AXEL ROSLUND (m) replik	127
Anf. 194	OWE HELLBERG (v) replik	128
	(Beslut skulle fattas den 25 november.)	128
13 §	Bordläggning	128

14 § Anmälan om interpellationer.....	128	Prot. 2005/06:37
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	129	24 november
16 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	130	
17 § Kammaren åtskildes kl. 20.18.....	131	

Elanders Gotab, Stockholm 2005